

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZINOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

1989. GADA DECEMBRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

41. GADA GĀJUMS

Nr. 12. (489.)

TRIS ZIEMAS SVĒTKU KAUJAS.

Veltīts Kurzemes partizāņu Kabiles grupējuma vadonim - Evaldam Pakulim.

PROLOGS.

Ziemas svētku vakars gulda kokos dienu, Svētā svinīgumā šur tur dziesmas dzied. Dzied, ka ļaužu sirdīs rīmis sētais ienaidis, Dzied un dziesmai klustot - dusēt iet.

Šajā svētā naktī, dziļi mežā klusā, Svētu naidu sirdīs vīrs pie vīra stāj. Nav tiem lūpās dziesma, nav tiem miņā dusa, Svētai kaujai pošas brīves cīnītājs.

Atkal latvju zemi ienīsts zābaks bradā, Asiņainas dzīres iebrucēji svin. Sūrst vēl cirstās brūces četrdesmitā gadā, Bet no jauna atkal svešnieks dunčus trin.

Atkal vaidus sasūc pagrabs Stabu ielā, Atkal lopu vāģiem dzelžu restes kaļ. Kur tu esi šobrīd, Sāpju draudze lielā? Vai reiz liktens vedīs tevi atpakaļ?

...

PIRMĀS ZIEMAS SVĒTKU KAUJAS.

(1916. gads. Tīrelpurvs.)

Baltā tērptos vīrus vēro sirmās zvaigznes, Zvaigžņu miņā iekalts zelta burtiem raksts. - Leģendāra teiksma Tīrelpurvā aiznes, Debesīs tāpat mirdz Ziemas svētku nakts.

Tāpat latvju zemi bradā ienīsts zābaks, Tikai citā mēlē runā svešinieks, Klāt pie dzeloņdrātīm baltī stāvi rāpo, Šķiet, ka purvā virmo sniegs.

Ložmetēji klus, klus lielgabalu duna - Frontes pārrāvuma drosmīgs variants. Kaŗa vēsturnieki vēl pēc gadiem runās, Grodā varoņepā vīsiēs dzejas pants.

Dziesma - Tannenbaum... - skan purva priedēs. Latvju strēlnieks klausās, bet pirms dziesma klust, Sīvai kaujai piecēļ, baltā tērptos, Briedis, Dzimtā zeme! Svētī savus Lāčplēšus!

Bij vai nebij veltī, vēlāk dažkārt taujāts, Var jau sasīt: bija... tomēr zin ikviens - Uz šīm leģendārām Ziemas svētku kaujām Šķetinot ved brīves cīņu pavediens.

Zolta vīriem krītot smilšputepa skavās, Cēsīs, Slokā, Juglā - visur gāja līdz Tīrelpurvā gūtā Brieža zēnu slava, Kuŗa nedrīkstēja glēvulību vīt.

Arī tad, kad latviets atkal šķēpu tvēra, Kad bij izjusts "Baigā gada" posts, Ne jau viens vien strēlnieks atmīķausu dzēra, Gara acīm vērās Brieža varoņos.

...

OTRĀS ZIEMAS SVĒTKU KAUJAS.

(1944. gads. Kurzeme.)

Mūžība ar plaukstu skārusi tos vīrus, Kuŗu dzīvībām uz brīvību ceļš klāts. Tavai kauju slavaī skanēs mana līra - Varoņdivīzija deviņpadsmitā.

Kurzemē, kur sākts reiz kalpaķiešu trieciens, Tajā ziemas naktī, kad visātrāk tumst, Devīpadsmitā! Kā tevi nesalieca Ienaidnieka pēkšņais uzbrukums?

Divkārt, trīskārt lielāks kaŗavīru daudzums, Milzīgs ložu birums, dzelžu rīkļu sprauts, Kurzemi uz pusēm naidnieks dalīt traucās, Pārrāvuma smagums tev uz pleciem krauts.

(Turpinājums 3. lpp.!)

TEIKSMA PAR MANIEM ZIEMAS SVĒTKIEM.

Laika skrejā aiziet gadi. Aiziet vasaras. Uzsnieg sniegs un nokust tas, un tā viss atkal no gala. Liekas, ka ir bijis tikai sapnis, un mūžā piedzīvotie notikumi nekad nav bijuši. Bet tu zini, ka neesi vis sapņojis, bet jau daudz gadu dzīvojis un daudz ko pārdzīvojis. Viss tas it kā kļuvis par sāgu, par teiksmu.

Kad Ziemsvētki nāk, domas klejo atpakaļ uz cietiem, gan neseniem, gan jau tikko vairs gadu krēslā jaužamiem svētkiem. Cauri gadiem un aizputinātiem ceļiem redzu savus pirmos apzinīgi sajostos Ziemsvētkus.

Man varētu būt gadi četri. Istabas vidū ir apušota eglīte. Man tā liekas liela, liela. Eglīte rotāta svecītēm. Zāros sakārtī ziemas - sīpoliņu āboliņi un konfektes spožām gaŗām bārkstīm. Iedegtas tiek svecītes, un tētis, mamma un vecmamma dzied un izskatās svinīgi. Vectēvs sēd uz mūrīša un izpēmis pīpi no mutes skatās tādu tālu skatu uz loga pusi. Es arī tur paskatos, bet tur ir tikai ledaina loga rūts un aiz tās ziema. Es toreiz nezināju, ko vectēvs tur redz. Nezināju, ka dziesmās klausoties, viņš skata kādus citus, daudzus aizgājušus svētkus. Un tie tikai viņam redzami, cauri apledojušai loga rūtij, cauri savam atmiņu logam.

Tad - man ir seši gadi. Esmu skolas eglītes sarīkojumā. Tur Ziemsvētku vecītis saldumus izdala arī pirmskolas bērniem. Kad nu lielā uztraukumā nonāku pie vecīša, viņš man prasa, vai es māku kādu pantiņu. Es domāju, ka viņš prasa, vai es māku dziedāt. Atbildu, ka zinu visus pantiņus un tūlīt sāku dziedāt Jūs, bērniņi, nāciet. Pēc otrā pantiņa mani aptur. Esot jau diezgan. Saņemu konfekšu tūtu un esmu laimīgs.

Tad viens pēc otra nāk tie daudzie Ziemsvētki, kad jau eju skolā. Ai, lielais pārdzīvojums, kad labu laiku pirms svētkiem gatavojamies skolas eglītes vakaram. Gan dziesmas, deklamācijas, gan Ziemsvētku ludziņas mēģinājumi. Tūlīt pēc eglītes sarīkojuma sākās svētku brīvdienas. Klāt Ziemsvētku sestdiena. Man jānocērt eglīte. Paņēmis ragaviņas, eju uz mūsu birzi. Mūsu baltais suns Amors ir līdz un lielā sajūsmā lūkmo pa sniegu, lūkodams zaķu pēdas. Pirmie svētki ir klusi un svinīgi, bet otrajos pagasta nama zālē notiek teātra izrāde un balle. Un kur tad došanās čigānos, kā mūsu pusē sauca ķekatās iešanu!

Esmu jau liels zēns un eju skolā pilsētiņā. Ir noticis kaut kas neparasts. Zemē ienākuši krievi. Ziemsvētkus oficiāli vairs nesvin. Arī skolas eglīte būs tikai pēc svētkiem. Svētku pievakarā dodos uz mājām. Stumju pa mūsu piesnigušo ganību ceļu divriteni. Pa laikam apstājos. Ir piesnigusi mūsu birzs, piesnigušas priedīgas ceļa malā. Un tad dzirdu - pāri Daugavai no Aizkraukles baznīcas atskan zvanu skaņas. Iezvana svētvakaru. Lai jaunā valdība saka ko grib - ir vēl Ziemsvētki!

Jau nākošā gadā vienu svešu varu nomaina cita. Ir daudz kas noticis. Uz Krievzemes plašumiem iznīcībā ir aizrauti mūsu kaimiņi un radi. Kaŗš ir aizgājis un austrumu pusē nav vairs dzirdams. Nē, Ziemsvētki nav vairs aizliegti. Pilsētiņā atlikušie veikali ir tukši no mantām. Nu jūtam, ka ir kaŗš. Lauciniekiem ēdamā vēl diezgan, un svētku vakars atkal atnāk gaidīts un svinīgs kā aizvien. Vectēvs jau aizgājis dusēt Kalna kapsētā. Pārējie esam visi kopā. Nu jau arī māsa paaugusies.

Pēc eglītes dedzināšanas un vakariņām izeju pagalmā. Tā pa laikam man ir patīcies. Varbūt, kā dzejnieks Skalbe to teicis: "Klausīties, ko zvaigznes dzied." Krīt retas pārsļas, ir mierīgs. Tik pie mūsu un kaimiņu Greķenu robežas augošais sudraba ozols sadrebina savas nenobirušās lapas. Tad ieskanās taures pūsta Klusa nakts, svēta nakts. Tas ir Greķenu Zigurds ar savu trumpetī. Klausās lauki, klausās meži, klausās lejā aizsalusī Daugava. Klausās mūsu zeme.

1943. gads. Kaŗš turpinās un nāk tuvāk Latvi-

jas robežai. Daudzi jau iesaukti kaŗā. Volchovā kritīs mūsu radnieks Vecānu Alfrēds. Ēdam vakariņas. Bez mums ir arī krievu gūsteknis Feodors. Viņš ir sībietis no Tomskas puses. Laimīgs, ka ticis, kaut uz laiku, ārā no gūstekņu nometnes un ir labā maizē. Ir kluss vīrs. Varbūt domā par savu tālu tēluma palikušo ģimeni. Vai nu es toreiz tik gluži saprast to varēju?

Tēvs skumjš. Vai nu viņu māc kāda nenoteicama jausma vai piedzīvojuša vīra reāls spriedums. Viņš saka: "Diezin", vai citus svētkus vairs svinēsim visi kopā." Un nesvinējām arī. Nekad vairs. Atkal esmu izgājis ārā. Ir mēnesnīca, bet ap mēnesi liels loks. Būs putenis. Vēsmā sadrebina sidraba ozola lapas. Uz Daugavas krasta iešalcas egles. Neviens vairs tauri nespēlē. Zigurds ir iesaukts kaŗā. Aiz Daugavas, smagi tūsnīdams, aiziet vilciens, vezdams kaŗa nastas. Tie mani pēdējie Ziemsvētki tēva sētā, savā zemē.

Nāk pirmo reizi Ziemsvētki svešā zemē. Pats esmu iesaukts kaŗā. Uz bēgļu ceļa palikuši tuvinieki. Dažos mēnešos ir pilnīgi pārgrozīties viss, kas likās stabils, pazīstams un drošs. Esmu kaŗa slimnīcā, Berentā, Rietumprūsijā. Pēc Tuškovas pakalnu simtu reižu pārsoļošanas un Sofienvaldes dubļu izbrišanas, esmu salimis ar dzelteno kaiti. Izņemot dzeltenos acu ābolus un nespēku, liekas, ka nekas jau nekait. Ir brīnīšiģīgi pēc dažu mēnešu dubļiem, utīm un kolrābu zupas būt baltu palagu klātā gultā. Ārā ir ziema un sniegs. Lekšā silti. Klāt Ziemsvētku sestdiena. Ierodas ar cepumiem pulkveža Veisa kundze ar meitu Skaidrīti. Pievakarē katrā istabā ienāk slimnīcas māsiņu ansamblis un nodzied Ziemsvētku dziesmu. Kas par to, ka tas ir vācu valodā. No vācu Sarkanā krusta tiek katram šķīvis ar cepumiem un vēl karstvīns. Esmu no kāda istabas biedra dabūjis norvēģu rakstnieka Guldbransena grāmatu Un mūža meži šalc. Uz laiku aizmirstu kaŗu, postu un nelaimi.

1945. gada Ziemsvētki Zedelgemā, Beļģijā. Aiz muguras ir Pomerānijas sniegi un dubļi. Aiz muguras Neuengamma un īsais atelpas brīdis Putlosā. Zedelgemā sniega nav. Bet ir drēgns vēsums, izsalkums un bezcerība. Tika baumots, ka, lūk, uz Ziemsvētkiem katram būšot klaipīgš maizes un varen bieza zupa. Tas nav piepildījies. Tāpat vien saņemam savu skopo devu. Mans grupas biedrs Krustiņš Jānis ir noskuvies un taisās uz svētvakara dievkalpojumu nometnes baznīcā. Aicina mani līdz. Atsakos. Nevaru. Nav spēka. Nav ticības. Kaprālis Zadvinskis un seržants Kainažs ir saņēmuši paciņas no piederīgiem Vācijā. Abi ir aizkustināti un svinīgi. Bet citiem, to redzot, Ziemsvētku vakars ir vēl drūmāks pustumšajā barakā, kuŗas viļņotā skārda jumtu rībina Flandrijas mitrais vējš. Nē, Betlēmes gaismā šovakar neapmierina mūsu vēderus, ne iespīd mūsu sirdīs.

Pirmie Ziemsvētki brīvībā! Tikai slimais, kļuvis vesels, to izjūt. Tikai gūsteknis, ticis ārā no dzelozaploka, to zin novērtēt. Esam 120 no gūsta atbrīvotie bijušie kaŗavīri, atbraukuši Harca kalnos meža darbos. Nekas jau nav. Prasts uzturs, trūcīgs apģērbs. Bet malkas siltumam diezgan, un neaizmirstamie skaistie kalni un meži. Mazā, mazā istabiņā esam četri gabali - Antons, Fricis, Robis un es. Knapī varam apgriezties. Ir uzsnidzis sniegs. Kalni ir balti, baltas ir egles un ciema jumti. Mēs svinēsim Ziemsvētkus. Esam iekrājuši drusku no mūsu cukura devas. Nopērkam no ciema krodzinieka muciņu vājo pēckaŗa alu un to pārraudzējam. Fricis tas brīvējuma meistars. Atnāk Ziemsvētku vakars. Esam uzposušies. Pārtaisītas un pārkrāsotas ir angļu armijas bikses. Ir arī kādi frenči vai svārkī. Nomēģinām alu. Nav slikts. Bet Fricis tas vecākais. Vairāk par vienu glāzi nedod. Iesim uz baznīcu, tad jābūt skaidrā. Baznīca turpat uzkalniņā aiz mūsu trijām barakām. Uz baz-

TRIS ZIEMAS SVĒTKU KAUVAS (Turpinājums no 2. lpp.)

Svētkiem cirstās egles neiedegtas paliek, Svinīguma mirklis paliek nesatverts, Viesuļuguns notrauc zarus koku galiem, Vīrs pēc vīra saņemst, asu šķembu ķerts.

Desmit dienas plosās uzbrukuma negaiss, Sirmo zvaigžņu miņa tādu nepazīst. Kauju ugunis redz visā frontē degam, Bet visvairāk šķembu vienā vietā plīst.

Aizbēg vācu rotas, kā reiz sībieši Ložmetēju kalnā tālā pagātnē, Latvju divīzija sakļauj rindas cieši: Strēlnieki ko spēja - spēsim arī mēs!

Varoņdivīzijā cinās Kalpaks jaunais, Tēva brāļa slavas spoži apmirdzēts. Veckalniņa mūžu dzēsa lodes ļaunas, Dēlu ložu sieks pret slepkavām ir sēts.

Brieža pulka strēlnieks cīpai kājas āvis, Otro reizi dodas dvēšļu putenī. Pulkvedi viņš atriebt viens no pirmiem gājis, Šajās ziemas kaujās - krīt.

Simtiem tēvus glabā Belezera smiltis, Tūkstoši mīt taigā - vergu darbs tos plauj. Tā kā krustnešus reiz kāva senču ciltis, Latvju dēli šodien tēvu bendes kauj.

Visiem prātā Kalpaks (Nav jau pārāk sen tas). Kuŗš ar dažām rotām, jauniem studentiem, Atejot no Rīgas, apstājas pie Ventas, Vairs ne soli tālāk - teica tiem.

Divīzijas spēki dien no dienas sarūk, Pārāvuma ķīlim tomēr aplauzts gals. Vīri redz, ka zaudēs armija šo kaŗu, Tomēr cīnīties liek sirdsapziņas balss.

Liek, jo latvju zemi ienīsts zābaks bradā, Asiņainas dzīres iebrucēji svin, Sūrst vēl cirstās brūces četrdesmitā gadā, Bet no jauna atkal svešnieks dunčus trin.

Atkal vaidus uzsūc pagrabs Stabu ielā, Atkal lopu vāģiem dzelžu restes kaļ. Kur tu esi šobrīd, Sāpju draudze lielā? Vai reiz liktens vedīs tevi atpakaļ?

Bij vai nebij velti - varbūt atkal taujās. Var jau sacīt: bija... Tomēr tauta zin - Visus cīnītājus, kritušus šai kaujā, Svētā lūgšanā ir jāpiemin!

...

TREŠAS ZIEMAS SVĒTKU KAUVAS.

(Pēc Kabiles krišanas meža nometnei uzbrūk lielas čekas kaŗaspēka formācijas. 1945. gads.)

Kam vēl labāk redzams, kā redz zvaigžņu acis, Kā tiek tēvs no meitas, dēls no mātes šķelts, Kā ik sētas pagalmā asarām tiek slacīts, Brīves alku asniem akmens virsū velts.

Kamēr zvaigznes nebeigs sūtīt zemei starus, Kamēr latviet's Dievu savā mēlē lūgs, Mantotu no senčiem drosmo varoņgaru Svešas varas vampīrs tautai neizsūks.

Zvaigžņu acis vēro cīnītāju pulkus, Kuŗi tumšos silos cīpai jostas joļ. Svētot tos, tās izlej pāri savu spulgu, Lai ikviena krūtīs varoņgars dzimst moļš.

Cīpai cēlies zemnieks, cīpai cēlies students, Leģiona formā katrs otrais tērpts, Jau pēc kaŗa pirmais aizjopojis rudens, Dzimtās zemes meļš jau ziemas sagšā ģērbts.

Devīppadsmīt vīri ložberus liek plecos, Divīzijas skaitlis - zīmīgs, nemirstīgs. Varbūt dažs vairs nespēs redzēt sauli lecam, Lodes ķerts pirms ausmas draugu rokās slīgs.

Uzdevums ir bīstams - jāielaužas ciemā, Viens no vīriem guļ tur - sašauts, sagūstīts,

TRĪS ZIEMAS SVĒTKU KAUJAS (Turpinājums no 3. lpp.)

Un pirms gaŗo nakti paspēj satīt ziema,
Partizāņu rokās Kabile jau krīt.

Tiem, kas ienaidnieka sniegto knupī zelē,
Kas ar svešinieku vienā balsī dzied,
Kam uz sirdsapziņas nodevība pelē,
Tiem šai naktī lemts ir veļu valstī iet.

Devīppadsmit vīri iepem pilsētīpu.
Vairākkārtējs pārspēks nespēj pretī stāt.
Taču Kuldīgā jau saņemusi ziņu -
Papildspēkus Čeka iesāk pulcināt.

Cietumam grūst restes, pasniedz roku vārgiem,
Bet no viņu vidus zudis meklētais.
Šautējstobru priekšā raisās mēles sargiem:
- Aizvests... Slepuss... Naktī... Tālāk pēdas gaist.

Trauksmainas steidz vēstis dzimtai zemei pāri -
Ziemas svētkos dāvēts tautai ciemats brīvs.
Uzdīgusais asns gan ir sīks un vārīgs,
Tomēr - dzīvs!

Kaktusam lemts ziedēt tādu mūžu īsu,
Kāds ir svētvakarā brīvai Kabilei,
Neprasot nevienam iebrukšanas vīzu,
Divas Čekas rotas ciemu ielenkt steidz.

Nakts un tumsa pasniedz vīriem glābējroku,
Bet pirms atgriešanās tālā nometnē,
Spalgi notrinkšķ aukla atriebības lokam,
Uzbrucēju sparū asas bultas dzēš.

Cīņa vēl nav galā, naidnieks spēkus savāc,
Un kad zvaigznes izkar jaunā gada nakts,
Tanku atbalstītas milzu ordas lavās
Tur, kur partizāņiem mājoklis ir raksts.

Visi vīri raugās savā komandierī
(Tā reiz Briedī vērās strēlnieku pulks).
Bet pat bailu ēna nesedz viņa pieri,
Balsī jaušams skaudrums, acīs drosmes spulgs.

Desmitkārtējs pārspēks uzbrucēju pusē,
Toties partizāņiem naidā sirdis kvēl.
Komandiera lūpās pārlūzt pēkšņais klusums,
Dzimtā zeme redz, ka mīl to viņas dēls.

Nepaspēj vēl diena īsti uzsākt gaitu,
Pretinieka ordām jau ir izrauts robs.
Tādu kritušo un ievainoto skaitu
Tām līdz šim nav kodis partizāņu zobs.

Nakts kad atkal zvaigznēm spožās acis atver,
Triju vīru pieres Veļu māte skauj.
Dzīvi palikušie ciešāk stobrus satver,
Un uz īsu brīdi galvām noslīgt ļauj.

Zaudējums ir rūgts, bet upuris nav veltīgs,
Skaļo "urrā" vietā - atkāpšanās maršs;
Arī partizāņi savāc savas teltis,
Pārgājienš tiem priekšā līkumots un gaŗš.

Tas ir cīņas sākums. Cīņa vēl nav galā.
Vēl ne vien reiz vien tiks kaujām zobens kalts,
Kamēr lāci ietrieks atpakaļ tā alā,
Kamēr atkal plīvos karogs sarkanbalts.

Pirmos ziedus, kuŗi brīvā zemē ziedēs,
Varoņkapu kopām tauta pāri klās,
Un pie Mātes tēla baltas sveces iedegs -
Brīves cīnītājus visus godinās.

1966. gadā, Mordovijā.

GUNĀRS FREIMANIS.

TEIKSMA PAR MANIEM ZIEMSVĒTKIEM (turpinājums no 3. lappuses):

nīcu aiziet laba daļa mūsu nometnītes puīšu. Skan
Stille Nacht, heilige Nacht. Dziedam līdzī savā
valodā. Klusa nakts, svēta nakts. Un ir arī svi-
nīga pēckara svētā nakts pār piesnigušiem kalniem
un mežiem, un, kaut uz mirkli, svētā nakts ir arī
kara un gūsta gaitu beigušo latvju zēnu sirdīs.

Savā istabiņā iededzinām eglītē svecītes. Ar ēda-
mo ir trūcīgi, bet tukšojam vienu, otru alus glā-
zi. Sveiks, Robi, vesels, Anton! Frīci, tu vecais
puika, atceries pagājušos Ziemsvētkus Beļģijā?!
Taču tagad ir daudz labāk, vai ne? Un acīs mirdz
svecīšu gaisma.

1947. gads. Tikko esam iebraukuši Anglijā.
Tieši pirms Ziemsvētkiem Inskipas caurlaides no-
metnē. Turpat aiz skārda barakām ir baznīca. Ir
miglains un lietains. Baznīcā tā savādi zvana.
Tādā kā topkārtā. Daudzi tur aizejam. Baznīca kā
baznīca, bet mūsu garam kaut kas tomēr svešs. Nav
te dzimtene. Nav pat kā Vācijā.

Un tad Anglijā sākās vesela rinda aizvadītu
Ziemsvētku. Trīs līguma gadī Derbišairas akmens
lauztuvju nometņu barakās. Katrā pa desmit cilvē-
ku. O, jā, esam paēduši. Esam pienācīgi, pat
glauni apģērbusies. Varam arī nopirkt pa pudelei
kārtīga dzēriena. Un tad - iededzināt uz galdiņa
kādu sveci un saskandināt ar sen apnikušiem ista-
bas biedriem. Sniega parasti nav, bet ārā elso
kailo Vidusanglijas kalnu vējš. Brīnums, ka vien-
tuļš var justies pat cilvēku sabiedrībā. Sevišķi
svētku vakarā.

Tad nāk svētki, kad vairs neesmu viens. Mana
mūža ceļa gājumam pievienojusies pašu tautas mei-
tene.

Trimdinieku ceļi ved arvien tālāk. Šoreiz pāri
okeānam - uz Kanadu. Esam jau paliela ģimenīte.
Svētku gaidās veikali un dzīvojamās ēkas dekorē-
tas ar krāsainām spuldzītēm. Mūsu iela nav nekā-
da izcilā, un svētku dekorāciju te mazāk. Daudz
vietās ir gan ko redzēt. Mums spēkrata vēl nav.
Kādu vakaru atbrauc Rūsiņonkuls un ved mūs apska-
tīt pilsētu svētku rotā. Mazā māsiņa ar mammu pa-
liek mājā. Priecājamies par redzēto. Ir gan pavi-
sam citādi kā mūsu ielā. Bet bērni apgurst. Andī-
tis jau saldi gul. Dainītei no braukšanas kļūst
nelabi, un viss vakariņās ēstais uz jaunā, gaiši
zilā mētelīša. Dainīte raud. Mammitē nu bārsies.
Nesaki nekā, nebārsies, nebārsies. Gan mētelīti
iztīrīsim. Bērni jau izvēlējušies, ko Ziemsvētku
vecītim vajadzētu atnest. Mazajai māsiņai vēl
gluži vienalga. Kas jau būs, būs. Dainīte gribē-
tu kādu bilžu grāmatu. Andītis - tādu vilcienu,
kas, pēc atsperes uzvilkšanas, skrien pa sliedi-
tēm ripkī vien, ripkī vien.

Atnāk svētvakars. Dainīte nejūtas vesela. Tā
nu mēs atstājam mammu ar māsiņām mājā un abi ar
Andīti ejam uz baznīcu. Andītim nav vairāk kā
trīs, četri gadiņi. Kamēr aizejam, baznīca jau
pilna ar ļaudīm. Kaut kā jau dabūjam apsēsties.
Kad atskan Klusa nakts, esmu tālu prom, sava tē-
va māju pagalmā, tik spēcīga ir aizdomāšanās.
Gandrīz vai pārsteigts atgriežos īstenībā, kad
Andītis mani rausta pie piedurknes: "Tēti, vai
vēl ilgi būs?" - "Nebūs ilgi, nebūs, esi mierīgs,
puisīt!" Kad pēc beidzamās dziesmas baznīcēnu
galvas noliecas klusai lūgšanai, pēkšņi Andītis
skaļā balstīņā prasa: "Kad tad es to vilcienu da-
būšu?" Daži smaida, citi tīri dusmīgi paskatās;
kā nu te var bērnu vest un traucēt svinīgu brīdi.
"Kuš, puisīt, vilcienu tu dabūsi rīt, kad atnāks
mums ciemiņi. Tad jau dabūsi." Andītis to bija
gaidījis baznīcā.

Svētku dienā atbrauc vieni ciemiņi, otri. Kāds
slepuss pārģērbjas Ziemsvētku vecīša drēbēs un
nemanot iziet ārā. Skatāmies - kā tad, vecītis
stāv uz trotuāra ar maisu pār plecu un vēro māju
numurus. "Nāc vien, vecīt, nāc vien, tepat jau
ir!" Tiek skaitīti pantiņi, dziedātas dziesmas.
Andītis ir dabūjis gaidīto vilcienu. To uzstāda,
un braukšana var sākties.

Ciemiņi aizgājuši. Andītis noguris spēlējo-
ties. Tad pēkšņi jautā: "Tēt, kur palika tie
brieži?" - "Brieži?" - "Nu, ar kuŗiem Ziemsvētku
vecītis atbrauca..." - "Ak tā, brieži... Ā, nu
redzi, mūsu iela ir diezgan šaura, ar tik daudz
briežu te nemaz nevar iebraukt. Viņš, droši vien,
tos atstāja bencīna stacijas laukumā." Andītis

saprotoši pamāja ar galvu. Ai, lielo cilvēku izgudrotie, nekaitīgie māji un bērna ticība!

Gadu no gada bērni kļūst lielāki un iet skolās. Nedēļu vai pāris pirms svētkiem vienmēr tiek meklēta eglīte. Dažreiz to nopērk pilsētā, bet bieži aizbrauc arī laukos, kur paši var izvēlēties un nocirst. Tas arī jau vesels piedzīvojums.

Kad svētku vakarā savējo vidū esmu baznīcā, atkal un atkal aizdomājos un esmu kādreizējās mājās, kuŗu vairs nav, bet kuŗu attēlu glabā atmiņas. Arī atmiņu logs ir sācis aizsāst. Pavisam tas neaizsāst. Kad egļu skujiņas sāk smaržot, logs atkūst. Pa šo logu skatoties, nāk prātā Kārļa Skalbes Ziemsvētku roze, kas uzplaukst "baltā ziemā, svešā malā," kad ir tik tālu un ilgi iets.

ILMĀRS ZELMENIS.

PBLA TAUTAS BALVA 1989. GADĀ.

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības valde šī gada Latvijas valsts 71. gada dibināšanas atcerē piešķīrusi 1989. gada PBLA TAUTAS BALVU Latvijas brīvības cīnītājam

GUNĀRAM ASTRAM

"in memoriam",

tā godinot viņa piemīņu un apliecinot cieņu viņa darbam, kas bija veltīts Latvijas atbrīvošanai un latviešu tautas pastāvēšanai.

Lai šo mērķi sasniegtu, Gunārs ASTRA bija ziedojis visu savu dzīvi, nevairīdamies no padomju varas bardzības. Pat tiesas prāvas laikā viņš bezbailīgi bija iestājies par latviešu valodu, kultūru un latviešu tautas tiesībām. Viņš nemaldīgi ticēja taisnības uzvarai un mudināja latviešu tautu cīnīties par brīvu un neatkarīgu Latviju. "Es ticu, ka šis laiks izgaiss kā ļauns murgs - tas dod man spēku šeit stāvēt un elpot. Mūsu tauta ir daudz cietusi un tādēļ iemācījusies un pārcietis arī šo tumšo laiku" - bija Gunāra Astras pēdējie vārdi tiesā 1983. gada 19. decembrī.

Pēc vairāk nekā 19 gadu pavadīšanas padomju ieslodzījumā, Gunārs Astra mira 1988. gada 6. aprīlī - fiziski, bet ne garīgi salauzts. Mūsu brāļi un māsas Latvijā smeļas spēkus viņa priekšzīmē un ar līdzīgu pārliecību turpina viņa iesāktu cīņu.

Godinot Gunāra Astras piemīņu, ieslēgsim viņu savās sirdīs ar vārdiem, ko teicis dzejnieks Andrejs Eglītis: "Viņa godinājums aizsaulē būs reizē godinājums dzīvajiem, kas cīnās par Latvijas brīvību."

Tautas balvu (\$ 2,000.-) PBLA nodos Daugavas Vanagu Centrālās valdes "Gunāra Astras piemīņas fondam", lai ar tā gādību izveidotu piemīņas vietu Latvijā Gunāram Astram un viņa līdzgaitniekiem.

Tautas balvu DV CV priekšsēdim J. Frišvaldam nodeva PBLA valdes loceklis un LNPL prezidijs priekšsēdis A. Abakuks 18. novembra svinībās "Mūsmājās", Anglijā.

GUNĀRS MEIEROVICS,

PBLA valdes priekšsēža vietas
izpildītājs.

PBLA KULTŪRAS FONDA LAUREĀTI 1989. GADĀ.

PBLA Kultūras fonda valde 7. oktobra sēdē, Indianapolisē, nolēma par izcilu darbu latviešu izglītības, mākslas, mūzikas, rakstniecības, teātra un preses darbā, kā arī par izcilu sniegumu humanitārās, sociālās, dabas un tehnikas zinātnēs piešķirt goda balvas, goda diplomus, Krišjāņa Barona prēmijas vai atzinības rakstus sekojošiem darbiniekiem: -

GODA BALVAS (\$ 700.-):

Rakstniecības nozarē: MAIJAI MEIRANEI, ASV,

par dzejoļu krājumu "Dūmistaba". Autore mūsdienu cilvēka pārdzīvojumus ieauž notēlotā vidē, kuŗā mūlīgi sabalsojas ar tautas dziesmām un seno dzīves ziņu. Viņas vārdu krājums bagātināts ar krietnu skaitu retu vārdu.

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: prof. Dr. VAIRAI VĪKEI FREIBERGAI, Kanadā, par izciliem nopelniem tautas dainu pētīšanā un popularizēšanā grāmatās: "Saules dainas - Latvian Sun Songs" (kopā ar Dr. Imantu Freibergu), "Dzintara kalnā" (apceres par latviešu tautas dziesmām) un viņas rediģētā "Linguistics and Poetics of Latvian Folk Songs".

Preses nozarē: LAIMONIM ZANDBERGAM, Kanadā, par ilggadēju žurnāla "JAUNĀ GAITA" rediģēšanu un tā izveidošanu par izcilu laikmetīgu izdevumu, kas veicina domu izmaiņu nacionālos un kultūras jautājumos.

Mūzikas nozarē: komponistam Arnoldam ŠTURMAM, ASV, par "Trio klavierēm, vijolei un čello", kas atskanots 8. vispārējās dziesmu svētkos Indianapolē un komponista darbu koncertā Latvijā.

GODA DIPLOMI:

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: prof. Dr. Jānim LABSVĪRAM, ASV, par izcilām rosmēm latviešu neatkarības centienu uzturēšanā. Jaunākās grāmatas: "Atmiņas un pārdomas" (rakstu, runu un lekciju sakopojums) un "The Sovietization of the Baltic States: Collectivization of Latvian Agriculture", un laikmetīgiem rakstiem trimdas presē.

Preses nozarē: žurnālistam Vilim SKULTĀNAM, Vācijā, par ilggadēju un lietpratīgu darbu latviešu presē. It sevišķi, par veiksmīgu dažādo norišu un strāvojumu izvērtējumu Rietumeiropā.

Preses nozarē: Viktoram UPESLĀCIM, Kanadā, par žurnāla "VAGA" rediģēšanu un izveidošanu par respektējamu nacionālpolitisku izdevumu.

Technisko un dabas zinātņu nozarē: prof. Dr. Jānim METUZĀLAM, Kanadā, par starptautiski ievērojamiem pētījumiem Alzheimeras slimības cēloņu izpratnē.

Technisko un dabas zinātņu nozarē: prof. Dr. Edvinam VEDEJAM, ASV, par starptautiski atzītiem pētījumiem organisko dabas vielu sintēzē.

Paidagoģijas nozarē: prof. Dr. Lalitai MUIŽNIECEI, ASV, par latviešu valodas programmas izveidošanu un ilggadēju latviešu valodas un literatūras mācīšanu Rietummičigenas universitātē.

KRIŠJĀNA BARONA PRĒMIJAS (\$ 400.-):

Rakstniecības nozarē: Kārlim KEZBERAM, ASV, par romānu "DĒKAINI UN MĪLETĀJI", kur izrisināti plaši izzarotas zemnieku dzimtas likteņi no pagājušā gadsimta beigām līdz neatkarīgās Latvijas tapšanai.

Preses nozarē: Alfrēdam STINKULAM, ASV, par grāmatu "IKŠKOJOT PA LATVIJU" (Latviešu Nacionālā fonda, Zviedrijā, izdevums). Grāmata ir nozīmīga Latvijas novadu dokumentācija astoņdesmito gadu vidus posmā.

Mūzikas nozarē: komponistam Viktoram BAŠTIKAM, ASV, par lielu un vērtīgu devumu latviešu sakrālā mūzikā - kantātēm: "Draudze", "Paceliet sirdis", "Pie krusta", "Slava", "Pateicība", "Rekviēms" un oratoriju "Jēzus Nācarietis".

Teātra mākslas nozarē: Baņutai RUBESAI, Kanadā, par latviešu teātra mākslas attīstības veicināšanu.

Paidagoģijas nozarē: Edītei ZEILEI - ANNUS, Vācijā, par veiksmīgu darbu jaunatnes mūzikālā un folkloras izglītībā.

ATZINĪBAS RAKSTI.

Rakstniecības nozarē: Mirdzai MUIŽNIECEI, Austrālijā, par latviešu tautas dziesmu sēriju skolām.

Humanitāro un sociālo zinātņu nozarē: māc. Dr. Modrim GULBIM, ASV, par 1989. gadā izdotām grāmatām: "Lasīsim Bībeli", "Pārdomu brīdī" un "Sēras pārdzīvojot".

Preses nozarē: žurnālistam Jurim KAŽAM, Zviedrijā, par pēdējo gadu notikumu Latvijā atreferēšanu ārzemju laikrakstos un raidījumos, kā arī to izvērtēšanu latviešu presē.

Mūzikas nozarē: pianistam Anatolijam BĒRZKALNAM, ASV, par ilggadējiem un izciliem sniegumiem klavie-

ru un ērģeļu mūzikā.

Paidagoģijas nozarē: Andrai ZOMMEREI, ASV, par latviešu bērnu dārza "Pasaciņa" sekmīgu izveidošanu.

Dr. T. BĒRZIŅŠ,
PBLA KF VALDES PRIEKŠSĒDIS.

"MĒS GRIBAM BŪT KUNGI...",
BET TAS NENĀKSIES VIEGLI!

Dažas piezīmes par tautas dzīves un dzīvības jautājumiem 1989. gada 18. novembrī.

Kas vēro Latvijas dzīvi pēc turienes laikrakstu un žurnālu ziņām, kas vadās pēc informācijas, ko iegūst, Latvijā ciemojoties, vai ko atved uz Rietumiem radi, draugi un Latvijas sabiedriskās un kultūras dzīves pārstāvji, tas zina, ka tautas dzīves un dzīvības jautājumi, kuriem staļinisma un stagnācijas gados nedrīkstēja pat pieskarties, tagad tiek pārrunāti plaši, vispusīgi un augstā, respektējamā līmenī.

Latvijas periodikā un vispār Latvijas dzīvē par izteiktu pagrieziena punktu varētu dēvēt 1988. gada jūniju, sauktu arī par "karsto mēnesi". Man to bija lemts piedzīvot Latvijā, Rīgā, ne viesnīcā, bet pilsētā dzīvojot. Atceroties savu pieredzi un pārdzīvojumus un izvērtējot visu pēc tam vēlāk tēvu zemē notikušo, vēlos uzsvērt šīs tautas atmodas jeb mūsu garīgās revolūcijas pašu būtiskāko ieguvumu, kas piepilda manu prātu ar lielu mieru un cerībām, proti, atmoda, revolūcija, pārkārtošanās Latvijā vairs nevar izgaist kā pārduņams burbulis. Tautas atmodas sapnis nezudīs, jo tas sācis atstāt aiz sevis organizatoriskas, sociālas saites, institucionālas pēdas daudz un dažādu jaunu, atjaunotu vai atjauninātu organizāciju, biedrību veidā.

Fizisko un garīgo labklājību, ko nespēja radīt pastāvošie "spēki", nākotnē noteiks tas, cik nosvērta un savaldīga izveidosies visu uzskatu un virzienu institucionālizācija jeb pārstāvēniecību radīšana starp individiem un pārvaldi, lai pati tauta ar savām organizācijām, biedrībām, klāstu sabiedrības virzītājs un vadītājs spēks. (Tā ir organizatoriskā nocietināšanās tēvzemē, kas jau pusotru gadu rit pilnā sparā.

Par ģeniālu politisku soli dotajos apstākļos, piemēram, var uzlūkot Tautu Foruma sasaukšanu un Latvijas dažādo tautību biedrību veidošanās atbalstīšanu. Kaut arī, ja vadāties pēc savas emigrantu pieredzes, šī nacionālā un kultūras biedrību kustība var ātri vien zaudēt sparu un garu, piemēram, ar vienkāršu cilvēcisku iebildumu (Interfrontes aģitātoriem vēl piebikstot) - kāpēc mums mācīties savu valodu un tad vēl latviešu valodu, ja tīri labi var iztikt ar vienu - krievu valodu, ko runā visā varēnplāšajā valstī.

Pārrunas Latvijā par latviešu nācijas dzīvi un dzīvību, kā jau teicu, ir plašas un apliecina dažādu uzskatu paudēju augstu intelekta līmeni. Laikrakstu un žurnālu rakstos daudz informācijas par mūsu traumatisko pagātni. Argumenti, dažbrīd, ir ļoti asprātīgi, atklājot rakstītāju erudīciju, spēju loģiski domāt, līdzsvarot jūtas un prātu. Šis (vismaz rakstītājas) tautas izglītības un inteliģences līmenis simtiem, tūkstošiem spējīgu, talantīgu sabiedrisko un kultūras darbinieku, neatkarīgi no tā, vai tie strādnieki, zemes kopēji, kalpotāji, ierēdņi, mākslinieki, zinātnieki, ielūksmo prātu. Latvietība un tautas griba dzīvot, ko šie rakstītāji pārstāv, tik augstā intelektuālā līmenī, lielā emocionālā iesaistībā, viss tas liecība, kas ļoti iepriecina.

Mēs, emigranti, šīm debatēm neesam varējuši, ar pāris izņēmumiem, diez ko daudz palīdzēt vai pienest klāt. Varbūt arī tāpēc, ka šīs debātes, ja vispār varētu jau runāt par debatēm, ir tikai

savā sākuma posmā - proti, katram savu uzskatu deklarēšanas, izklāstīšanas stadijā. Vēl visai maz vērojama atsaukšanās, citu uzskatu pieminēšana vai respektēšana, kopsaucēju meklēšana. Vēl notiek tikai savu pārliecību klāja pieteikšana vai meklējumi. Tāpēc, visu to lasot, prātā paliek galvenais vēlējums, kaut mēs, latvieši, būtu mācījušies valdīt paši pār sevi. Kaut mēs būtu politiski un garīgi brīvi cilvēki: brīvi no mazvērtības kompleksiem, no pārprastas varas kāres, pašlabuma un vieglas iedzīvošanās kāres atbrīvoti! Kaut mēs valdītu pār savu pašmīlību un paštaisnību, lai mēs - viens divi - nesaplēstos! Jo tikai tad, kad mēs būsim kungi paši pār sevi, pratīsim valdīt pār sevi, tikai tad spēsim būt kungi arī savā dzimtajā zemē un paši pratīsim pārvaldīt savu zemi.

Dominantās temas Latvijas periodikā ir kopīgās pagātnes pārvarēšana, nākotnes izcīnīšana savai tautai, sabiedriski un politiski jautājumi, saimniecība, ekoloģija, kas nereti vien viss iet juku jukam un neierobežotās devās jau visai respektējami brīvajā presē.

Tam visam pa vidu tiek publicēti arī emigrantu uzskati atsevišķu rakstu veidā vai ietverot tos intervijās.

Visamizantākā lasāmviela pēdējā laikā (es ceru, ka tā domās arī katrs nosvērts politiologs!) ir Latvijas Sociāldemokrātiskās Strādnieku Partijas vārdā neminot rakstu sērijas autorus, "Padomju Jaunatnē" publicētie materiāli. Šie gaļie, kā palagi, pačalojumi par visu ko nodēvēti par politiskas partijas statūtiem un platformu. Šāda kvalitātes sacerējumu publicēšana tik preteņozā nostatījumā ir lasītāju mulsināšana visai nopietnā situācijā, un tā izvērtējama par bezatbildīgu rīcību.

Ļoti respektējami dažbrīd ir citu Padomju Savienības nāciju pārstāvju raksti. Vienu brīdi es pat gribēju šīs atceres dienas ietvaros sev atvēlēto laiku aizpildīt, nolasot š. g. 10. oktobrī "Padomju Jaunatnē" publicēto interviju ar PSRS Zinātņu Akadēmijas Pasaules sociālisma sistēmas ekonomikas institūta vadošo zinātnisko līdzstrādnieku, žurnāla "Novij Mir" autoru Andramiku Migranjanu, viņa Latvijas Tautas Frontes otra kongresa daļēju izvērtējumu: "Ar ko draudz pašizolācija?"

Turpinot par mūsu tautas dzīves un dzīvības jautājumiem, gribu apliecināt, ka mani vada liela atbildības sajūta par to, ko saku, un tāpēc no tiem, kam varbūt oponentu, es atbildei izlūgšos tikai tādu pašu atbildības sajūtas apzināšanos par savu rīcību pret tautas dzīves un dzīvības jautājumiem, kāda ir man. Es ļoti nevēlos bez lielas vajadzības skart kontroversiālus tematus, jo varu maldīties. Bet tai pašā laikā, es apzinu, ka varu ļoti kļūdīties arī tādā gadījumā, ja es šiem jautājumiem nemaz nepiešķiršu. Rietumu kultūrā ir pazīstams tāds izteiciens kā velna advokāts - varbūt man varētu atļaut velna advokāta lomu, pieskaņoties jautājumiem par abu šķirto tautas daļu sakariem, kuŗu stingrs atbalstītājs esmu bijis visu laiku.

1989. gada 31. martā kāds emigrācijas latvietis man rakstīja: "Latvieši Latvijā vēl nav ieguvuši ne valodu likumu, ne pilsonības likumu, ne migrācijas pārtraukšanu. Nekas vēl nav mainīts, bet visa Rietumu pasaule, Kanada un ASV, pilna ar Latvijas aģitbrigādēm, kas stāsta un mēģina mums ieskaidrot kopā turēšanās lielo svētību, un to, ka ir tikai viena latviešu literatūra, viena latviešu kultūra u. t. t. Iznāk tā, ka sludinātāji, acu nepamirkšķinājuši, atstāsta mums atpakaļ mūsu agrāko gadu cīņas saukļus un centienus, neatvēlēdami mums nekādu kreditu. Vai tā ir nezināšana jeb vai te izpaužas tikai bezjūtīgu aģitatoru profesionālais rūdījums?" Un tautietis jautā: "Kad beigsies šie aģitbrīģāžu ceļojumi, ko būs ieguvuši latvieši Latvijā? Kas būs panākts? Vai tas būs ieguvums, ka kultūras un politiskais darbs Rietumos apstāsies, jo emigranti, visi vēl neasimilētie latvieši ar visu spēku un sparu ieklausies padomju jeb okupētajā Latvijā veidotās kultūras un politikas atbalstīšanā? Vai tad nebūsim

netieši atzinuši Latvijas iekļaušanu? Maisam | gals būs ciet, viss būs cauri un pagalam!"

Euforijas atmosfērā šādas rindas un šādas domas var traucēt. Liels latviešu žurnālists un redaktors, dzejnieks Kārlis Rabācs bija izgudrojis asprātīgu formulu un šādos gadījumos atsaucās uz "aukstām ūdens šaltīm". Vīpš parasti šo formulu lietoja, lai raksturotu jaunu, atšķirīgu, lasītāju saimei, viaprāt, pat nevēlamu domu uzrašanās kongresos, sanāksmēs, sēdēs. Arī man iepriekš minētā tautieša vārdi pirmajā brīdī bija kā "auksta ūdens šalts".

Bet vērojot notikumu attīstību emigrācijā, saraustītās un saplokošās politiskās un kultūras aktivitātes, un skatoties uz mūsu tautas dzīves un dzīvības jautājumiem no emigrācijas nākotnes perspektīvas, es 1989. gada novembrī vēlos atkārtoti izcelt un pilnīgi solidārizēties ar to domu, ko šajās pašās LSC telpās Latvijas Universitātes 70 gadu atceres dienā šī gada septembrī pārstāvēja literātūrzinātnieks un rakstnieks prof. Dr. Valters Nollendorfs. Vīpš brīdinot vaicāja: Vai to, ko PSRS Valsts Drošības Komiteja nepanāca 45 gados, tas ir, saskelt, saskaldīt, likvidēt latviešu emigrāciju kā kultūras un politisku vienību, vai tam atļausim notikt šodien un izdarīsim to paši saviem spēkiem Latvijas latviešu apkampienos?

Ko tas nozīmē?

Tas nozīmē, ka mēs emigrācijā ejam tādā virzienā un esam gatavi samierināties ar tādu ceļu, kas galā aizved pie emigrācijas organizatoriskās sistēmas nojaukšanas, kad līdzekļu un darba darītāju trūkuma dēļ bankrotē mūsu kultūras un politiskais darbs, mūsu latviskās izglītošanās iespējas un iestādījumi.

Var jautāt, vai viss iepriekš uzskaitītais mums šodien, kad latviešiem atdots savs karogs un himna un pasludināta it kā suverēnitāte, vairs vajadzīgs? Vai tas kādam vispār nozīmīgs? Mana atbilde šodien ir daudz noteiktāka nekā pirms 10 vai 20 gadiem. Latvijai ir vajadzīga Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība! Latvijai ir vajadzīga Latviešu Rakstnieku Apvienība! Latvijai ir vajadzīga Amerikas Latviešu Apvienība! Latvijai ir vajadzīga Kalamazū Latviešu Biedrība! Latvijai ir vajadzīga Amerikas Latviešu Jaunatnes Apvienība! Latvijai ir vajadzīgs Latviešu Studiju Centrs! Latvijai ir vajadzīgs "Mazputniņš" un "Mazputniņa" lasītāji!

Euforija (ar šo jēdzienu saprotot jauku izjūtu, priecīgu gara stāvokli slimniekam) abās tautas daļās, dzimtenē un emigrācijā, ir pamatīga. To var saprast, kad nojauc žogu vai izlauž spraugu mūrī divu šķirto tautas daļu starpā. Bet - vai mēs esam slimnieki? Un vai mums nepieciešama apzinīgi veicināta un nekontrolēta euforija par katru cenu? Paldies Dievam, euforijas apstākļos tapusi jūsmīgā apkampšanās abu šķirto, ilgi un stingri norobežoto tautas daļu attiecībās iegūst arvien nosvērtāku un reālāku saturu. Sāk pamazām noskaidroties, kas vienai vai otrai pusei interesē, liekas svarīgs. Atklājas, kādas aplēses ir vienai pusei par otras iesaistīšanu savu vai kopīgu interešu sekmēšanai. Iestājas patiesas cilvēciskas attiecības, kurās vieglāk izvērtēt un labdabīgāk ietekmēt, nekā atrodoties ilgas nošķirtības radītajā satikšanās jūsmā.

Euforijas izsauktā mūsdienu situācijā apkampšanās ir abpusēja, un no mūsu pārrunu loka pilnīgi izslēgti tie gadījumi, kas bijuši kaili pārkāpuma veida materiālā pašlabuma meklējumi.

Emigrācijas mūsdienu situācijā, kas kļuvusi visai sarežģīta un saspingta, lai neteiktu - bezcerīga, kā galvenie un svarīgākie būtu jāpatur šādi faktori:

o emigrācijas organizatoriskās struktūras saglabāšana un konsekventa respektēšana (ne kā kails pašmērķis, bet kā nepieciešamība Latvijas suverēnitātes problēmu risināšanai; kamēr šī

suverēnitāte nav nodrošināta ar starptautiskiem līgumiem, tikmēr mūsu organizatoriskā eksistence ir ar kardinālu nozīmi);

o laika un līdzekļu rezervēšana emigrācijas gara kultūrai;

o latviskās izglītības kopšana un tālākveidošana mainīgajos apstākļos.

Apcerēt emigrācijas organizatorisko struktūru būtu politologu un juristu kompetencēs. Bet, blakus starptautisko tiesību un attiecību korifejiem, orākuliem, zīmju gudriem tulkiem, savus vērojumus, secinājumus un ierosinājumus var izteikt arī vienkāršs publicists un ikviens cits tautas piederīgais.

Jautāsim, vai esam pilnībā aptvēruši, pārdomājuši un apcerējuši, kas par īpatnēju parādību ir mūsu, trimdinieku, emigrantu un vīpu pēcnācēju, sabiedriskais, kultūras un politiskais darbs, darbošanās un organizācijas pāri valstu un kontinentu robežām? Kas par juridisku (ja vispār) parādību, raugoties no starptautisko tiesību izpratnes, ir mūsu emigrācija, ko pārstāv Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība un citas sabiedriskas un kultūras organizācijas, kas darbojas globālā mērogā pāri valstu robežām un dažādos kontinentos.

Mēs paši bijām dzīvi liecinieki tam, ka mūsu dienu pasaulē nelielām etniskām grupām, kas izkaisītas pa dažādu valstu teritorijām, ar visādu modernu sazināšanās līdzekļu palīdzību (filmas, skaņu ieraksti, grāmatas, periodika, radio, televīzija, telefons u. t. t.) ir daudz vieglāk nekā agrāk uzturēt dzīvas kultūras un sociālās saites pāri lieliem attālumiem.

Mēs arī redzam, ka mūsu dienu tehnoloģiskās revolūcijas un saimnieciskās dzīves diktētās vajadzības veido arvien jaunus valstu un tautu sadarbības blokus. Šīs kustības raksturīgs, interesants blakus produkts ir jauna un loģiska, tā dēvētās, "dubultās lojalitātes" koncepta izpratne. Tas nozīmē, ka kāda cilvēka nacionālā, etniskā lojalitāte vairs nekompromitē viņa pilsone lojalitāti pret mītnes zemi. Šī izpratne pieļauj, ka kādas tautas piederīgo nacionālā, etniskā lojalitāte, kas izveidojas un pat organizējas pāri valstu un kontinentu robežām kā vēstures gaitā tapusi kustība vai kā universālo cilvēka tiesību, arī apziņas brīvības, aizstāvētāja, nekompromitē lojalitāti pret mītnes zemi.

Minētie apsvērumi ļauj izprast to, kāpēc Rietumos legāli darbojas dažādu valstu latviešu centrālās apvienības, kāpēc Rietumos legāli pastāv Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība.

Radniecīgs iestādījums Pasaules Brīvo Latviešu Apvienībai varētu būt ap gadsimta miju tapušais Pasaules Žīdu Kongress. Un ja mums būtu tā nauda un tas talantu materiāls, kas, piemēram, ir Žīdiem, arī PBLA būtu izcīnījusi sev ieeju Apvienotajās Nācijās, kaut vai pa sētas durvīm, un ieguvusi padomdevējas statusu kādā cilvēktiesību vai koloniālisma likvidēšanas komisijā.

Var arī jautāt, vai organizētā trimdinieku, emigrantu saime nevarētu būt sava veida "eksterritoriāla valsts"? Ja starptautiskās tiesības to nepazīst un tās eksistenci neakceptē, bet šāda globāla nacionāla etniska vienība tomēr eksistē, tad taču to nekādi nevar noliegt un tā būtu jāprecizē, jāformulē. Vai sociālos, politiskos un tiesiskos jautājumus zinātniski pētījot, eksistē arī tādi "sīkumi", ar kuriem nav jānodarbojas (kur ir mūsu politologi un starptautiskie tiesībnieki, kas zinātu atbildes? Jo, pasarg' Dievs, ja kāds mazāk kvalificēts vai, viaprāt, ja kāds lajs jeb nejēga ķersies pie šādu jautājumu skaidrošanas!)?

Mums pašiem, trimdiniekiem, emigrantiem un vīpu pēcnācējiem, šī "eksterritoriālā valsts" būtu jārespektē un jāsauga kā līdzeklis, lai palīdzētu ne tikai Latvijas suverēnitātes atgūšanā, bet arī tās starptautiskajā nodrošināšanā. Un tāpēc šīs "valsts" pārstāvjiem, lai kur viņi nonāktu, būtu jāuzvedas tā, kā prasa šādu reprezentantu stāvoklis un uzdevumi.

Ja šie emigrantu pārstāvji ir deleģēti ierasties Latvijā, viņi nedrīkstētu tur uzvesties kā sentiment-

tāli gadu desmitiem prom no tēvzemes bijuši sirmgalvj. Viņu garīgajā bagāžā nevajadzētu atrasties tikai dažām platitūdēm. Viņi nekādā gadījumā nedrīkst "blefot" un mulsināt tautu, piemēram, ar ASV vai kādas citas valsts radikālas nostājas solījumiem Baltijas tautu nacionālās atbrīvošanās jautājumos, ja viņiem nav šādu solījumu "melnā uz balta".

Kopš varam runāt par pirmajiem atklātiem, publiskiem trimdas, emigrācijas un Latvijas latviešu saskarsmes gadījumiem Latvijā (un arī emigrācijā), abu šķirto tautas daļu attiecībās dominanta bijusi, tā dēvētā, "bizi-badi" (Busy body) tautieša jeb "šiverētāja" tautieša pieeja.

Emigrantu reakcijā pret notikumiem Latvijā un iespējā abām šķirtajām tautas daļām satikties dominējusi, ja tā varētu teikt, "urrā - davai!" pieeja.

Tā liecinājusi, pirmkārt, ka mums emigrācijā vēl nav sava pilnīga koncepta par Latvijas nacionālo atbrīvošanos, par tautas dzīvības stratēģiju, par emigrācijas lomu šajos procesos (Mēs pārstāvam - īsi un ātri - neatkarības prasību. Es šādas strupas neatkarības prasības ietvaros redzu Latvijā kā pasaules telpā pakārtu vientulu puķu grozu).

Otrkārt, "urrā - davai!" pieeja arī liecina, ka katrs, kam tik kas ienācis prātā, varējis pats uz savu roku īstenot savu sabiedrisko-politisko-kultūras-reliģisko "misiju". Tas bijis iespējams un sekmējies tāpēc, ka Latvijā tagad arī oficiāli sirsnīgi sagaida katru pazudošo dēlu, un it īpaši tos, kas guvuši vērā ņemamus panākumus citu tautu kultūrās, bet kam latviešu tautas un emigrācijas dzīves un dzīvības jautājumi reizēm visai sveši.

"Urrā - davai!" pieeja bijusi sekmīga arī tāpēc, ka Latvijai vēl nav savas neatkarīgas izpratnes par emigrācijas sabiedrisko, kultūras un politisko lomu Latvijas nākotnei, ka nav un vēl nevar būt savas neatkarīgas kultūras politikas, kas pilnībā un visiem pieejamā veidā atspoguļotu abu šķirto tautas daļu gara kultūras saplūšanas procesu kopējā gultnē, kopīgos apcirkņos. Nav arī pilnīga priekšstata par tā gara kultūras darbinieku potenciāla izmantošanu, kas mīt ārpus Latvijas un var:

- būt latviešu kultūras atašeji, reprezentanti un populārizētāji;

- turpināt jaunu kultūras objektu (grāmatu, gleznu u. t. t.) radīšanu.

Tad nu ir noticis tā, ka emigrācijā gandrīz katrs, kam vien ienācis prātā, ir aicinājis no Latvijas teātra trupas, korus, dejotāju grupas, māksliniekus, kultūras vai sabiedriskus darbiniekus, pieņēmis dažādus piedāvājumus un rīkojis koncertus, priekšlasījumus, teātru izrādes, organizējis dažus emigrantu filmēšanu un tā tālāk, un tā joprojām. Cik daudz šādas "urrā - davai!" pieejas dēļ radies pārpratums, vilšanās, sarūgtinājums, neapmierinātības! Pie visiem. Abās pusēs. Ieklausīsimies tautas balsī! Un izvērtēsim šo "urrā - davai!" pieeju arī pēc kādas vecas dziesmiņas vārdiem: "Sitā, zēni, dzīvodami, neziņā aiziesim, šitā savus zābacius no kājām nodzēsīsim!"

Latvijas pārstāvju publiskā aprūpēšanā uz savu galvu bez savu centrālo organizāciju starpniecības, bez daudz un dažādu pasākumu koordinācijas atsevišķi emigranti ir sasnieguši emigrācijas emocionālās un materiālās iesaistīšanās kapacitāti. Vai, kā tagad, dažkārt, latvieši mēdzam izmest: "That is it!"

Nebūsim neļausim savam vādzim pārlūzt!

Respektēsim emigrācijas organizatorisko struktūru! Koordinēsim visas savas vēlmes, savu vēlēšanos strādāt un ziedoties tā, lai gūtu vislabākās sekmes tāpat, kā to panāk latviešu apmetnēs, saskaroties darba un sarīkojuma kalendārus pusgadam uz priekšu.

Ievērosim arī to, ka emigrācija nedrīkst pārvērsties tikai par tūrisma biroju un dažādu sarīkojumu aģentūru.

Nākamais arguments, kāpēc jā saglabā emigrācija kā organizatoriska vienība, tas, ka tā nepieciešama emigrantiem pašiem, ka atgriešanās uz savu tēvu zemi, kā daži emigranti jau izteikušies pat Latvijas periodikā vai kā esam paši privāti apliecinājuši cits citam, tik drīz vis nenotiks. Ka ar trimdu, ar emigrāciju, ar dzīvošanu svešās zemēs un ārpus savas tautas teritorijas vēl daudzi rēķināties savas dzīves, pat savu bērnu dzīves laikā. No vienas puses pret atgriešanos ir sanitārās situācijas katastrofālais stāvoklis Latvijā, absolūtā nedrošība par mūsu juridisko situāciju un personīgo drošību, pilnīga neziņa, vai un kā iespējams kārtot monetārās un citas materiālās saistības pāri valstu robežām. Daudz un dažādi faktori vēl joprojām liek par atgriešanos runāt tikai teorētiskā plāksnē.

No otras puses, ceļā uz Latvijas suverēnitāti organizatoriski darboties spējīga emigrācija nepieciešama, lai arī šai pusē palīdzētu pilnīgots konceptu par Latvijas nacionālo atbrīvošanos, par tautas dzīvības stratēģiju. Latvijas periodika sagādā mums tik daudz materiālu par tautas vēlmēm un cerībām, tik daudz ierosmju par iespējamiem soļiem Suverēnitātes virzienā.

Bet līdz šim emigrācijas latviešu "politiskie nemiera gari", liekas, palīdzējuši tikai, lai notikumi Latvijā virzītos pretī konfrontācijai ar "oktobra revolūcijas iekarojumu" sargiem un virzītos pretī konfrontācijai taisni tajos laukos un tajos jautājumos, kas ir izdevīgi šovinistiskiem krievu nacionālistiem, apmulsušajiem "citu tautību" piederīgiem, un kuņģos latvieši kā "vājākā" puše var dārgi samaksāt, bet kas emigrācijas brašulās neskaņ.

Bet pagaidām emigrācijas "politiskie nemiera gari", paldies Dievam, ir bijuši tikai topošās un nenovēršamās konfrontācijas piektais ritenis. Viņiem ir mazs vai nepilnīgs priekšstats par reālo situāciju Latvijā. Viņu politiskā darba pieredze (vai tās trūkums) un līdz ar to politiskās prasības un to īstenošanas veidi bazējas citos reālos apstākļos (vai tukšā gaisā), ne Padomju Savienībā iekļautajā Latvijā. Viss tas padarījis viņus neiedarbīgus.

Tā vietā emigrācijas "politiskiem nemiera gariem" būtu vairāk jāizmanto visa Latvijas periodikā dāsni sniegtā informācija un dokumenti, lai rastos zinātniski pamatoti pētījumi citu tautu valodās, piemēram, par cilvēku slepkavībām "padomju tautas" armijā. Starptautiskām tiesām un tiesību aizsardzības organizācijām būtu jāpiegādā liecības un argumenti par cilvēku un tautu tiesību pārkāpumiem, par noziedzībām pret cilvēci, par etnisku genocīdu. Vai ierosmes un padomus, ko un kā darīt, nevaram gūt, cik gribam, no Žīdu nācijas pieredzes un prakses pasaulē?

"Politiskiem nemiera gariem" būtu jārada un jārada tautu un valstu sadzīves modeļi un alternatīvas nākotnē. Vai esam, piemēram, pamanījuši, ka Latvijas sabiedriskie un politiskie darbinieki (Peters, Pauls, Neilands, Kezbers), apzinīgi vai neapzinīgi, varētu izteikti būt ieinteresēti un stūrētu, tā dēvētās, Baltijas jūras valstu konfederācijas (nesajaukt ar Baltijas valstīm!) virzienā, kur tradicionāli piederējušas Zviedrija, Dānija, Polija un Baltijas valstu teritorijas?

Argumentējot par emigrācijas organizatoriskās struktūras saglabāšanas nepieciešamību, šodien, sekojot informācijai ASV presē, televīzijā un radio, liekas, ka jaunie, vislielākie draudi Latvijai, Baltijas valstīm un citām Padomju Savienībā iekļautām tautām ir, pirmkārt, komūnisma un vienpartijas diktatūras glābšana un saglabāšana Mičaila Gorbačova atklātības un pārbūves politikas ietvaros ar Savienoto Valstu palīdzību, kuņģos īpaši baidās no nestabilitātes Austrumeiropas tajā daļā, ko pazīst kā Padomju Savienību. No Savienoto Valstu viedokļa, liekas, nav vairs runa par PSRS kā suverēnu valstu konfederācijas demokrātiskā Runa, liekas, varētu būt vispirms par

"karstā" Baltijas valstu suverēnitātes jautājuma nobīdīšanu malā.

Un, otrkārt, pār Baltijas valstu un Latvijas suverēnitātes centieniem kā par draudu var saskatīt un priekšstatīt karājamies iespējamu Padomju Savienoto Valstu modeli, kas būtu radies pilnīgi pēc Amerikas Savienoto Valstu federālisma koncepcija, sekojot tam punktu pa punktam un svītrojot no Padomju Savienoto Valstu konstitūcijas izstāšanās iespēju, jo arī ASV konstitūcijā izstāšanās klauzulas nav un federācijas dzīve strikti un konsekventi iestatīta uz vienas nācijas veidošanu.

(Padomju Savienības juristi un citi lietpratēji, pētījot ASV pieredzi, kā izveidot sekmīgu saimniecisku lielvalsti, ASV kolēģām prasījuši - kā tas iznākot, ka Savienoto Valstu konstitūcijā neesot ierakstīta izstāšanās no federācijas. Uz to ASV tiesībnieki atbildējuši, ka izstāšanās jautājumu ASV nokārtojušas savā pilsoņu karā, kad ar ieročiem rokās izcīnīta tiesība veidot vienu nāciju. Ka PSRS varētu ASV pieredzi respektēt, liecina kaut vai šāds sīks arguments, ar kuru PSRS valsts darbinieki - Jakovļevs vai Medvedevs - atvairīja Baltijas tautu prasību pēc savas naudas: vai tad Kalifornijai arī ir sava nauda? - Un ja taps Padomju Savienotās Valstis pēc ASV modeļa, grūti priekšstatīt, ka Savienotās Valstis nostātos pret dubultnieka veidošanu, kurā atspoguļotos balto amerikāņu pieredze.)

Latvijai ir vajadzīga un varbūt būs ilgi, līdz pat Apvienības dabīgam galam, vajadzīga Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība. Turpretī vai emigrācijas eksistencei ir vajadzīgas Latvijas Tautas Frontes, Latvijas Nacionālās Neatkarības Kustības un citu Latvijas sabiedrisko organizāciju palīgnodaļas vai palīgrupas kā jaunas organizācijas ārpus jau pastāvošās emigrācijas organizatoriskās struktūras? Vai tās būtu dibināmas, skaidri apzinoties, ka par upuri var krist visa emigrācijas organizatoriskā struktūra, tai sabrūkot līdzekļu un darbinieku trūkuma dēļ? Visām Latvijas sabiedriskām kustībām, raugoties ilgāka laika perspektīvā, vislabāk joprojām varēs palīdzēt emigrācija kā kopība, ne atsevišķi pa pasauli izkaisīti emigranti vai nelielas ziedojumu vākšanas grupas.

Liktenis emigrantiem bija iespējējis rokā iespēju organizēties. Izaicinājums tika pieņemts. Mūsu pašu veselais prāts, mūsu neatlaidība, mūsu stikstums, latviskā iecirtība un spītība radīja politisku, kultūras un reliģisku vienību pāri valstu un kontinentu robežām. Tas ir politisks, ekonomisks un garīgs spēks. Dzejiski izsakoties, tā ir latviešu tautas intelektuālās dzīves telpas globalizēšana un visu to labumu sagādāšana, ko šāda situācija var dot. Visu to likvidēt, aizmest, aizmirst ceļa sākumā uz Latvijas suverēnitāti, kad beidzot cerība bez briesmīgiem asiņus upuriem atgūt cilvēku cienīgu eksistenci, būtu akli ļauties euforijas drudzim.

Ja mēs šodien emigrācijā, kad Latvija vēl nav atguvusi starptautiski garantētu suverēnitāti, likvidējām savas kultūras, sabiedriskās un politiskās aktivitātes un organizācijas, vai, klusu ciešot, ļaujam tām lēnām izirt vai citiem tās izirdināt, tad mēs nedarām neko citu vairāk kā akceptējam Staļina - Hitlera noziedzīgo līgumu un visas tā sekas.

"Pavisam drīz," raksta Latviešu Nacionālā Fonda valdes priekšsēdis Agnis Balodis, Zviedrijā, "var iestāties vispārējs līdzekļu trūkums trimdas darbībai."

Emigrācija, kā jau teikts, nedrīkst pārvērsties tikai par tūrisma biroju un dažādu sarīkojumu aģentūru. Bet, koordinējot Latvijas gara kultūras sniegumu demonstrēšanu, ir jādoma ne tikai par emigrantu aprūpēšanu, bet, galvenokārt, cik plaši vien iespējams, to pārādīšanu mītu zemju sabiedrībai ar tās daudzo sarīkojumu aģentūru palīdzību.

Emigrācija nedrīkst pārtapt par latviešu izcelsmes cilvēku grupu, no kuras ievāc ziedojumus, veicinātāju-biedru dalības maksas un artavas! Ekono-

miska līdzdalība bez politiskas līdzdalības iespējām ir diskriminācija, aizvainojums, pazemojums.

Jaunajā Latvijas Rakstnieku Savienības statūtu projektā emigrācijā dzīvojošiem latviešu rakstniekiem, kļūstot par biedriem Latvijas Rakstnieku Savienībā, nav ielēstas balss tiesības, vienīgi tiesības maksāt biedru naudu un sniegt padomus. Šai sakarā trāpīgi ir kāda kolēģas, literatūras kritiķa, komentāri: "Tas jau ir sava veida 'rehabilitētā tautas ienaidnieka' statusa piedāvājums!"

Latvijas Arhitektu Savienība plāno Latvijas Arhitektu Biedrību, kas darbojas emigrācijā, pārņemt tādējādi, ka Latvijas Arhitektu Savienības ietvaros "iedibinās" kopu, kurā pieņems Latvijas Arhitektu Biedrības biedrus, kas vēl atrodas trimdā. Bet vai mēs gribam, lai notiktu mūsu ingracija, mūsu iekļaušana, tā dēvētās, okupētās Latvijas sistēmā?

Agnis Balodis ir trāpīgi konstatējumi, ko var labi attiecināt uz šeit minētām situācijām: "...mēs lēnām tiekam integrēti nebrīvās Latvijas politikas veidotāju rāmjos", un "...kļūstam par piedēkli no Latvijas izvērstai darbībai...", "...kļūstam arvien atkarīgāki un vairāk pakļauti apspiestības apstākļos veidotai kultūras politikai Latvijā" (Latvija - Amerikā, 1989. gada 4. novembra numurā.).

Vai šādā laikā un šādā situācijā, kad mūsu organizatoriskā struktūra liekas apdraudēta, ASV latviešu emigrantiem būtu jānodarbojas ar Latvijas Kultūras Fonda palīgnodaļu organizēšanu? Vai esam pamanījuši, ka, piemēram, emigrācijas autoru darbiem tikpat kā nav vairs ne grāmatu publicēšanas iespējas, ne sabiedrības un lasītāju atbalsta? Vai emigrācijas rakstniecību un gara kultūru, ja to neatbalsta trimdas organizācijas un emigrācijas kultūras fondi, atbalstīs papīra badā, līdzekļu un rīcības brīvības trūkumā esošie Latvijas iestādījumi?

Mūsu, emigrantu, pašu acīs trimda, emigrācija ir juridiska persona. Mēs paši to atzīstam kā faktiski un tiesiski eksistējošu. Trimdu, emigrāciju neviens nevar kaut kur pasūtīt, norīkot, pieņemt, kāpt tai uz galvas, lemt par to aiz muguras. Un savas tiesības un pienākumus mēs varam saglabāt tikai, ja paši tos respektējam. Trimda kā organizatoriska vienība ir nepieciešama Latvijas nākotnei!

Vai spējam būt paši savas situācijas kungi?

Šai sakarā vēlos pieminēt latviešu emigrantu politisko darbu Rietumos, kas ir mūsu organizatoriskās eksistences viens galvenais mērķis un arī attaisnojums. 1988. gada septembrī 7 latvieši no Kalamazū, kas gadiem daudz sava laika, līdzekļu un enerģijas veltījuši sabiedriskam un kultūras darbam, iesniedza Pasaules Brīvo Latviešu Apvienībai šādu ierosinājumu:

"Pasaules Brīvo Latviešu Apvienības un pasaules latviešu aktuālākais, svarīgākais praktiskais darbs šodien ir latviešu tautas demografiskā, ekonomiskā, kultūras un Latvijas ekoloģiskā stāvokļa un tautas vēlmju un prasību internacionālizēšana, kas nozīmē, ka informācija par šiem jautājumiem jāpadara pieejama visai pasaulei ar angļu un citu lielo valodu starpniecību."

Šī ir ļoti vienkārša darba formula.

Par to viegli vienoties. Pēc tās arī viegli vadīties un kopas darbu veikt.

Šīs darba formulas saturu noteiks un piepildīs politologu, vēsturnieku, poliglotu un citu zinātnieku talants un vēlēšanās strādāt. Ja to abu nebūs un ja emigrācijai nebūs līdzekļu, ar ko samaksāt par šo darbu un tā izplatīšanu, no mūsu politiskiem centieniem pāri paliks tikai skaista izrušanās.

Nobeidzot pārdomas par tautas dzīves un dzīvības jautājumiem, lai vienmēr un visur atceramies - Padomju Savienība ir lielvalsts, kas nez' vai būs pirmā un vienīgā impērija pasaulē, kas labprātīgi atteiksies no iekarotā un iegūtā. AIVARS RUŅČIS.

• Iepriekšējās lappusēs publicētais Aivara Ruģa darbs nolasīts 1989. gada 18. novembrī, Latvijas dienā, Latviešu Studiju Centrā, Kalamazū, Mičigenā, ASV. To publicējusi DIVSIMT EKSEMPĻĀRU GRĀMATNIECĪBA - DEG - 1989. gadā, Kalamazū, Mičigenā, ASV. Rotatora tehnikā iespiestajai brošūrai 16 lappušu. Aizmugures vāku rotā R. Renča foto uzņēmums Noskaņa. Pārspiests ar autora laipnu atļauju, izlaižot sākuma daļu, kas ietver uzrunu klausītājiem. Red.

BĪBELES ĀRPUSE.

Jaunais 1988. gada Bībeles izdevums savā ārējā ietērpā ir skaists vienkāršībā - melnais ietērps ar zeltīto uzrakstu iedveš cienību, uzraksts aizmugurē norāda, ka laika tecējumā Bībele būtu novietojama grāmatu plauktā starp citām grāmatām. Īpatība ir virsvākam - vākam ir tendence atlocīties, it kā aicinot, lai atver - un, ja atver, rodas grūtība - plānais papīrs salīpis un grūti tikt pie titullapas, bet, ja arī šie grūtumi pārvarēti, lasām - BĪBELE - Vecās un jaunās derības Svētie raksti - Viss vienkāršā vienkāršībā. Esmu vienkāršības piekritējs, kaut kur esmu pat lasījis, ka lielākā māksla esot vienkāršība. Bet ... vai savā vienkāršībā neesam daudz ko zaudējuši? - Bībeles ārpuse Bībeli novieto grāmatplauktā. Ir jāpiebilst, ka izmēri nepieklaujas ierastam grāmatplaukta augstumam, bet titullapa ievieto mūsu Bībeli - mūsu "Svētos rakstus" starp citiem svētiem rakstiem - Korāns ir svētie raksti, Talmuds, Hindu raksti. Arī angļu valodā Bībele nav viens no svētajiem rakstiem. Bībele ir Dzīvā Dieva dzīvais un dzīvību devējs vārds, un tāpēc man gribētos atgādināt mūsu latviešu Bībeles izdevuma, kas iesākts iespiest 1689. gadā, titullapu, kā to var atrast Edgara Dunsdorfa grāmatā Pirmās Latviešu Bībeles Vēsture. Citāts no 97. lappuses.

Latviešu Bībeles latviskā titullapa modernizētā rakstībā bija šāda: Tā Svētā grāmata jeb Svētais Dieva Vārds, kas priekš un pēc Kunga Jēzus Kristus Svētās piedzimšanas no tiem svētiem Dieva cilvēkiem, praviešiem, evaņģēlistiem jeb priecās mācītājiem un apustuļiem uzrakstīts, tām latviešām Dieva draudzībām par labu iztaisīta Rīgā, Gedrukt bey Johann Georg Wilcken - Königlich Buchdrucker 1689.

Otrā daļa titullapā bija šāda: Tie pravieši visi latviski. Gedrukt bey Johann Georg Wilcken. Königlich Buchdrucker im Jahr 1689.

Trešās daļas titullapa: Apocrypha. Tie ir grāmatas, kas tiem Svētiem Dieva rakstiem līdzīgas no turamas un tomēr derīgas un labi lasāmas iraid. Rīga. Gedrukt bey Johann Georg Wilcken. Königlich Buchdrucker im Jahr 1689 (latīņu skaitlis).

Jaunajai derībai, savukārt, priekšlapā bija šāds teksts (tāpat modernizējot latvisko rakstību): Tas jauns testaments mūsu Kunga Jēzus Kristus jeb Dieva Svētais vārds, kas pēc tā Kunga Jēzus Kristus piedzimšanas no tiem svētiem priecās mācītājiem un apustuļiem uzrakstīts. Cum Gratia et Privilegio S. R. M. Sueciae Riga. Gedrukt durch Johann Georg Wilcken Königlich Buchdrucker Im Jahr 1685.

Valodas negludumi izraisa mūsos smīnu. Arī gada skaitļi būtu jāpapēta uzmanīgāk, jo 1689. gads nav publicēšanas gads, bet esmu pārliecināts, ka presē, sabiedrībā un mūsu draudzēs būs nopietnas runas un raksti par mūsu Bībeli tās 300 gadu jubilejā - kaut gan līdz šim vēl neko tādu lasījis neesmu. Bet, ja nu vēl nav, esmu pārliecināts, ka mūsu teoloģijas vadība drudžaini gatavojas cieņīgi atzīmēt mūsu Bībeles 300 gadu jubileju. Visu šo garo penteri nesaku, lai jūs kaitinātu, bet man tiešām pietrūkst Bībeles pirmizdevuma raksturojums.

Tā Svētā grāmata jeb Svētais Dieva vārds - Bībele nav grāmata starp citām grāmatām. Tā ir Svē-

tā grāmata - tie nav vārdi vārdu pārplūdus. Tas ir Dieva Svētais vārds - un Dieva vārds stāv pāri visiem vārdiem un visām liecībām un apliecībām - kā prof. Maldonis teic savā grāmatā Evanģēliskā Dogmātika. - Bībele ir norma normans, bet ticības apliecības un simbolikas norma normata, un 248. lpp. prof. paskaidro - norma normana - normētāja norma, mēraukla, kas pati mērītāja, kas mērīta. Un mēramas ar Dieva vārdu nav tikai vien ticības apliecības un simbolikas, bet arī visas grāmatas un gara ražojumi, ko mēs šodien bieži, man gribētos teikt, pārāk bieži lietojam Bībeles Dzīvā Dieva vārda mērīšanai - mēs mēram, svejam, pētām Dieva Svēto vārdu un pat pielaikojam mūsu modernām prasībām.

Bībeles pēdējā lapā ir rakstīti vārdi: -

Es apliecinu katram, kas dzird šās grāmatas pravietojuma vārdus. Ja kas tiem ko pieliek, tam Dievs uzliks tās mocības, par kurām rakstīts šinī grāmatā. Ja kas ko atņem no šās grāmatas pravietojuma vārdiem, tam Dievs atņem viņa daļu pie dzīvības koka un pie svētās pilsētas, par ko rakstīts šinī grāmatā. Tas, kas visu šo apliecinā, saka - Tiešām es nāku drīz. Tiešām, nāc, Kungs Jēzu. - Mūsu Kunga Jēzus Žēlastība lai ir ar visiem. Amen.

Tas, ko esmu teicis, šobrīd neliekas atbilstam virsrakstam, bet bija jānostāda perspektīves tematam Bībeles ārpuse. Un man jāizlūdzas jūsu uzmanība pasvešam vārdam - Svēts, svētums. Par šo vārdu daudz rakstīts, bet vissaprotamāk par svētumu pirms pāris gadiem runāja māc. Ādolfs Čops. Viņa tēva mājā pie sienas stūrī bijis plauktiņš, kur puika nav drīkstējis pieskarties - uz tā bijusi misiņa kalumiem un sprādzēm ādas vākos liela grāmata - Bībele - Svēta vieta, kur bij bailes pieskarties. Bet, kad bij pērkons, tad pamuku drošībā zem plauktiņa istabas stūrī.

Svētums - to respektē. Svētums, kas aizsargā. Svētais Dieva vārds - to respektē un Svētais Diev-vārds - tas aizsargā. Un svētums un svētība, slēgts vienkāršos melnos vākos ar zelta uzrakstu, kaut vai grāmatu plauktā apputējis, tomēr svēta un pasargā, un mūsu tautā ieaudzis. -

Bībeles ārpuse mūsu tautā ir krāšņa, jo saņemta Dzīvā Dieva vārda svētības ir kupli sakuplojušas literatūrā, dzejā, mūzikā, gleznā, un tā ir Bībeles ārpuse, kas pareizi lietota var ievest Bībeles patiesībā un pievest pie patiesības un dzīvības avota Dzīvā Dieva, Dzīvā Dēla Jēzus Kristus, kurš savā pēdējā uz šīs zemes dotajā aicinājumā teic - Bet jūs saņemsi spēku no augšienes un jūs būsi mani liecinieki. Ja šodien dzīvo liecinieku pulks ir sarucis, tad jo kupls tas ir mūsu gara darbu liecībās. Šodien dzīves realitāte rāda, ka mēs skrienam pakal modernām metodēm, kas iezīmīgas ar masu skaļumu un gara seklumu un aizmirst individuālo pārdzīvojumu, kas vienojies ir mūsu tautas dievatziņā, ko mēs izsakām mūsu tautas lūgšanā Dievs, svētī Latviju - vai arī atziņā Svēts mantojums šī zeme mūsu tautai, vai arī mūsu tautas tautiskuma dzimšanā toreiz, kad Neikena kalniņā Dīkļos kori apliecināja - Dievs, Kungs ir mūsu stiprā pils (Bērzkalna Latviešu Dziesmu Svētku Vēsture, 22. lpp.). 31. psalms ir arī mūsu reformācijas tēva Lutera izšķirējs. Kad Luters, rakstot psalmu komentārus 1511. gada pavasarī nonāca pie otrā pantiņa - Izglāb mani pēc Tavas taisnības - In justitia Tua libera Mea, viņš sastinga - Dievam pašam ir sava taisnība - un atzīst: tā ir Žēlastība, un ticība ir vienīgais ceļš. - Un Dievs, Kungs, ir mana stiprā pils - ir Lutera apliecinājums un mūsu ticības apliecība.

31. psalmā jaunajā 1988. gada izdevumā lasām: Cerība nepamet kaunā.

Dziedātāju vadonim. Dāvida dziesma.

Pie Tevis, Kungs, es patveros, neļauj man kaunā palikt mūžīgi! Izglāb mani pēc Tavas taisnības. Pievērs man savu ausi. Izglāb mani ar steigu, esi man par klinti, kur varu patverties, par stipru pili, kas man palīdz! Tu esi mana klints un mana pils, vadi un ved mani sava vārda dēļ. - Izvelc mani no tikla, kas slepen izlikts pret mani, jo Tu

esi mans patvērums. Tavā rokā es nododu savu garu. Tu mani esi atpestījis. Tu uzticīgais Dievs. Un seko vēl 20 pantī.

31. psalms un Romiešu vēstules kopībā veidoja mūsu evaņģēliski ticīgo Lutera baznīcu. 1511. gada notikumu Lutere nosauc par Jaundzimšanu (Wie neu geboren; Born again.) - šodienas masu musinātāju ķēramais āķis, kas patiesībā pieder M. Luteram. Protams, oriģinālā tas ir Jāņa ev. 3. nodaļā - Nikodema sarunā ar Jēzu, kur viņš saka: "Patiesi, patiesi es tev saku, ja cilvēks nepiedzimst no augšienes, neredzēt tam Dieva valstību." Un 5. pantā Jēzus atkārto: Patiesi, patiesi, es tev saku, ja kāds neatdzimst ūdenī un garā, netikt tam Dieva valstībā. Šie vārdi ir Bībelē, bet to īstenošana dzīvē bagātīgi atrodama ārpusē, un tāpēc Bībeles ārpusē ir tik svarīga un nopietni pārzināma, jo šeit atrodamas norādes - ceļi un takas, kas ved pie Dieva dzīvā vārdā, pie Dieva Dēla, mūsu Kunga un Pestītāja Jēzus Kristus, kas ir vienīgais ceļš, patiesība un dzīvība, un Dzīvā Dieva dzīvais vārds ir vienīgā un mūžīgā patiesība. - Un tāpēc man tiešām pietrūkst Bībeles titullapā Glikā Bībeles vārds - Tā Svētā grāmata jeb Svētais Dieva vārds.

Pirms pāris gadiem, kad svētajām Kristīgās ticības 800 gadus Latvijā, izcēlās karstas, asas debates, tika teikti nesmuki vārdi, kaut arī šī atcere pacēla Latvijas vārdu pasaules lielā presē. Liela bija šķelšanās. Vai tas bija vajadzīgs, lai paliek neatbildēts. Būtu bijis daudz svētīgāk, ja mēs būtu palasījuši Kārļa Skalbes Mazās piezīmes. Tur 295. lapas pusē var lasīt: -

Pavasara jausmai iet līdz radoša daiļuma jausmai. Ir puķes, kuņu dzimtene nav mūsu zemē, bet kas tomēr mūsu dārzos atradušas pastāvīgu vietu un pušķo tos gadu no gada. Par to mēs varam pateikties latvju meitenēm un sievietēm, kas savos priekšautos iznēsā puķu saknes no mājas uz māju. Tāda sveša puķes sakne, kas nav augusi mūsu zemē, ir kristiānisms. Visvairāk to savās vientiesīgās sirdīs ir kopušas latviešu sievas un meitas, un tas ir atradis paliekošu vietu tautas dvēselē. Tauta nav prasījusi, no kurienes tas atnests, bet kopusi to, valdzināta no viņa cēluma un cilvēcīgā daiļuma. Kas ir dziļi cilvēcis, tas ir dziļi latvisks. - Mūsu senču pavasara dievs gan ir Ūsiņš, kas "jāj pār kalniņu ar akmeņa kumeliņu" un atnes pirmo zāli un ziedus. Bet šis tēls ir pārāk sīks un nevar saistīties ar to vareno spožo sauli, par ko stāsta Kristus leģenda. -

Nepiesiesimies pie Skalbes izvēlētajā vārda Kristus leģenda. Kādreizējais Čikāgas mācītājs Alfrēds Sudars savā sprediķī Kristus evaņģēlija gaismā piemin, ko par Bībeli raksta Kārlis Skalbe:

Ejot pa Blaumapa ielu, es arvienu apstājos pie Bībeļu biedrības veikala loga un izlasu kādas rindas atvērtā Bībelē tur, kur skats nejauši krīt. Tad man arvienu ir tā, it kā es būtu pieskāries ugunij. Ikkatra rinda ir brīnišķas kvēles pilna - tā vai nu svētī, vai nolād, jo uzšķirtas tiek arvienu Vecās Derības lapas puses. Bībele ir liesmainākā grāmata, kuņu es pazīstu. Tā nepazīst vienaldzības. Kad esmu noguris, man tīkas uz Ūsu brīdi pieskarties šīm kvēlošām lapām, un kāda dzirksts krīt manā dvēselē, to no jauna iededzina.

Mana pirmā grāmata bija Bībele. Antonam Austrīņam tā bija arī pēdējā, jo beidzamās slimības dienās viņš sievai lūdzis lasīt sev priekšā no evaņģēlija. Es esmu laimīgs, ka Bībele ir bijusi mana pirmā grāmata.

Neesmu atradis, ka kāds no mūsu literatūras pazinējiem būtu Skalbi pievienojis reliģisko rakstnieku pulkam, bet cik nu vien pa to literatūras pasauli esmu klukurējis, nekur labāku liecību Bībelei un Kristīgai ticībai neesmu atradis. Skalbem Bībele ir liesmainā grāmata. -

Skalbes laika biedrs Jānis Jaunsudrabiņš Sirmā grāmatā, savas dzīves pievakarē, trimdas sākumā, kad Bībele dzimtenē bij liegta, teic: Mūsu tautas dziesmām trūkst Bībeles spēka, tāpēc Latvijas liekungi pagaidām tās tautai neliedz, bet Bībeli un

baznīcu gan. Baznīcu un Dievu. Bet Dievs ir liels un varens un mūžīgs. Ja kas mums atdos mūsu zemi, tad tas būs viņš. -

Dainām nav Bībeles spēka, jo tās nav dzīvais dzīvā Dieva vārds, kas miesa tapis mājaja mūsu vidū, tika krustā sists mūsu grēku dēļ, ir augšāmcēlies un Svētā sadraudzībā ir mūsu vidū. -

Ja nu esam sākuši ar tiem nereliģiskiem, ne baznīcu rakstniekiem, neaizmirsīsim arī Raini. Daudzi Raini sauc par dievliedzi. Marksisti dzied viņam slavas dziesmas, bet Rainim ir traģēdija Jāzeps un viņa brāļi - Bībeles stāsts Pirmā Mozus grāmatā, no 37. - 50. nodaļai.

Jāzeps, mīlestības bērns, savu brāļu pārdots, verdzībā, Ēģiptes fāmā kalpībā sasniedz visaugstāko posteni visā valstī. Jāzeps kaklā nēsā smago valdnieka ķēdi, bet sirds kalta atnēbībā - no viņa neatstājas naida kvēle:

Tad, kad es jūs satikšu,

Tad kāju jums uz kakla likšu

Un cik vien atriebei būs salduma,

Es visus jūs tad tukšus dzeršu.

Bet tad Jāzeps sastopas ar Potifarū - ar reliģiju, un tas tam teic:

Un ļauj sev pāri darīt, jo tu liels,

Un otru nenosodi, jo tu vari.

Un Jāzeps pārtop. Jāzeps piedod. Vai esam Raini sapratuši, vai marksistiskās atriebības reliģijas sludinātāji un lielais līdzskrējēju pulks nav lasījis Jāzeps un viņa brāļi? Šī bij pirmā latviešu luga, kas pieredzēja izrādī Londonā. Bez tā tur rampas gaismu redzējis Brigaderes Sprīdītis un pēdējos gados Oksfordā Aspazijas Sidraba šķidrauts.

Jāpiemin Leonīds Breiķšs, šodien dzimtenē tik ļoti iecienītais un pieprasītais dzejnieks. Manas pārdomas par mūsu Brīvības un lūgšanu dzejnieku lasāmas Toronto Latviešu Biedrības izdotā grāmatā Gadu gaita. Šoreiz gribu vērst jūsu domas uz izvēlētajā virsraksta tiešo norādi. Bībele ir pirmā grāmata, kas rakstīta - tulkota, domāta latviešiem, un kādreiz tauta arī to lasīja un tā nebija liturģijas lasījumi Dievnāmā. L. Breiķšam ir dzejolis Ravētajai.

Kad klusos dienvidos iet saime nosnausties,

Tā pētī Bībeli, ko ļaudīm māca Dievs,

Ko pauda pravieši, ko Kristus kalnā teicis,

Līdz dzeistrāks paliek gaiss un vēsma aizdzen tveici

Varbūt kāds no manas paaudzes atcerēsies šo apnīcīgo saules tveices darbu.

Pasaules lielajiem rakstniekiem arī negribētos paiet garām. Ģētem Faustā ir aina (otrā cēlienā), kur Fausti nolēmis izbeigt dzīvi pašnāvībā. Satvēris kausu, viņš dzied klostera kapelā:

Es vēsti dzirdu, gan tik ticības man trūkst.

Dzirdot augšāmcēlšanās rīta zvanus un kori dziedam, viņš nāves kausu nobīda sāpus. Augšāmcēlšanās vēstij ir spēks mirstošo atdot dzīvei.

Norvēģu dižgaram Henrikam Ibsenam ir drāma Brants. Tema par mācītāju. Tur ir tie slavenie vārdi: Visu vai neko! Deus caritatis - Dievs ir mīlestība, tā balsis un atbalsis skan un pārskan fjordu klintis.

Jānis Akurāters savu lielāko darbu, mūsu literatūras pērļu pērli raksta Norvēģijā. Nevaru nepieminēt Kalpa zēna svētdienas pārdzīvojumu Baznīcā. Mācītāja runa ir sausa, bet ērģeles, glezna un gaisotne tā pieskaņas sirdij.

Indra Gubiņa savā pēdējā grāmatā Uz akmeņa stāvēdams bieži lieto Bībeliskas epizodes - norādes. Bet tā visu skaistā ir Lieldienu rīta piedzīvojums Jāņa baznīcā, kad ap altāra gleznojumu rotājas saule, kad Kristus no gleznas izkāpj un ienāk Dievlūdēju vidū. Šīs norādes tā aicināt aicinā gēmt Bībeli un palasīties. Mārtiņš Lutere ir teicis, ka Bībele esot autiņi, lēti vienkārši autiņi, kur ietīts pasaules lielākais dārgums - Jēzus Kristus - dzīvā Dieva dzīvais Dēls. -

Eiropas rakstniekam Arnoldam Apsem, Kloster-

kalna Kugrēnu autoram romāna beigās ir Ziemsvētku tēlojums ar lielo atziņu - Betlemē, lopu siltē piedzima Kristus, bet mans Pestītājs piedzima Golgātas krustā. Apsi pazinu personīgi. Zemgalietis, karavīrs, tad gūsta brīdis. Dzīvoja vientuļīgu dzīvi Francijā. Nedzirdēju reliģiskus frāzējumus, bet Kugrēnos liela Dievatziņa.

Daudz strīdamies par baznīcu sakramentiem. Un tiešām, cik reiz neesmu dzirdējis asus vārdus par kristīšanu, par Svēto Vakarēdienu. Jāņa Jaunsudrabiņa grāmatā Kam dāvanas tā nestāv dīkā atradu šīs rindas: -

Kā kristību ūdens darālielas lietas, tā Dievgalds cilvēku paceļ pāri ikdienai. Plāna maizīte, malka vīna, ticībā baudīti, apvieno mirstīgo miesu ar nemirstīgo garu. Cilvēks ir tuvojies Dievam. - Tā teic Jaunsudrabiņš, kas 1958. gada vēstulē raksta: Ja manas dzīves vadmotīvs bija pacelšanās aizvien augstāk cilvēcībā, tad tagad būs pazemīga tuvošanās Dievam.

Viņa Zaļajā grāmatā mazdēls jautā vectēvam: Vai tiesa, vecais tēv, ka vella nav? Vecais tēvs sašutis izsaucās: Kas tev tādas muļķības iepūta. Laikam, skolmeistars. Vai viņš neteica arī, ka Dieva nav? Kas tev, puis' saka, ka vella nav, tam tu pagriez muguru.

Varbūt arī šis citāts neiederas tematā. Un tomēr iederas, jo Bībeles ārpusē šodien nav vella, bet ir apstākļi - vide; nav Dieva, bet ir socioloģiskā taisnība. Bet vai socioloģiskā taisnība ir tā, ko mēs meklējam? Mēs taču meklējam patiesību, bet patiesība - tā ir mūžīga un tā nepieder cilvēkam. Tā pieder Dievam. Patiesais nav laicīgs. Patiesais ir mūžīgs. Kur patiesību atradīsim? -

Kungs svētī mūs patiesībā - Tavi vārdi ir patiesība.

Bībeles ārpusē atrodu daudz patiesības.

Plūdons arī nav pieskaitāms reliģioziem rakstniekiem, bet Mazā Anduļa bērnības atmiņās atradu, ka viņš ar aizrautību lasījis Bībeli: -

Es palasīšu, māmiņ, vēl otro Makabeja grāmatu, vai jā. Un māte, lai tiktu reiz no manis vaļā, piekriždama atteic - Tad lasi, jel lasi. - un es sāku lasīt. Varbūt jau divdesmito, trīsdesmito reizi tos pašus notikumus... Laiku pa laikam lasīdams iejautājos: Māmiņ, vai tu klausies? Māmiņ, vai tu dzirdi? - Un māte, domās iztraucēta, atbild - Dzirdu, dēls, dzirdu. Lasi vien tālāk. - Un es lasu atkal tālāk bez apstāšanās, kamēr māte ie-bilst: Atpūties nu, dēliņ! Nenogurdini par daudz acis. Sāks vēl sāpēt.

Makabešu grāmata ir apocryhos - Tie ir grāmatas, kas tiem svētiem Dieva rakstiem ne turamas un tomēr derīgas un labi lasāmas irraid. - Vai šodien arī kāds ir lasījis šiem Dieva rakstiem līdzī ne turamas grāmatas, kuras tomēr labi lasāmas irraid?

Vai tad nu Plūdons ir vienīgais, kas ar aizrautību bērna dienās lasījis Bībeli? - Skalbi jau minējām. Frici Bārdi varam pieminēt (Mans Dievs, Maza cilvēka vakarlūgšana).

Šodien mūsu problēma ir mūsu jaunatne. Kā lai mūsu bērniem dodam mūžīgās dzīvības vārdu? Nenoliedzami darām daudz un kopēdami kopējam modernās metodes komiskās bildēs, zelta pantipos dārgās vasaras nometnēs, garlaicīgās skolu mācībās, bet vislatviskākai rakstniecei Annai Brigaderei ir tā visu labākā recepte. Dievs, Daba, Darbs ir tēlojums Maija svētdiena. Annele ar tēvu un māti ir ceļā uz Avotiem. Vecāki apsēdušies atpūsties. Annele arī: -

Mātes rokas ir pavisam klusas, saliktas kopā. Viņas skats vēl nav atgriezies no debesu dziļuma. Viņas lūpas kust. Viņa runā ar kādu. Ne ar tēvu, ne ar Anneli. Ar ko viņa runā? Nu jau ar vārdiem. Viegli šūpodamies, kā vilgi lēnajā upē, pār kuŗu viņi šorīt pārgāja pāri, tā iet viņas vārdi -

Tas Kungs ir mans gans, man netrūkst ne nieka. Viņš liek man ganīties uz zaļajām ganībām. Viņš vada mani pie skaidra ūdens. -

Tas Kungs? Annele apsviežas uz elkoņa un liek savām acīm atkal skriet to pašu debesu tālo ceļu. Kur viņš ir?

Viņš atspirdzina manu dvēseli.

Viņš ved mani uz taisnības ceļiem

Sava vārda labad.

Dvēsele? Annele ausās. Kas tas ir dvēsele? Kur viņa ir - dvēsele? Tas ir tas vārds, ko viņa vēl nezināja.

Maija svētdiena ir vairāku lappušu garš tēlojums, bet lai ar šo citātu pietiek. Bērns no mātes dzird Dieva vārdu un savā bērna ziņkāre meklē. Un kas meklē, tas atrod. Brigadere ir atradusi un daudz mums devusi. Kaut mēs atrastu Brigaderi! Brigadere ir devusi arī skaistāko lūgšanu. Ne ar zilbi negribu samazināt mūsu Kunga un Pestītāja mums doto lūgšanu Mūsu Tēvs. Viss, ko gribu, ir atgādināt, kā lūdzējs lūdz. Atļaušos atgādināt Mateja evaņģēlija 6. nodaļas dažus pantus. 5. pantā: Un kad jūs Dievu lūdzat, nedarait tā kā liekuļi, jo tie mēdz sinagogās un ielu stūros stāvēdami Dievu lūgt, lai ļaudīm rādītos. Patiesi es jums saku, tiem jau ir sava alga. Bet kad tu Dievu lūdzi, tad ej savā kambarī, aizslēdz savas durvis un pielūdz savu tēvu slepenībā un tavs Tēvs, kas redz slepenībā, atmaksās Tev. Bet Dievu lūdzot, nepļāpājiēt kā pagāni, jo tie domā, ka tie savas pļāpāšanas dēļ taps paklausīti. Tad nu netopiet tiem līdzīgi, jo jūsu Tēvs jau zina, ko jums vajaga pirms jūs viņu lūdzat. - Tā teic saviem mācekļiem Jēzus Kristus.

Brigaderei ir tēlojums Bargā sieva. Mīļā māsa Līziņa ir slima, uz nāvi slima. Karstuma nomaņas murgos Līziņa cīnās ar kaut ko neredzamu, un Anna Brigadereraksta (DDD, 233. lpp.): -

Ilgi Annele skatījās uz māsu kā uz kaut ko svešu un nesaprotamu... Viņa noslēpās savā kaktiņā un domāja, domāja. Nu viņa zināja, cik dziļi ir Līziņa Bargās sievas varā. Bet kā to atpestīt? Nevienš to nespēja. Nevienš padoma nezināja. Tikai Dievs to varēja. Vajadzēja lūgt Dievu. Bet viņa to mācēja? Viņa jau gan katru vakaru pateica Dievam savas dienas priekus un bēdas un lūdza Viņu, lai tas pasargā visus, kas Avotos elpo, bet līdz šim jau bij visi veseli un priecīgi, bet tik lielas bēdas, kādas nu bij uzbrukušas, kā tās lai mācēja ielikt lūgšanā? Nebij jau nemaz tādu vārdu ka visu to varēja izteikt, kas Dievam sakāms... Bet tad piepēši kā putniņš zarā uzlēca krūtīs viņas priecīgā drošā balss: Nu tu, muļķa meitene, vai gan Dievam vajaga tādu vārdu. Nu ja, ka nevajaga - viņš atsaucās tikpat droši un padevīgi. Viņš tak pats visu zin un saprot. Tak, kā iznāk, būs labi. Un tūdaļ viņa lūdzās: "Dievs, Dievs, debesu Tēvs. Nu, padari Līziņu veselu! Nu, palīdz viņai, palīdz! Jo citādi es nemāku. Mīļais, mīļais Debesu Tēv - Tu jau zini. Palīdz! nu!..."

Viegli, viegli palika. Lēnām sāka ritēt asaras. Lai nu viņas rit. Locekļi galdi un tīkami palāvās. Meitenei likās, ka tā brauktu viegli kā pa dziļu skaistu strautu, līdz piebrauca pie varēniem mirdzošiem vārtiem. Aiz tiem bija liels spēks, liela vara un palīdzība. Vajadzēja tik tos atdarīt un satvert Dieva roku. Un tur jau viņa bij. Nu nemaz vairs vārdu nevajadzēja. - Palīdz, palīdz Līziņai! Pukstēja katrs sirds sitiens. Un Dievs, visu dzirdējis, un viss bija labi.

Tiešām viss ir labi, jo pienāk diena, kad Līziņa no karstuma murgiem atmostas, un Annele savā bērna priekā ar mājas suni Citronu dauzas un dervelējas.

Bet šie prieki beidzās. Piepēši Citrons varēja lēkāt, kult asti, riet, cik skaļi gribēja, izaicinoši skatīties meitenei acīs, tā nekā vairs ne redzēja, ne dzirdēja. Viņa gāja klusa, it kā visām savām acīm kādā lielā gaišumā iegrimumi, lūpas kaut ko čukstēja. Ja Citrons būtu sapratis, viņš varētu dzirdēt kaut ko tādu: -

Mīļais Debesu Tēvs, mīļais, mīļais Debesu Tēvs, paldies nu. Paldies nu, ka Līziņa veselai-

Esmu vienu otru lūgšanu grāmatu izlasījis. Zinu arī vienu otru grāmatu par lūgšanu, bet Annes lūgšana un pateicība dziļi jo dziļi ir mani uzrunājusi un liek man jautāt, kā rīkotos mūsu bērni un bērnubērni? Mums taču šodien ir kaudzēm psihologu, sociologu, teologu un pedagogu, izkalkulētas un izkrāsotas mācību grāmatas. Ko ar tām esam panākuši?

Latviešu valodā Bībeles ārpusē ir brīnīgas norādes, palīgīdzekļi, liecības. Vai mēs svešo uzspiezdami, latvisko noraidīdami, negrēkojam?

Tas ir jautājums, ko mums vajadzētu pārdomāt, kad tik skaļi runājam par latviešu evaņģēliski luterisko baznīcu, par latviešu draudzēm, par Bībeles svētībām, ko Ernests Gliks pirms 300 gadiem mums deva.

E. Dunsdorfs savā grāmatā Pirmās latviešu Bībeles vēsture citē Gliku autobiogrāfiju. 31. lpp. tur lasām:

"Pirmais trūkums," raksta Gliks, "ko, ierodoties šai zemē (Vidzemē), ar savām gan jaunajām, tomēr Dieva godam kalpot gribīgām acīm ieraudzīju, bija, ka latviešu baznīcai nav Bībeles un ka tādēļ dievkalpojumi šai valodā ir visai nožēlojamā stāvoklī."

Apdomāsim, kā klātos nabaga dvēselēm, ja Dieva baznīcā Vācijā vai Zviedrijā nebūtu Bībeles pašu valodā.

Tas mani satrieca, un ar Dieva vadību atradu iespēju šo valodu arī iemācīties, kaut nesapratu, nedz varēju paredzēt, ka augstais Dievs vadīs tālāk un ļaus skaisto mērķi."

Pagājušā gada 19. oktobrī mūsu laikrakstā Laiks māc. Juris Rubenis savā rakstā Kāds ceļš ved uz Dievnamu? citā Vizmas Belševicas vārdus no raksta Skola un ģimene 1987. g. 11. numura:

"Nepārziņot Bībeli, saprast agrāko gadsimtu mākslu nemaz nav iespējams, mūsu bērniem tas ir atņemts."

Tiešām tie ir patiesi vārdi un šo vārdu patiesību V. Belševica pati apliecina savā dzejolī Būkas, kur ir rindkopa:

Ed būkas, splauj kaulipus dievam un ķeizaram bārdā.

Bieži man nācies dzirdēt, ka tā paaudze, kas augusi marksistiskā naida gaisotnē, nevarot saprast Bībeles patiesības, bet vai bez Bībeles patiesībām var saprast latviešu dvēseli, latviešu varoni, brīvības cīnītāju, patiesības liecinieku?

Mums nevajagot mūsu vakardienas, nav vajadzīga ne reformācija, ne arī tradīcija, mēs dzīvojot brīvības rītdienai, saimnieciskai labklājībai. Vai tā var teikt? Mana pārliecība ir, ka bez vakardienas šodienas nav dzīvojama. Nenoliedzami, mēs dzīvojam ticībā, ne skatīšanās. Vēstulē ebrejiem ticība ir definēta: -

Jo ticība ir stipra pāļaušanās uz to, kas cērams, pārliecība par neredzamām lietām, jo tanī stāvēdami, tēvi ir sapēmuši liecību - un šī mūsu tēvu ticība tā ir atrodama Bībeles ārpusē. Un šo ārpusi, latviešu ticības apliecību, Dzīvā Dieva brīnīgās svētības, ko Viņš latviešu tautai devis, mēs noraidām. Arī tas man nācies dzirdēt, kā pār Dieva vārdu ir mistērija un tāpēc dalīties Dieva vārda pārdzīvojumā un pārdomās ir nevajadzīgi - tā ir krievu ortodoksās baznīcas ietekme, kas savā misticismā radīja to auglīgo zemi, kur marksisms izauga par to drausmu sistēmu, ko mēs pazīstam.

Pie mums brīvībā Bībele ir pieejama, bet... Cik mēs to lietojam un, ja to lietojam, kā mēs to lietojam? Ir jau priekšraksti, kā lasīt Bībeli. Katru dienu tik un tik nodaļu. Lasot ar krāsainiem zīmuliem pasvītrotot pantipus, kas no galvas jāmacās. To labāko teicis archibīskāps T. Grīnbergs: Nelasi evaņģēliju tā, kā lasa advokāts testamentu, izskriedams un aplēsdams, kas kuram pienākas, bet lasi tā, kā dēls vai meita lasa savas mātes mātes vai mīļā tēva novēlējumu. Un Kristus evaņģēlijs kļūst par gaismas, spēka un mūžīgās dzīvības avotu.

Bībele, Dieva gudrības un Kristus evaņģēlija grāmata, Dzīvā Dieva dzīvais patiesības vārds, rakstīts dzīvībai, mūžīgās dzīvības apliecībai, Dieva godībai un tautas svētībai.

Alūksnē zaļo Gliku ozoli. Latviešu dvēsele ieaugusi Bībelē, Gliku latviešu tautai latviešu valodā dotā Bībelē. Svētais Dieva vārds - Patiesība ne mūsu prāta ginnastikai, bet mūsu sirds bagātībai. No Bībeles lapām nākdama, šī sirds bagātība tik vareni sakupļojusi ārpus Bībeles. Bībeles ārpusē ir liels patiesības liecinieku pulks, kurus šodien aizmirstam. Esmu pārliecināts, ka Bībeles 300 gadu jubilejā mēs, patiesību apliecinot, to darīsim Dieva Tēva žēlastībā, Jēzus Kristus mīlestībā, Svētā Gara sadraudzībā, jo -

Iesākumā bija vārds, un vārds bija pie Dieva, un vārds bija Dievs. Caur viņu viss ir radies un bez viņa nekas nav radies. Gaismas spīd tumsībā, bet tumsība to neuzņēma.

Māc. A. CELMS.

FILOZOFISKI RELIĢIOZIE MEKLĒJUMI. =====

IEVADMEKLĒJUMS. =====

Ilgu gadu tika vesta sistēmatisks cīņā pret reliģiju un Dievu arī mūsu dzimtenē, mīļajā Latvijā. Pūšot šodien jauniem "perestroikas" vējiem, ir radusies izdevība zināt tuvāk to, ko patiesā filozofija saka par reliģiju. Tā ir atvērtas durvis dziļākiem garīgiem meklējumiem, filozofiski reliģioziem meklējumiem, kas ved pie atradumiem reliģijas filozofijas laukā. Ievadot šos meklējumus, ir svarīgi jau tūlīt padomāt par to, ko saka savā "Dienas Grāmatā" pēc ilgiem vēsturiskiem pētījumiem rumāņu kultūras filozofs Mircea Eliade, kas mira 1986. gadā, Čikagā, trimdā, tāpat kā vairāki latviešu zinātnieki. Minētais pasauleslavenā vēsturnieka un filozofa apgalvojums ir: "Modernais cilvēks, stipri sekularizējies, uzskata un reklamē sevi kā ateistu, nereliģiozu vai, vismaz, kā reliģiski vienaldzīgu. Tā viņš rūgti maldās. Viņš nepaguva iznīcināt sevi dzīvo reliģisko cilvēku: viņš kļuva tikai par atkritēju no kristiānisma. Tas nozīmē, ka viņš, nemaz negribot, kļuva par "pagānu". Turpinot savu slēdzienu, rumāņu profesors apgalvo: "Tas, ko apgalvoju, nozīmē arī citu lietu, proti, faktu, ka nekad neeksistēja tautas bez reliģijas; un es esmu pārliecināts, ka tādas tautas nemaz nevar eksistēt. Pielaižot tomēr, ka eksistētu kāda gluži nereliģiska cilts, tā, jau dažās paaudzēs ietu bojā garlaicības, neurozes dēļ, vai arī sevi iznīcinātu kolektīvā pašnāvībā."

Turpinot ievadmeklējumu, te nu jautājam: kāda tad ir filozofijā problēma par reliģiju? Kas ir sakāms zinātniski par reliģiju? Saskaņā ar minēto Eliades apgalvojumu un daudz citiem pētījumiem, dodot atbildi uzstādītajam jautājumam, vispirms, jāatbild, ka reliģija ir dabiska un vispārēja cilvēciska parādība. Šī parādība ir stingri jāatšķir no citām tautu kultūras dotībām. Jau Aristotelis raksturoja cilvēku kā "reliģisku dzīvnieku". Tāpēc arī vēsture māca, ka cilvēks dabiski ir uzturējies sakarus ar Dievu kā visaugstāko Būtni, uzskatot To kā pāpasaulīgu, no Kuŗas pasaule ir atkarīga un Kuŗa cilvēkam ir jāgodina ar reliģisku kultu. Kā gluži īpatnējs fainomēns reliģija, tāpat kā minētais jēdziens par Dievu kā visaugstāko Būtni, pieder pie vispārējā tautu mantojuma, kas liek cilvēkam dzīvot ar atbildību un cieņu.

Pirms nekā apskatām reliģijas jēdzienu reāli, padziļinot ievadmeklējumu, ir jājautā etimoloģiski: ko nozīmē vārds "reliģija", cēlies latviskajā tulkojumā no latiniskā vārda "religio"? Daži domā, kas šis vārds ir atvasināts no latīniskā darbības vārda "re-legere", kas nozīmē latviski "atkal lasīt", "no jauna lasīt", "no jauna caurskatīt", "apskatīt no jauna", "apspriest", "pārdomāt", "koncentrēties saturā". Citi atkal spriež, ka vārds "reliģija" ir cēlies no latīniskā darbī-

bas vārda "re-eligere", tas ir, "izvēlēties no jauna", "atkal izmeklēt", "izlasīt". Daži atkal domā, ka tas ir atvasināts no latīniskā "re-ligare", tas ir, "saistīt no jauna", "Vienot atkal"...

Ko tad lai izvēlamies gramatiski, lai labāk apzīmētu "religiju"? - Liekas, ka attiecīgais ir trešais darbības vārds - "religare". Tā tad "religija" - latīniski "religio" no "re-ligatio" - "religare" - te nozīmē jaunu saistību ar visaugstāko Būtni, proti, Dievu, saskaņā ar to, ko māca filozofija par reliģiju kā jaunu vienošanos ar Dievu, pateicoties pazīšanai, mīlestībai un kalpībai. Iepriekšējā saistība (pirmā saistība) ir pilnīgā cilvēka atkarībā no Dieva kā visu lietu Pirmcēloņa. Gribot vai negribot, katrs cilvēks, arī ateists, ir saistīts īstenībā (ontoloģiski) ar Dievu minētās atkarības dēļ. Otreiz, no jauna cilvēks saistās ar Dievu, kad, pateicoties dziļai prātniecībai, ar evidentiem pierādījumiem atklāj skaidri un apzinīgi minēto pirmo saistību. Lūk, jaunā saistība: pazīta, atzīta, apzinīga, vienota ar mīlestību un dzīves praksi, reliģiska saistība! Lieliski to izteic latīniskais darbības vārds "religare" - "saistīt no jauna", ieslēdzot sevī skaidri to, ko izteic minētie latīniskie darbības vārdi "re-legere" un "re-eligere". Tā nu esam tuvu pienākuši pirmajā meklējumā dziļajai problēmai par reliģiju, tas ir, par to, ko nozīmē reliģija ne gramatikā, bet filozofijā. Ja gramatiskā analīze ir pavisma, tad filozofiskais iztīrījums ir dziļš. Kāpēc? Tas ir tāpēc, ka filozofija jeb dziļdomība, kā zinām, ir visas īstenības beidzamo evidenču jeb lietišķo skaidrību zinātne, sistemātiski radīta ar dabisko prāta gaismu.

Filozofiskā problēma par reliģiju ir arī sarežģīta, jo ietver sevī dažādus jautājumus, kas ir savstarpīgi saistīti loģiskā veidā. Kādi ir šie jautājumi? Tos apgaismos citi filozofiski reliģiozie meklējumi. Pirmā kārtā te ir jāsaka, ka reliģija saistās ne ar minerālu, stādu vai neprātīgu dzīvnieku, bet ar cilvēku. Tikai cilvēks var būt reliģiozs. Un reliģija, saistīta ar cilvēka laimes jautājumu izraisīšanu, ir viņa visaugstākā vērtība, visdārgākā perle. Tāpēc te ir jāuzsver, ka minētie jautājumi, ko ietver sevī filozofiskā problēma par reliģiju, saistās ar humānismu. Te nu loģiski rodas dažādi jautājumi. Kā pirmais no tiem: Kāds tad ir patiesais humānisms? Ņemot vērā faktu, ka šodien tiek izplatīti vairāki humānismi, un pie tam viens ar otru konfliktā? Kas ir sakāms par pret-humānismu? Izraisot filozofiski reliģiozos jautājumus, ir jāsaistās ar filozofisko teoloģiju. Kādi ir būtīgie elementi, kas veido reliģiju? Ko nozīmē dabiskā reliģija? Kādas ir šīs reliģijas attiecības ar vēsturiskām reliģijām, sevišķi ar kristiānismu, kas sevi uzskata kā vienīgo patieso reliģiju? Vai ir pārliecinoši tie pierādījumi, ko kristiānisms uzstāda, lai pamatotu savu dievišķo sūtniecību? Kas ir filozofiski sakāms par ateismu? Kā ir jārisina dialogs ar bezdievjiem un ar reliģiskiem novirzieniem? Vai varam pamatot runāt filozofijā par Dieva tiesībām?

Pakāpeniskas atbildes uz minētiem un vēl citiem jautājumiem no filozofiskā redzes viedokļa sastāda reliģijas filozofiju. Tā ir dziļa un tīra prāta zinātne, kas dabiski apgaismo reliģiju kā jaunu saistību ar Dievu kā Radītāju un beidzamo Mērķi. Patiesā filozofija pierāda, ka Dievs ir, ka viss nāk no Dieva kā pasaules Pirmcēloņa, ka viss atgriežas uz Dievu, ka cilvēks pasaulē, tāpat kā pasaule visās savās sastāvdaļās pastāvīgi atkarājas no Dieva savā esamībā un darbībā, ka Dievs ir visas īstenības Pirmavots. Tā filozofija pamudina racionāli cilvēku slavēt un godināt Dievu, Viņam kalpot ar mīlestību, rīkojoties ar materiālām lietām saskaņā

ar morālisko sirdsapziņu, lai uzturētu un kāpinātu prātnieciski atrasto garīgo saistību ar Dievu kā laimes un miera Pirmavotu. Lūk, tā reliģija filozofijas gaismā, dabiskā reliģijā, tik objektīva, patiesa un svarīga, ka pozitīva jeb vēsturē Dieva atklātā reliģija to nepieciešami ietver sevī, to papildina un paceļ pilnības augstumos. Tā nu esam ievadīti filozofiski reliģiozos meklējumos. Tie ir jāturpina pārliecībā par reliģijas filozofijas lielo nozīmi cilvēku un tautu atjaunošanā.

Prof. Dr. STANISLAVS LADUSĀNS, S. I.

AIZLŪGUMS PAR LATVIEŠU VALODU.

"Ir noticis kaut kas neaptverams! MIRST MŪSU JŪRA. Mirst mūsu savtības, nežēlības un garīgā ak-luma ievainota. Beidzot ir pienācis brīdis apzināties - ja nedzīvos jūra, arī mēs visi aiziesim bojā. Mūsu ikdienas pārkāpumi, kuŗi mums šķiet kā "piliens jūrā" ir sakusuši lielā noziegumā. Un mums nav ar ko aizbildināties. Šī nozieguma līdzdalībnieki esam mēs visi. Lai Dievs mūs uzklausa un svētī!" (Izvilksim no Padomju Jaunatnes, 1989. g. 31. augustā.)

Šo aizlūgumu tūkstošiem latviešu šā gada 3. septembrī klusībā teica līdz mācītājam dienā, kuŗā Latvijas Vides Aizsardzības Klubs jau otro gadu pēc kārtas aicināja pulcēties krastā, lai aizlūgtu par mirstošo Baltijas jūru.

3. septembris - vai šī diena jūsu latviešu kalendāros atzīmēta kā īpaša piemējas diena? Nē, tradicionālajos kalendāros tās nav, jo šī ir jauna latviešu sēru un piemējas diena - tā ir neatliekamas vajadzības radīta sēru diena. Nekad jau mēs nebūtu domājuši, ka reiz nāksies sērot un aizlūgt par mirstošo Baltijas jūru..., bet kopš 1987. gada tauta Latvijā to dara. Bet - vai kāds visšausmīgākajos murgos būtu varējis iztēloties, ka, sākot ar 1941. gadu, 14. jūnijs uz visiem laikiem būs latviešu tautas sēru diena? Sēru dienas nekad nav iepriekš ieplānotas kādas valsts kalendārā - sēru dienas ir nelaimju, kaŗa, dabas katastrofu vai sērgu radītas.

Mūsu Baltijas jūra mirst - šim liktenīgajam vēstījumam un tā baisajām, neatgriezeniskajām sekām, vispirms, bija jāsasniedz ikkatra latvieša a p z i p a, pirms tauta - saliedēta kā liela ģimene - vienota iestājas par Baltijas jūras glābšanu un lūgšanā pēc palīdzības griežas pie Dieva Tēva debesīs.

Mūsu jūra jau nesāka mirt tikai pagājušā gada 3. septembrī - tā līdz nepazīšanai piesārņota bijusi jau gadu gadiem - bet tauta tikai tad sāka atjēgties un rīkoties, kad atsevišķā cilvēka apziņā visā skaudrumā noskaidrojās jūras piesārņotības bīstamā pakāpe - ka jūra mirst, ka tās dzīvība, patiesām, ir nopietni apdraudēta, bet pār visu vairāk, ka j ū r a s ū n ā v e apdraud c i l v ē k a d z ī v ī b u! Šī, šķiet bija pati svarīgākā atziņa, kas cilvēkā aktivizēja iedzimto paš aizsargāšanās instinktu: aizstāvēdams jūru, cilvēks pamatā aizstāvē pats sevi un savus pēcnācējus.

Par traģiskajām nākotnes izredzēm atkārtoti bija brīdinājuši dabas aizsardzības aktīvistu, bet viņu teikto par pilnu sāka ņemt tikai tad, kad nāves ēna vairs nekrita uz jūru vien, bet uz pašu cilvēku! Šādā atjēgšanās pašā pēdējā brīdī - liktenīgi - kādreiz varētu būt par vēlu...

Kāpēc runāju par Baltijas jūru, jūs varbūt vaicāsiet, ja mani aicināja runāt par latviešu valodu? Bet es jau runāju par mūsu valodu! Arī tā ir piesārņota līdz nepazīšanai, tā ir visādu svešu vielu apdraudēta, tā sirgst, tā sākusi iznīkt. Vienīgā atšķirība ir tā, ka latviešu valodai vēl nav iekārtota gadskārtēja sēru vai piemējas diena...

Tas nozīmē, ka valoda ir vēl bīstamākā stāvoklī par jūru, jo valodas apdraudētību mēs katrs savā apziņā vēl neesam pilnībā aptvēruši. Galvenais, tāpēc vēl nesaredzam latviešu valodas iznīkšanas briesmas kā tiešu draudu savai un savas tautas ek-

sistencei! Tāpēc arī nekad nevienā demonstrācijā t r i m d ā neesam redzējuši transparentu ar šādu uzrakstu: "Glābsim latviešu valodu un pasargāsim to no iznīcības!" Latvijā tauta ir sākusi vērsties pret draudiem, kas nomāc latviešu valodas eksistenci, it sevišķi tagad, kad skaidri ir redzams, ka iecerētais valsts valodas statuss neko nav spējis grozīt.

Esmu ārkārtīgi pateicīga, ka LNAK, kā pirmā trimdas centrālā organizācija, saskatījusi šo mūsu sabiedrības eksistences kritiskāko problēmu par attaisnojošu iemeslu īpašās sesijas sasaukšanai! Jūs esat spēruši svarīgu soli, jūs esat cēlmāuži, kas latviešu valodai pavērāt tādas durvis, pa kurām parasti iekļūst tikai politika. Par to jums saku lielu paldies! Tāpat ļoti ceru, ka mūsu pārrunu atziņas nepaliks vienīgi šajā zālē, bet ka tās izskanēs skaidri un dzirdami arī pārējās trimdas zemēs.

Netaisos nevienu kritizēt vai strotēt, nē gribu palīdzēt mūsu valodai. Tāpēc tā jāizvirza priekšplānā, bet paštasnība un līdzīgas jūtas, kas kavē saliedētu konstruktīvu darbu, jāatstāj aiz durvīm! Tāpat jāpasvīturo, ka savā iztirzājumā par mūsu bērnu un jauniešu latviešu valodas līmeni neesmu aiz paviršības atstājusi neievērotus nedaudzos izcilos gadījumus, kas ģimenē iemācījušies labu valodu. Labi apzinu, ka šādi gadījumi ir. To nav daudz, bet tādi, paldies Dievam, ir! Ja runājam par caurmēra līmeni un vispārējo ainu, tomēr esam spiesti pievērsties nospiedošajam vairākumam, kas pilnīgi iekrāso kopējo ainu.

Kāda tad ir valodas prasmes "norma", no kuras mēs trimdā, kas ilgusi 45 gadus, esam attālinājušies? Jā, ar nolūku saku m ē s, jo mums, pirmām kārtām, nāktos izprast, ka bērnu un jauniešu latviešu valodas līmenis ir vecāku spoguļis! Par "pareizu" valodu mēdzam vērtēt tādu izteiksmes veidu, kas atbilst gramatikas normām rakstos un vārdos..Tāpat kā "nevainojamu" vērtējam kāda cilvēka izrunu tikai tādā gadījumā, ja skaņas veidotas atbilstoši latviešu valodas izrunas regulām. Šeit neietilpst dialekti vai izloksnes, kā arī kādas personas ideolekts (kādaī personai piemītošs īpatnējs runas veids). Valodai daļumu un dziļumu piedod bagāts vārdu krājums, sinonīmi, plūstoša un koša izteiksme.

Bērnus, kas brīvi māc rīkoties ar sinonīmiem un kuŗu valodas izpratne, patiešām, ir dziļa, mūsdienu nometnēs un skolās vairs nesameklēsim. Kā jau pieminēju - ir reti izņēmumi, bet to nekādā ziņā nav vairāk par dažiem %. Lai trimdas apstākļos bērna valodas prasmi paceltu virs "virtuves valodas" līmeņa un tam dotu tik ļoti svarīgo "valodas izjūtu", valodas izkopšanai mājās jāziedo laiks katru dienu. Šie mani apgalvojumi nav aptuveni minējumi vai atsevišķu gadījumu apraksti - nē, kopš 1981 gada regulāri esmu strādājusi kādā ASV bērnu nometnē vai vasaras skolā, mācīdama latviešu valodu, esmu vadījusi latviešu valodas ievirzi Ziemeļkalifornijas 3X3 nometnē. Pilnīgi skaidra valodas posta aina man kļuva tad, kad vadīju ALA Izglītības biroju un diendienā biju sakaros ar skolām, skolotājiem un skolu pārzinēm. Tādu pat ainu esmu novērojusi Zviedrijas latviešu bērnu vasarasnometnē un šogad Kanadā. Tāpēc domāju, ka drīkstu izdarīt secinājumu, ka latviešu valodas zemais līmenis mūsu bērnu un jauniešu aprindās ir globāla trimdas problēma.

1986. gadā viena pati laboju un izvērtēju visu 206 vidusskolēnu ALA pārbaudījuma domrakstu daļu. Šis kopskaits, kas tobrīd apmeklēja 8 organizētas latviešu vidusskolas, dod iespēju uzlikt skaitu par slēgtu vienību un vērtēt domrakstus pusi līdz zinātniski. Tas veido slēgtu korpusu, kā sakām valodniecībā. Visi šie bērni piedalījušies vienādā pārbaudījumā. Varam ar vienādiem kritērijiem vērtēt bērnu atšķirīgo sniegumu. Bez pārspīlējumiem varu teikt, ka šī bija viena no skumjā-

kajām naktīm manā mūžā. Visu skolēnu kopskaitā nebija vairāk par 5 vai 6, kas spēja uzrakstīt 5 teikumus bez kļūdām. Pareizrakstība bija briesmīga. Izteiksmes vairāk nekā nabadzīgas. Vārdu krājums seklāks par seklu. Visi šie skolēni taču pirms vidusskolas bija apmeklējuši kādu citu skolu, bija pārcelti no vienas klases nākošā. Kā izskaidrojama šī katastrofālā aina?

Drīz tomēr pamanīju, ka ir atslēga, ar kuŗu jau no burtņīcas vāka gūšu aptuvenu izziņu, kāds būs valodas līmenis attiecīgā skolēna domrakstā. Atslēga bija bērna uzvārds. Jāatzīstas, ka, patiešām, tā bija! Bērni, kuŗu valoda bija pieklājīga vai pat laba, bez izņēmuma bija no ģimenēm, kuŗu vecāki aktīvi iesaistījušies nacionālpolitiskā darbā vai augsta līmeņa kultūras darbā. Tas nozīmē, ka ģimenē latviešu valoda nevar eksistēt izolēta no pārējās dzīves un ģimenes vērtību prioritātēm. Ģimenes dzīve, kas cirkulē ap nacionāliem un arī nacionālpolitiskiem jautājumiem, šāda dzīve, kuŗā bērnu no agrīnas bērnības iesaista, ļauj tam piedalīties. Dzīve, kuŗā bērns sajūt vecāku cieņu pret latviešu grāmatām, dzīve, kuŗā vecāku sarunās par visām šīm temām pieaicina arī bērnu - šāda dzīve bērna apziņā izveido pareizo 'koordinātu sistēmu', kuŗā dzīvo nacionāla apziņa, kuŗā dzīvo latviešu valoda, kuŗā dzīvo mūsu politiskā likteņa izpratne - bet par visu vairāk, kuŗā dzīvo vēlme to visu turpināt! Tad rodas dabiska cieņa pret dzimto valodu, vēlme iesaistīties latviešu lietā un lepnums būt latvietim. Tik vienkārša, būtībā, ir šī atslēga, kas glabājas ģimenē.

Jānis Klīdzējs savā socioloģisku apceru grāmatā "Ievainota dzīve", ko no sirds iesaku izlasīt katram cilvēkam, kas strādā ar latviešu bērniem vai jauniešiem, par jauniešu iesaistīšanu latvietībā saka: "Protams, to nav iespējams panākt ar pavēli un rīkojumu: dari, ko tev saka, ej un piedalies, kur tēvs un māte liek!.../ Jaunietī daudz vairāk var iesaistīt ar to, ko paši vecāki no latviešu kultūras labākā ienes un pārrunā savās mājās." (115. lpp.) - Un iedrošinos viņa teikto papildināt ar vēl vienu komponenti: - arī ar to, ko vecāki no Latvijas likteņa ienesuši savās mājās! Ar kultūru un folkloru vis nepietiek! Tikai agrā bērnībā nostiprināta izpratne, ka esam deldēta tauta, bērnā radīs pilnīgi dabisku vajadzību aizstāvēt Latviju, tāpat kā bērns aizstāvētu jebkuŗu dzīvu radību, kuŗai kāds lielāks un stiprāks dara pāri.

Šos ģimenē liktos pamatus tik lieliski spētu plašināt un tālāk izkopt nacionāla bērnu literātūra. Diemžēl, mums tādas pilnīgi trūkst. Vienīgos šādas nacionālās bērnu literatūras paraugus atceļos lasījusi Jāņa Sīmaņa darbos, it sevišķi, grāmatā "Kriksis mežmājā", kuŗā meža dzīvnieki pārdzīvo krievu okupāciju. Stirnas, zaķi, vāveres briesmīgā izbīlī bēg no degošā meža un kaŗa. Dzīvnieki prasa jautājumus, kādus vaicātu arī bērni. "Gudrākie" dzīvnieki atbild mazākajiem, un līdz ar to arī bērnam. Vilks stāsta Kriksim: "Tanki nedarīja nekā, bet no tiem izkāpa pulkšīši. Ai. Tur bija liels tracis. Pulkšīši dzina bēgļus atpakaļ. Raudāja sievietes, brēca bērni, tik vīriem nebija laika ne raudāt, ne brēkt. Pulkšīši tiem turēja šautenes deguna galā. Es redzēju..." - "Drusku pieturi runāšanu," Kriksis pārtrauc Vilka stāstu, "man gribas zināt, kas tie par pulkšīšiem?" - "Krievzemes kaŗavīri! Cilvēki viņus sauc par pulkšīšiem." - "Saprotu, tie paši, kas dzen projām govīs un šauj suņus!"

Ģeniāli atrisināts - bērns ar dzīvnieku sarunas palīdzību skaidri izprot mūsu tautas traģiskos pārdzīvojumus. Būtu, tātad, ar visiem spēkiem jāveicina šādas nacionālās bērnu literatūras radīšana, jo tai bērnu nacionālās apziņas izkopšanā - kā Latvijā, tā šeit - varētu būt neatsverama nozīme! Šajā jomā gan nāktos vēl pamatīgi audzināt trimdas sabiedrību. Līdz šim "visu politisko", kam sakars ar latviešiem, esam mākslīgi no bērniem turējuši prom, kaut arī, pēc manām domām, tieši šī bērnu "aizvējā turēšana" ir spēcīgi veicinājusi valodas

atroferēšanos un jauniešu bieži vien izteikto vienaldzību pret vērtībām, kas mums, pieaugušiem, šķiet ļoti svarīgas.

Te kāds pavisam nesens personisks piedzīvojums, kas visai labi raksturo plaši izplatīto domu, ka 'latvietība' bērnam jāpasniedz, galvenām kārtām, ar tautas dziesmu vai pasaciņu palīdzību: biju saņēmusi lūgumu no Mazputniņa redakcijas uzrakstīt rakstu žurnāla nodaļai "Gribu zināt". To arī izdarīju. Uzrakstīju apcerīti - bērnam saprotamā līmenī - par n e b r ī v ī b a s jēdzienu. Pārdomu un salīdzinājumu veidā piešķāros arī jautājumam, kā jūtas b ē r n i, kas auguši nebrīvībā. Paskaidroju, ka nebrīvība nav tikai fiziska nespēja brīvi kustēties, bet ka tā nozīmē arī to, ka bērnam skolā māca nepatiesības, pret kušām viņš nevar pretoties, jo ir 'tikai bērns'. Bērnam māca, ka lepnuma sajūta būt latvietim ir negatīva sajūta.. Tāpat nebrīvība var būt arī brīvas izvēles laupīšana. Piemēram, var ticēt Dievam, vai ne? Šo ļoti personisko izvēli komunisti līdz šim jau bija izdarījuši latviešu vietā. Tie teica, ka Dieva nav, kaut arī paši Svētajos rakstos nebija ieskatījušies...

Pirms trim nedēļām uzzināju, ka Mazputniņa redakcija nolēmusi rakstu neievietot, jo negribot bērniem radīt nepatīkamu sajūtu. Temats jau esot svarīgs, bet ļoti grūts.

Man šķiet traģiski, ka mums it kā jāpasargā sevi bērni no tās īstenības uzzināšanas, kuŗā bērniem Latvijā diendienā jādzīvo! Šāds rakstips jau nav domāts bērnam vienam pašam - tas būtu jālasa kopā ar māti vai tēvu. Varētu būt ļoti piemērots temats pārrunām bērna līmenī l a t v i e š u v a l o d ā, kas padziļinātu bērna izpratni par Latvijas un latviešu likteni. Ja lasīsim tikai, kāpēc odi dzeļ, kā putni lido, par Lieldienu olām vai bitīti, dziļumā izprotošus, jaunus, nacionālus latviešus neizaudzināsim! Latviešu valoda un nacionālā apziņa ir cieši saistītas viena ar otru! Te būtu jāpieņem interesantā parādība, ka ne visas tautas par savas kopības saistvielu uzlūko to pašu. Mūsu kaimiņu tautai - lietuviešiem - spēcīgākā saistviela arvien bijusi reliģija, respektīvi, katoļu ticība, bet latviešiem svarīgākais eksistences nodrošinājums - kā tautai - arvien bijusi valoda. Kad vien latvieši cīnījušies par savām tiesībām, tie vienmēr sevišķi dedzīgi aizstāvējuši dzimto valodu. Tas nozīmē, ka latvieši mātes valodu neuzlūko tikai par sazināšanās līdzekli, bet par pašu svarīgāko nacionālās identitātes faktoru. Šī svarīgā atziņa būtu jāpatur prātā, audzinot jaunus latviešus trimdas apstākļos, šajā 'latvietības siltumnīcā'.

Amerikā un Kanadā ir liels latviešu sestdienas un svētdienas skolu skaits. Kāds uzdevums piemīt šīm skolām? Zemēs, kuŗās bērni parastos priekšmetus (matemātiku, ģeogrāfiju u. t. t.) mātes valodā mācās valsts skolās, svētdienas skolās dzimto valodu nemāca. Turpretim sestdienas un svētdienas skolās māca to, ko vecāki bērnam vēlas dot pastiprinātā veidā, nereti kaut ko tādu, ko 'parastajās' skolās nemāca. Amerikā ļoti izplatītas Bazuņas svētdienas skolas, jo skolā bērnam ticības mācību nemāca. Arī Latvijā tagad ir svētdienas skolas, lai bērniem dotu to, ko padomju režīma skolas ar varu ir noklusējušas - Dieva vārdu. Pilnīgi normāls it kā šķiet pieņēmums, ka šādā baznīcas svētdienas skolā savus bērnus sūta tikai tādi vecāki, kas paši mājās piekopj kristīgu dzīves veidu un tic Dievam. Šie vecāki pilnībā atbalsta skolotāju darbu, kas - tāpat kā mūsu skolās - dāvā savu brīvo laiku, lai mācītu bērniem ticības mācību. Būtu pilnīgi absurds, ja Latvijā - svētdienas skolā - savus bērnus vestu tādi vecāki, kas Dievu noliedz vai savā starpā Dievu zaimo. Šādos apstākļos ikkatrs bērns kļūtu ļoti nedrošs un nezinātu, ko domāt, kam ticēt. Turpretim, ja vecāki ar mīlestību un respektu atbalsta skolā dzirdēto, bērns bez nīkošanās un

šaubām iesaugs šajā mācībā - un to cienīs! Tā kļūs par neatņemamu dzīves daļu - par ģimenes tradīciju! Visi zinām, cik liels spēks ir ģimenes tradīcijām un kā tās spēj saliedēt! Nevar būt tā, ka vecāki saka vienu, bet paši dara otru! Šāda nekonsekvence bērnu acumirkļi noskaņos skeptisku pret visu to, ko tam māca sestdienas skolā. "Kāpēc man tas vajadzīgs, ja vecāki tā nedara?" - bērns gluži dabiski un pamatoti sacelsies.

Diemžēl, šāda nostāja ir plaši izplatīta latviešu jauno vecāku vidū. Patī šādas ainas esmu redzējis, bet, galvenām kārtām, esmu no noskumušiem skolotājiem dzirdējis šādas un līdzīgus nostāstus: Vecāki bērnus atved uz skolu un nevar vien pietiekami ātri tos nodot skolotāju gādībā. Nereti pat atvādu vārdi ir angļu valodā - "Be good. I'll see you later!", un vecāki aizbrauc iepirkties vai kārtot kādus citus darījumus, kuŗos bērnu klātienes varētu būt traucējoša. Līdz viņiem aizbrauc mierīgā sajūta, ka bērns palicis pazīstamu, mīlu cilvēku gādībā, siltās telpās. Un launagu arī tam iedos. - Šādā skatījumā latviešu skolu degradē par bezmaksas sili. Bērnu sili gan izraugamies pēc pilnīgi citiem kritērijiem nekā svētdienas skolu. Bērnu sili mēs novērtētu pēc higiēniskiem apstākļiem, tīrības, kārtības, darbinieku izglītības, atbildības sajūtas un darba pieredzes - tupretī sekundāri mums šķistu "rotaļu programma" vai zīmējamo krītiņu un izkrāsojamo burtnīcu ražotājs. Svētdienas skolu mēs izraudzītu pēc mācību vielas saturā, jo tur bērnam māca kādu pārliecību vai ticību. Tāpēc arī vecāku līdzdalība un atbalsts visam, ko skolā māca, ir absolūti nepieciešams.

Bērns intuitīvi - kā ar smalku antenu - izjūt, kur šī latviešu skola atrodas vecāku vērtību skalā! Ja vecāki ir vienaldzīgi - arī bērns tā jūtīsies; ja vecāki visās skolas aktivitātēs angažēties ar sirdi - bērns jutīs arī to! Paturēsim prātā, ka mūsu latviešu skolas spēj dzīvot tikai lielā ideālistu skaita dēļ! - Visi skolotāji taču nedēļu no nedēļas, gadu no gada dāvā savu brīvo laiku, lai mācītu citu vecāku bērnus! Ja vecāki mājās neatbalsta skolotāju darbu, tie bērnu acīs grauj skolotāja ticamību un par nebijušu padara viņu darbu. Te tikai divi šādi autentiski gadījumi, kādus - par to nešaubos - skolotāji šajā zālē varētu stāstīt bez sava gala:

Kādā ASV vasaras nometnē mācīju latviešu valodu bērniem, kas latviski nerunā. Nodarbojos ar grupu veselu stundu dienā. Kādu dienu, kad pēc intensīva darba taisījamies izklīst pa nometni, pie klases "telpas durvīm gaidīja kāda vecmāmiņa: "Mērī, vat did jū lērn tudei?" viņa bērnam lauzītā angļu valodā vaicāja... Lieki piebilst, ka viņa kā tanks apgāza visu to, ko šajā mācību stundā biju mēģinājis uzstādīt uz lodzīgām kājām...

Otrs gadījums - piegāju klāt tēvam, kuŗa meita, pēc nedaudzām mācību stundām, bija izteikusi dedzīgu vēlēšanos mājās turpināt latviešu valodas mācības un vingrināšanos ar tēvu. Tēvs, latvietis, ar bērnu līdz šim bija runājis tikai angliiski. Vienlaikus jāpieņem, ka šī arī psiholoģiski ir visai jūtīga situācija! Bērns nojauš, ka publiski it kā nenāktos izpaust, kā mājās kārtu "latviešu valodas jautājumu". Tāpēc meitene man kautrīgi teica, ka vēlētos, lai tēvs ar viņu turpmāk latviski runātu v a i r ā k nekā agrāk. Bērns manās acīs neskatījās un izjutu tīri labi, ka negrib atklāt tēva vienaldzību. Labi - piegāju klāt tēvam un uzslavēju bērnu. Pastāstīju, ka meitiņa ir uzcītīgs, gaišs, jauks bērns. Tēvs visu uzklaušja ar smaidu - tāpat latviski saprata. Lēnā garā uzmanīgi sāku virzīties uz latviešu valodas temu un paskaidroju meitas lūgumu. Ar platu, draudzīgu smaidu tēvs apstiprināja savu atbalstu šajā pasākumā: "Sure, I'm behind you 100 %" viņš angliiski atbildēja... Te komentāri lieki!

/ Nākamreiz beigas./

MĀRA SOIKĀNE - TRAPĀNE.

• Lasīts LNAK sesijā 4. novembrī, Toronto.

MLB Ziņotājs, 1989. gada decembris

BALTIC RESOLUTION ADOPTED BY THE PARTICIPANTS IN
THE LATVIAN INDEPENDENCE DAY DEMONSTRATION IN
RIGA

For the first time since the end of World War II, Latvians celebrated their independence day as an officially recognized holiday. On November 10 the Latvian SSR Supreme Soviet designated three new holidays: Christmas Day (December 25) Janis Day (or Summer Solstice, June 24), and Day of the Proclamation of the Republic of Latvia (November 18). Seventy-one years ago on November 18 in Riga, Latvia, Latvia was proclaimed an independent and sovereign republic and every year, while Latvia was still independent, that day was commemorated throughout the land. After the Baltic States had been annexed by the USSR, November 18th was observed by patriotic Latvians clandestinely - the Soviet authorities had no room for commemorations of an era that they wanted to eradicate from the national memory. Nonetheless, Latvians continued to remember the day either privately or in small groups.

In 1987 people became bolder: about 10,000 people gathered silently and peacefully around the Statue of Liberty in Riga; despite the heavy presence of security guards and police, they wanted to show that they had not forgotten November 18, 1918. In 1988, the political situation had changed so drastically that the 70th anniversary of the Latvia's declaration of independence was observed ceremoniously in the National Theater, where the proclamation had actually been signed in 1918; 1) moreover, many thousands of Latvians marked the event by taking part in various demonstrations throughout the land.

This year, the commemoration was organized by the People's Front of Latvia and approximately one-half of all the Latvians living in Latvia converged upon Riga to take part in the demonstration. Among the unexpected participants were high-ranking party and government leaders, including Janis Vagris, First Secretary of the Latvian Communist Party's Central Committee. Only two years ago Vagris had denounced publicly those who intended to commemorate November 18. This year, when asked by a reporter what had inspired him to come, he answered: "I responded to the promptings of my heart."

The demonstrators adopted several resolutions, of which the full text of only the one addressed to US President George Bush and CPSU General Secretary Mikhail Gorbachev has become available. The document is intended to encourage the two heads of state to try to resolve the Baltic Question when they have their shipboard meeting in the Mediterranean. The text reads as follows:

We, the 600,000 participants (2) in the festive commemoration of Latvia's independence day, turn to you with the most important and most sacred issue for the Latvian nation, (namely, the issue of) independent statehood.

Fifty years ago, via the Hitler-Stalin pact, the independence of Latvia, Estonia, and Lithuania, members of the League of Nations, was forcibly abolished. (The Baltic States) were occupied, annexed and incorporated into the USSR. The right of self-determination of three European was grossly violated.

The Baltic nations have never accepted the occupation and annexation (of their countries). This was demonstrated to the entire world on August 23, 1989 via the "BALTIC WAY", when over two million persons expressed their desire for (national) independence. Latvia, Estonia, and Lithuania are the only countries in Europe that remain victims of the villainous transaction of the two dictators.

We are convinced that the question of Baltic independence, in terms of its historic significance and international law, is not an internal affair of the USSR. The restoration of independence of the Baltic States must take place completely in accordance with the (CSCE) documents (adopted) in Helsinki and Vienna. Presently, at a time of rebirth of national rights and also (the rebirth) of Europe, many nations are courageously and selflessly pursuing the course of democracy and true independence. In this spirit, Latvia, together with Estonia and Lithuania, must take the Baltic way. They must regain the status of full-fledged European states and become a friendly bridge between the East and the West.

We urge you to do your utmost to resolve without delay the question of Latvia's independence, in accordance with the steadfast desire and will of the three Baltic nations for self-determination and independence.

- 1) See RFE Baltic Area Situation Report, December 18, 1987, item 5, "A Survey of Demonstrations on November 18.
- 2) The figure comes from the Latvian SSR Ministry of Internal Affairs; earlier the unofficial estimates of the number of participants were vaguer: around or over one-half million.

RFE

© Translations by Ilze Mueller

EVENING.

The milk has been poured
from all the pitchers
from all the bottles
and drunk,
on all the fence posts
buckets sit back
bottom side up.
In distant, darkening barns
little by little the sun's udder
grows warm and swells,
early next morning
when light comes spurting
from rosy teats
bowls and spoons will be lifted again
warm and white language shall lisp.

BAIBA BIČOLE.

(Untitled)

A man was given a candle to hold.
And he wasn't told for how long.
And he wasn't told that the winds would
attack him
like famished wolves.

The man is hunched over the flame. But the fire
flickers like a desperate entreaty.
Every so often he is forced to raise his eyes
skyward
by the fire as it kisses his palms.

MĀRIS ČAKLAIS.

MONTREAL BALTIC STAMP CLUB

GENERAL MEETING

Thursday evening, 7.30 - 9.30 p. m.

December 15, 1989

Location: LATVIAN COMMUNITY CENTRE,
3955 Provost, Lachine
(Bus No. 90)

For further info: J. J. Raudsepp,
486-5717 after 9 p. m.

All collectors and interested persons
in any collecting area are welcome.

LE CHOEUR PHILHARMONIQUE ESTONIEN DE GARCONS
THE ESTONIAN PHILHARMONIC BOYS CHOIR

&

L'ORCHESTRE DE CHAMBRE D'ESTONIE
THE ESTONIAN STATE CHAMBER ORCHESTRA

MOZART

Krönungsmesse (K 317)

(Bruckner, Eespere, Fauré, Handel, Tobias, Tormis)

le 14 décembre 1989

December 14, 1989

7:30 p.m.

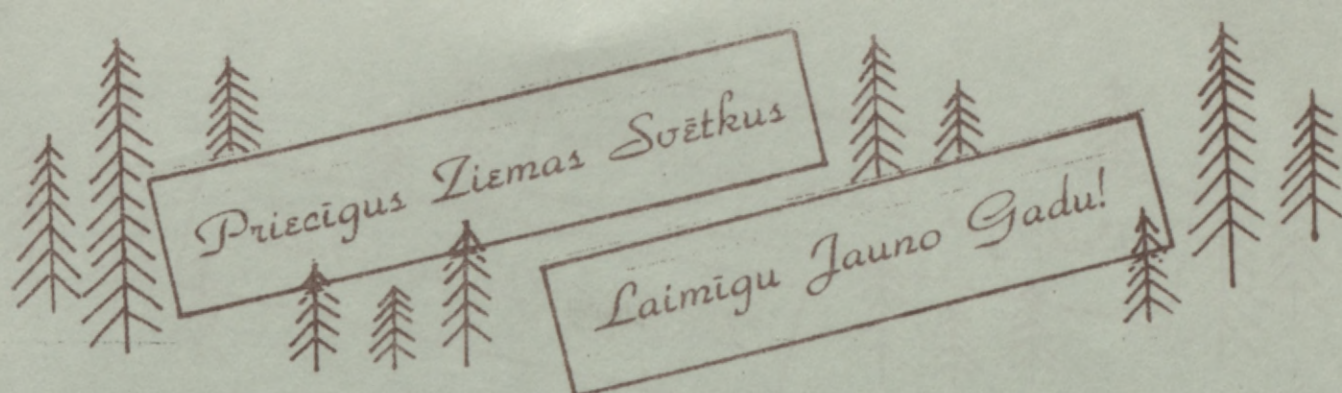
EGLISE ST. PATRICK CHURCH
460 boul. René Lévesque ouest (Dorchester)

BILLETS/TICKETS: \$12

ARCHAMBAULT (849-6201)
LETTRE SON (495-9297)
TICKETRON (288-3651)

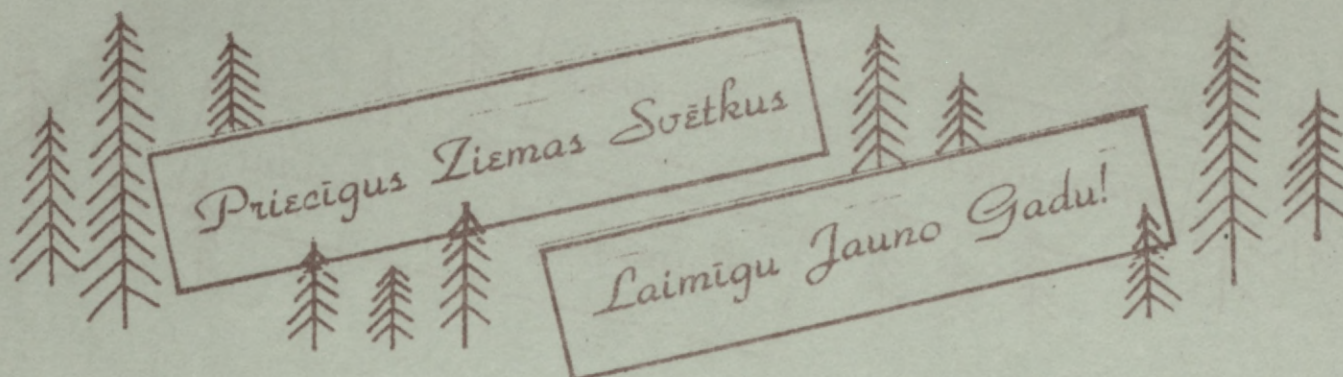
BILLETS DISPONIBLE A L'ENTRÉE

TICKETS AVAILABLE AT THE DOOR

Tuviniekiem, draugiem un paziņām Montrealā un apkārtnē, Kvebekas provincē un citur - tuvumā un tālumā, piedaloties šajā kopīgajā Ziemsvētku un Jaungada apsveikumā, v ē l :

ĀBOLIŅŠ,	Elza	INNUSI,	Dzidra un Bruno
ABRAMS,	Alma	IKVILDI,	Dzidra un Mārtiņš
ALEKŠI,	Zuze un Gunārs	IRBĪŠI,	Elfrīda un Kārlis
ANDERSONI,	Daila, Sigurds, Inta un Pēteris, Otavā	JĀKOBSONS,	Gunārs un ģimene
APERĀNI,	Dace, Gundārs, Anna un Aleksandrs, Bedfordā, Ņujorkā, ASV	JEKSTE-FREIVALDE,	Zane
APIŅI,	Vianney un Andrējs	JERUMAŅI,	Vija, Staņislavs un ģimene
APSE,	Alma	KABULIS,	Aina
BALUĻI,	B. un Eduards	KALAČI,	Mirdza un Juris
BĀRDIŅŠ,	Elmārs	KALNIŅI,	Alīse un Ludvigs
BEDARDI,	Anita, Denis, Eriks un Dāvids	KALNIŅI,	Ilze un Eižens
BĒRZIŅŠ,	Helēna	KANĒPS,	Arnolds
BILINSKU	Ģimene	KANIŅI,	Alīde un Georgs
BIRZES,	Olga un Jānis	KANIŅI,	Maira, Juris un Andris
BISENIKS,	Laimons un ģimene	KAVALIERI,	Broņislava un Žanis
BLUSONVIČI,	Patricija, Jānis un ģimene	ĶIPĒNS,	Alfrēds un ģimene
BREDENFELDI,	Austra un Alberts, Creston, B. C.	KIRSTUKAS,	Elizabete
BUNGAY,	Rita un Howard	ĶĪVĪŠI,	Elza un Jānis
ČAKS,	Konstantīns	KLAIŠE,	Astra
CAUNES,	Morag un Alberts	KLAIŠE,	Imants
CELMIŅŠ,	Marija un Valdis	KLAIŠE,	Roberts
ČOPS,	Elga	KONOVALOVI,	Austra un Jānis
DAUKSTI,	Veronika un Ronalds	KRAUKĻI,	Hermīne un Arvīds
DEDELIS,	Leonīds ar ģimeni	KRAULE,	Alīda
DEKMEIJERI,	Ilga un Helmūts	KRAUĻI,	Aina un Tālivaldis
DINDZĀNI,	Linda, Vincents, Andra, Kārlis un Viktors, Pitsburgā, Pensilvānijā, ASV	KRAUĻI,	Modra un Alvis
DREIJERI,	Natālija un Kārlis	KRAULIS,	Katrīna
FREIBERGI,	Vaira, Imants, Indra un Kārlis	KREIPĀNI,	Anna un Pēteris
ĒRGLI,	Marta un Jānis	KRIEVI,	Marta un Alberts
GABRUŠS,	Ruta	KRŪMĀJU	Ģimene
GARAIS,	Erika un Nikolajs	KRŪMĀJS,	Irēne
GASPAROVIČI,	Jadviga un Pēteris	KRŪMIŅA,	Emma
GEMSTS,	Gunārs un ģimene	KRŪZES,	Vilma un Eriks
GRAUDIŅŠ,	Jānis	KUPČI,	Ņina un Pēteris
GREBLIS,	Antonija	LAIMĪTES,	Laima un Ilmārs
GREIZIS,	Jāzeps	LAKATI,	Valentīna un Jānis, Toronto, Ontario
GRĪNTĀLS,	Alīse	LAIZĀNS,	Antons
GROSKAUFMAŅI,	Ausma un Ojārs	LAPENSONS,	Laima
GŪTMAŅI,	Velta, Andris, Larisa un Kristīne	LAPSA,	Katrīna
HOMYK,	Helēna un Myron	LAZDIŅA,	Elfrīda, Burlingtonā, Ontario
HŪNI,	Ausma, Gunārs un ģimene	LEIMAŅI,	Ināra, Andris, Daina, Māra un Karina
HŪNS,	Janis	LEIMAŅI,	Ruta, Ēriks, Ilga un Andra
HŪNS,	Viesturs	LEIMANIS,	Rasma
		LEIKUČU	Ģimene

LEITENI,	Ida un Jānis	ŠMITS,	Helēna
LIBERTS,	Elizabete, Lethbridge, Albertā	SPRINCIS,	Edgars
LŪŠI,	Marga un Uldis	SPURA,	Andris
MALIZEWSKA,	Vera	SPURMANE,	Edīte
MATEUS,	Zinta, Jānis un Kaiva	SPURMAŅI,	Izolde, Jānis un ģimene
MCGRATH,	Veneranda un Adrianna	ŠTAUVERE,	Olga, Vinipegā, Manitobā
MĀLDERIS,	Erika	ŠTAUVERI,	Ilga un Mārtiņš
MELDERI,	Alma un Alberts	ŠTAUVERS - MALONE,	Māra, Michael un Kārlis
METUMI,	Elizabete un Jūlijs	STELPS-KIRŠTEINS,	Rasma
MEŽINSKIS,	Jēkabs	SVILĀNI,	Sarma, Miķelis un ģimene, Otavā, Ontario
MIGLONI,	Gerrilyn, Dzintars un Dzintara	TAURIŅA,	Milija
MIGLONI,	Elvīra un Jānis	TĒRAUDI,	Karina, Jānis ar dēliem
MIEŽI,	Skaidrīte un Gunārs, Toronto, Ontario	THOMPSON,	Kristīne un Stephen
MICHELSONE,	Herta	TIMERMAŅI,	Hilve, Kārlis, Dāvids un Stīvens
MIKELSONI,	Velta un Sigurds, Aleksandrijā, Ontario	TOMSONI,	Silvija, Alģirts, Kristofers un Valdis
MORRIS,	Glorija un John	TOMSONS,	Velta
NORVELS,	Jānis	TOMSONU	Ģimene Montrealā, Vankuverā un Filadelfijā
OBORUNS,	Antons	TILTIŅA,	Antonija un ģimene
ODIŅI,	Marta un Jānis	ULMAŅI,	Vilma un Jānis
OPOLNIEKU	Ģimene	ULMAŅI,	Zelma un Ludvigs
ORTMANIS,	Andris, Toronto, Ontario	VARSLAVĀNS,	Veronika
ORTMANIS,	Inese, Toronto, Ontario	VARSLAVĀNI,	Emīlija un Leons
OZOLIŅI,	Biruta un Laimonis un ģimene	VALDMAŅU	Ģimene
OZOLI,	Milda un Krists	VALDMANIS,	Gundārs
OZOLI,	Velta un Ilmārs	VĒJIŅŠ,	Maksis
OZOLI,	Vera un Valdis	VĒRENIEKS,	Gunārs
PAEGLES,	Aina un Voldemārs	VILNIS,	Jānis
PALEJS,	Andris	VĪNDEDŽI,	Zinaida un Oskars
PALEJS,	Dzintara, Mārtiņš, Andrējs un Indra	VĪTOLI,	Daina, Andrējs, Selga, Jānis un Inga
PALIEPI,	Jānis un Inese	WALDHEIMI,	Berta un Žanis
PANGAS,	Zigrīda un Vilis	ZACI,	Maiga un Jāzeps
PEIZE,	Miervaldis un ģimene	ZALINKĒVIČI,	Lidija un Jānis
PONES,	Māra un Aivars, Otavā, Ontario	ZDANOVSKIS,	Ieva
PORIEŠI,	Lilija un Frīdbergs, Kingstonā, Ontario	ZELTIŅA,	Lūcija
REISS,	Augusts	ZELTIŅA,	Rita
ROMANI,	Margrieta un Heinrichs	ZARIŅI,	Denise un Arnolds
PUŠPURS,	Augusts un ģimene	ZARIŅI,	Elizabete un Nikolajs
ROZENTĀLS,	Ojārs	ZARIŅŠ,	Spīdola un bērni ar ģimenēm
RUBENIS,	Katrīna	ZIEDIŅI,	Dagmāra, Ingrīda un Pēteris
SAUSIŅI,	Lorraine, Mārtiņš un ģimene, Aylmer, Kvebekā	ZOLDNERS,	Nikolajs, Otavā, Ontario
SKAPSTI,	Lilīta un Edvīns		
SKRASTIŅI,	Tamāra un Jānis		
SKUJAS,	Daina un Alberts		
SKUJIŅI,	Anna un Eriks		

Priecīgus ZIEMSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNGADU

visiem vēl

AVOCAS KAPU PUĻU FONDS

Priecīgus ZIEMSVĒTKUS un Dieva svētītu JAUNGADU visiem vēl
MONTREALAS LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZE.

Latviešu sabiedrību, mūsu vienības darba nemītīgo atbalstītāju,
ZIEMSVĒTKOS un JAUNGADĀ sirsnīgi sveicina
TAUTAS DEJU VIENĪBA AČKUPS.

PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNGADU
visiem latvju mūzikas draugiem un cienītājiem dziesmā vēl
OTAVAS un MONTREALAS vīru koris JUNDA.

Latvju jaunatni, visus jaunatnes centienu atbalstītājus un
plašāko sabiedrību
ZIEMSVĒTKOS un JAUNGADĀ
sveicina
LATVIEŠU JAUNATNES DZIESMU SVĒTKU PADOME.

Nodaļas valde pateicas visiem tās ideju un mērķu atbalstītājiem
aizvadītajā gadā un novēl visiem saviem labvēļiem, tās
darba atbalstītājiem un tautiešiem tuvumā un tālumā
GAISUS ZIEMSVĒTKUS un SEKMĪGU JAUNGADU!
DV MONTREALAS NODAĻA.

Visiem skolniekiem, bērnu vecākiem un skolas darba atbalstītājiem -
latviešu sabiedrībai
PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un SEKMĪGU JAUNGADU!
Pateicībā un sirsnībā vēl
LATVIEŠU SKOLA MONTREALĀ.

Visiem Montrealas Latviešu Biedrības biedriem, darba atbalstītājiem
un veicinātājiem - latviešu sabiedrībai
PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un SEKMĪGU JAUNGADU!
Pateicībā un sirsnībā vēl
MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA
un tās valde.

Visiem MLB ZIŅOTĀJA lasītājiem
līdzstrādniekiem,
darbiniekiem
un atbalstītājiem
PRIECĪGUS ZIEMSVĒTKUS un LAIMĪGU JAUNGADU
pateicībā par saņemto darbu un atbalstu
sirsnībā vēl
MLB ZIŅOTĀJA REDAKCIJA
un
REDAKTORS.

GUDRINIEKI.
Pasaka.

Trīs Lielmeža rūķi: Klāvs, Mārcis un Kristaps
pirms Ziemsvētkiem ļoti nevaļīgi. Beidzot dāvanu
pieprasījumi tā sadrūzmējušies, ka rūķi strādā
gaļas stundas dienā un naksnīgas piedevām. Tā
trīs dienas. Ceturtajā, ap pusnakts stundu, Kris-

apkārt. Es nekā neredzu! A-ū... es esmu akls! Melnās
briesmas... Varbūt kāda ragana gaļām skrējusi
un uz mūsu mājas sliekšņa nosplāvusies? Klāv, pas-
skaties rūķu gudrību grāmatā, kas jādara, lai ak-
lais redzi atgūtu!"

Nekādas līdzjūtības. Klāvs sēž - kā sēdējis. Un
Kristaps ar pūlēm valda smieklus.
Mārcis to jūt. Un saprot arī, kas noticis.

taps uzsauc:

"E-ū... Veči, vecīši! Ne lāga ēduši, ne dzēruši, ne miega gulējuši, mums atpūta vajadzīga! Un labas vakariņas arī! Klāv, vai mūsu ledus pagrabā vēl kāds gaļas gabals paslēpies?"

"Viena vienīga irbīte!"

"Pietiks! Es tūlī to likšu krāsnī. Un kartupeļus arī. Vēl tik maza pacietība vajadzīga un tad mēs varēsim izstikušo enerģiju atjaunot."

Kamēr vakariņas krāsnī gatavojas, lai miegu atvairstu, rūķi stāsta jautrus anekdotus un pasakas. Kristaps atceļas arī nostāstu par Čauksturu ganu puiku, kas pašu velnu piemānījis. Par dārgu naudu pārdevis velnam raibi nokrāsotu koka olu un iestāstījis, ka no tās varot dzīvu zelta cāli izperēt. Pēc kāda laika velns atnācis sūroties, ka nekā nevarot izperēt, un puika pērienu pelnījis. Bet puika velnam droši atbildējis:

"Vai es teicu, ka īsā laikā var brīnumcāli izperēt? Nē! Tā es neteicu! Gadī vajadzīgi! Daudzi gadi!"

"Mani gan tā nevarētu piemānīt," Mārcis smīn. "Es jūtu, kas katram padomā. To sauc par sesto prātu. Man tas labi darbojas."

Klāvs arī vaļsirdīgs. Mierīgi pasaka:

"Tu, laikam, drusku lielies, bet es domāju, ka tādām, kam sestais prāts labi darbojas, lielīšanās pietāv. Un man prieks, ka viens no mums tāds, ko nevar, kā mēdz teikt, ap stūri apvest."

"Un mums drošāk dienas un nakts vadīt," Kristaps piebilst.

Klāva un Kristapa vērtējums atzinīgs, bet tiem patīk arī joki. Un netīšām, negaidot rodas jokam vieta.

Kad pasakas izstāstītas, kad anekdošu pietrūkst, rūķi sēžas pie kāršu galda. Vēlās nakts stundas dēļ spēle gausa. Knakt - sit viens. Otrs drusku apdomājas un tikai tad - knauks.

Kamēr Klāvs jauc kārtis spēles turpinājumam, Mārcis snaudā noliec galvu. To pašu labprāt darītu arī Kristaps, bet tam prātā iešaujas nerātība:

"Jāpārliecinās, kā Mārča sestais prāts darbojas?" Ar zīmēm Kristaps mudina Klāvu, lai spēli turpina. Un pats tūlī izdzēš spuldzi. Pēc tam abi met kārtis galdā, ka knaukš vien. Tā minūti pēc minūtes. Beidzot Kristaps uzsauc:

"Mārci, es lieku kalpiņu galdā, ja tev kungs vai dūzis, tad tu neka kalpiņu viegli vari pieveikt."

Mārcis pamostas, berzē acis un tad pārsteigumā iesaucas:

"Mīļie! Kas noticis? Tumsa vis-

"Draugi... draudziņi!" viņš jautri uzsauc.
"Irbīte nu būs gatava. Iededziet gaismu! Tagad es zinu, ka pa tumsu kārtis var spēlēt, bet pašā būs grūti."

JĀNIS ŠIRMANIS.

LOGI - BAZNĪCAS GAISMA.

Sv. Andrēja ev.-lut. baznīcai Toronto tagad ir krāsaina stikla logi. Līdz to iegūšanai pagāja pagājis laiks - 8 gadi. Ja nu baznīcas jumta salabošana ir nepieciešama, greznu logu iegūšana ir jau nopietns pasākums ticīgo trimdiņu kabatām. To panākušas 2 draudzes - lielākā ev.-lut. latviešu draudze Kanadā un igauņu draudze, kas abas ir šīs baznīcas īpašnieces.

5. novembrī notika jauniegādāto logu iesvētīšana, piedaloties arhibīskaps A. Lūsis, igauņu un latviešu draudžu mācītājiem - J. Čālītīm un M. Ludvikam. Dievkalpojumu kuplināja igauņu un latviešu draudžu kori. Skaistu sprediķi angļu valodā teica māc. J. Čālītis, pieminot, ka Bībeles pēdējās grāmatas - atklāsmes - sarakstīšanas laikā stikls vēl neesot bijis pazīstams. Tikai vēlākos laikos kā tumšas, necaurspīdīgas masas atlējums tas lietots bagāto cilvēku māju logos.

Runāja vācu vitrāžas mākslinieks Lucs Haufšilds (Lutz Haufschild), logu arhitekts. Logi darināti Deriksa studijā, Rietumvācijā. To izmaksa - vairāki simti tūkstošu dolāru. Daudz paveikusi logu komitejas priekšsēde A. Liepiņa.

Šie logi neattēlo vecmeistaru bibliskos notikumu skatus, kādus tik bieži skatām citu baznīcu logos. Tie nav dziļu krāsu ekspresiju vitrāža, bet gan ar plašu, gaišu noskaņojumu. Pēc manas interpretācijas satur un atgādina nogatavojušās dzeltenās labības vārpu skružuljus un rudzu puķu ziluma krāsu pazīmes. Izteiksmē un veidojumā ar moderno laiku garīgu izpausmi baznīcas logu vitrāžā.

Lai ilgi šajā baznīcā atskanētu Dieva vārdi latviešu un igauņu valodās, kā Jēzus Kristus teicis: "Debesis un pasaule zudīs, bet mani vārdi nezudīs," Mat. 24:35.

FREDIS LINDE.

TORONTO GODINA TĀLIVALDI ĶENIŅU.

Torontieši tā pavēlāk bija sagudrojuši sarīkot speciālkonzertu ar komponista Tālivalža Ķeniņa darbiem, lai ar to cildinātu mūsu redzamo un ražīgo skaņradi viņa 70 dzīves gadus, kas viņam apritēja jau agrā pavasarī (23. aprīlī) (Sk. A. Purva rakstu MLB Zīpotājā Nr. 6./483., 10. un 11. lpp. Red.).

Konzertu rīkoja Toronto Latviešu Koncertapvienība (Kanadā vienīgā šāda veida organizācija), bet līdzekļiem atbalstīja Jānis Jakāns un kāds cits anonīms labvēlis. Tas notika 29. novembrī, Jane Mallet teātrī, un bija pulcīnājis izpārdotu zāli T. Ķeniņa mūzikas cienītāju.

Programmas izvēle bija pieskaņota pēdējiem pašu māju spēkiem. To izpildīja pianisti Sandra Mogensena, Pēteris Zariņš un pats komponists, Pauls Šketris, bass, Juris Ķeniņš, čello, Artūrs Jansons, altvijole, C. Fujino, vijole un apvienotais koris (Sv. Andrēja draudzes koris un Sv. Jāņa draudzes vokālais ansamblis), diriģentu Brigītas Alkas un Arvīda Purva vadībā.

Plašo klausītāju saimi īpaši iesildīja darba COLLOQUENS PATRIA (Saruna ar dzimteni) klavieru un čellam pirmatskaņojums, komponista klavieru un viņa dēla Juņa čello izpildījumā. Sumināja abus ar vairākkārtīgiem applausiem.

Visi programmas izpildītāji deva izjustu sniegumu, lai patiesi godinātu mūsu veiksmīgo komponistu un rādītu viņa māks daudzpusību.

Būtu patīcis, ja rīkotāji būtu kāda maestro darba izpildījumā piesaistījuši arī kādu redzamāku T. Ķeniņa mūzikas atskaņotāju.

Par atskaņotiem darbiem, lai runā komponists pats. Tālāk publicētās piezīmes bija pievienotas koncerta programmas lapiņai. -

Par šajā koncertā atskaņoto mūziku autors pastāsta sekojošo:

Sonāta divām klavierēm pirmatskaņojumu piedzīvoja Rīdarda Vāgnera zālē, Rīgā, pirmajā no maniem trim autorkoncertiem. Izpildītāji bija iecienītie jaunākās paaudzes pianisti Māris Švinka un Arnis Zandmanis. Ievērtā samērā klasiskas formas rāmjos (ātri - lēni - ātri), katrs posms tomēr uzrāda dažādus stilistiskus raksturus. Pirmā daļa ir strauja, agresīva; otra daļa visplašāk izveidota — balādiski stāstoša, ar fūgas elementiem; trešā daļa ir rotaļīgi aprauta, pat ar dažām „vieglās” mūzikas iezīmēm. Abos pārējos posmos dominē akcentēti ritmi un pianistiski virtuozas pasāžas.

Dziesmu cikls *Dzīlāk zemē* radies izjūtās par gaidāmo Latvijas ceļojumu un bija pat Rīgā atļiests, gan vēlāk atvietots ar mazāk prasīgu darbu. Biju priecīgs, kad Pauls Šketris uzņēmās to sagatavot šeit, zemākā transpozīcijā. Izmantojot Ainas Zemdegas dzejas fragmentus, centos identificēties ar viņas izjūtu pasauli, kas pretmetos apcer mūsu attiecības ar tautu dzimteni: kas mūs satur kopībā, kas eventuāli mūs šķir. Atskati uz agrākām dienām dzimtenē un šodienas sadzīves aspekti man ierosināja šīs skaņu gleznas, tikpat īsas kā gaistošo iespaidu virkne.

Colloquens patriae nav tikai frāzains latīnisms, kuŗu varētu tulkot kā „sarunu ar dzimteni”. Es izjūtu šos dialogus starp čello un klavierēm plašākā cilvēciskā mērogā, kur vienas tēmas apvīti krustojas pretēji emocionāli momenti. Ar autora piekrišanu izmantoju jaunā latviešu skaņraža Imanta Zemzara miniatūru, ar kuŗu jau biju iepazinies un paspējis iemīļot daudz gadus atpakaļ. Skaņdarbu sāku rakstīt pirms došanās uz Latviju un to nobeidzu vēlāk mūsu vasaras mājā pie Džordžijas līča zilajiem ūdeņiem, kur pēdējo 30 gadu laikā radušās turpat vai visas manas kompozīcijas. Mani saistīja tēmas pievilcīgā vienkāršība, gaumība. Darbs rakstīts brīvu variāciju rapsodiskā veidojumā, ar vairākām citām pieskaņām. Lai līriskie posmi klausītājos ierunājas par bērības jaukām atmiņām, vai drāmatiskās epizodes piemin tautas traģiskos likteņus, mīļo draugu un tuvinieku drūmās gaitas. Šādā „raksturmūzikā” katram atļauts saklausīt sava paša emocijas un pārdzīvojumus, kam ir pārliecinošāka nozīme kā abstrakti reālizētai mūzikas formai. Šāda veida mūziku manu skaņdarbu klāstā turpat vai neatrast.

Trio stīgu instrumentiem mazāk eksplorē klasisko robežu ietvarus, vairāk koncentrējoties uz atsevišķo instrumentu tembriem, instrumentālo dialogu kopainu un tematisko materiālu pārveidošanos drāmatisko momentu attīstībā. Lēnā daļa atkal reiz izdevusies visplašākā, ar neglābjamu neo-romantisma noslieci.

Ja daudziem atonālistiem tā šodien kļuvusi „modes lieta”, man jau no paša sākuma šī ekspresijas stīga ieskanējusies daudzu skaņdarbu lēnajos posmos: Sonātā čellam un klavierēm, Klavieru kvartetā No. 1, Pirmā simfonijā, Septetā un citos. Varbūt tur visbiežāk saskatāmas mana mīļākā komponista Šūmaņa (blakus J.S. Bacham) neatlaidīgās ietekmes.

„A capella” kora dziesmas, latviešu skaņražu vispopulārākais izteiksmes veids, manā radošā darbā nav spēlējušas nozīmīgu lomu. Tad jau daudz tuvāki man ir lielāka stila kora darbi ar solistiem, ērģelēm vai orķestri. Taču šīs kora dziesmas, visbiežāk rakstītas svētku vai svinību gadījumos trimdas koku varējumu līmenī, mani vistuvāk sasaistījušas ar plašāko dziedātāju/klausītāju saimi svešumā. Daļa no tām ir garīga rakstura, laicīgam reperuāram visbiežāk izmantotas mūsu skaistās tautas dziesmas. Pēdējās ir gandrīz vienmēr izvēlētas no Emīļa Melngaila varenēm „Latviešu dziesmu materiāliem” 3 sējumos, kas izdoti Rīgā piecdesmito gadu sākumā. Daudzām dziesmām ir liels skaits, pavisam dažāda rakstura variantu un neesmu allaž izvēlēties vispopulārākos. Parasti esmu centies izmantot divus kontrastējošus variantus, tos stilistiski apvienojot drāmatiskās uzbūves kāpināšanai. Šo dziesmu ievietošana šī koncerta programmā tālādi šķiet gluži pamatota.

Tās bija reti jaukas vakara stundas, kas iepazīstināja ar komponista dažādajām pieejām mūzikālo ieceru īstenošanā. Par to paldies komponistam, izpildītājiem un rīkotājiem.

Ceļu uz Toronto no Montreālas paveicām pavisam raiti - piecās stundās. Atpakaļ ceļā vajadzēja tikpat daudz pusceļam - līdz Kingstonai, burtiski slidinoties pa stiklisku ledu, starp dažādiem spēkkratiem dižceļa vidū, malās un grāvjos. Ja būtu mūzikas varētu par to rakstīt simfoniju vai ko tamlīdzīgu.

M. ŠTAUVERS.

DAUDZINĀJUMS ABRENE.

Akadēmiskās vienības AUSTRUMS Abrenes pilī rīkotais Latvijas Universitātes daudzinajums izvērtās par sirsnīgu tikšanos starp universitātes vadību, studējošo jaunatni un trimdā aizgājušiem Latvijas Universitātes beidzējiem.

Akadēmisko runu teica Dr. J. STRADIŅŠ. Viņš runāja par Latvijas Universitātes saknēm un nākotnes nozīmi zinātnē. Viņa runa bija faktiem bagāta. Īsais un drāmatiskiem notikumiem pildītais Universitātes pastāvēšanas laiks tika salīdzināts ar Parīzes Monpeljē Universitātes 700 gadu garo mūžu. Godam tika pieminēta Academia Petrina un Tērbatas Universitāte.

Lielākā daļa runas bija veltīta Universitātes zinātniekiem un administrātoriem, sākot ar vienīgo Nobela prēmijas laureātu Vilhelmu Ostvaldu, Pauli Valdenu, Alfrēdu Vitolu, Teodoru Celmu un daudziem citiem. Vārdā sauca represētos mācības spēkus. Cildināja svešatnē nokļuvušos zinātniekus un tehniskos darbiniekus. Pieminēja akadēmiskās organizācijas, kā Seloniju, Austrumu, Tālaviju, Zemgāliju un citas.

Runa paliks kā svarīgs informācijas avots par mūsu Alma Mater un nākotnē noderēs visiem tiem, kam interesēs mūsu Universitātes attīstības gaita un tās veidotāju likteņi.

Sekoja inž. H. VILKA Universitātes Daudzinājums. Kā viens no Universitātes absolventiem, viņš pieminēja LU gūto zināšanu lielo nozīmi trimdas latviešu saimes labklājības pamatu veidošanā. Viņš izcēla pirmās trimdā augušās paaudzes izcili augsto izglītības līmeni. Pateicībā pieminēja zinātnes darbiniekus un Universitātes vadību. Visi kopīgi vienojās LU himnā "Līdzīgi saulei."

Apsveikumu daļā runāja LU rektors Dr. J. ZAKSIS. Viņš solīja LU absolventiem izsniegt diplomus, kuriem būšot laba slava, jo beidzēji būšot labi sagatavoti. Rektors solīja, ka LU būšot latviešu valoda līdz tam laikam, kamēr tajā studēt vēlēšoties vismaz viens latvietis. Vēlam rektoram labas sekmes šo cēlo mērķu īstenošanā.

Vēl sveiciens nodeva A. Grasis no Abrenes un M. Mīrnieks no LU. Rakstiski sveica LAMZA.

Oficiālai daļai sekoja Universitātes ansambļa "CANTO" koncerts.

Vakarā Daudzinājuma dalībnieki baudīja Abrenes centīgo saimnieču sagatavoto mielastu.

Nākamajā dienā CANTO dziedāja vietējā franču draudzes dievkalpojumā. Svētdienas pēcpusdienā CANTO Abrenēs pilī koncertēja franču un latviešu publikai.

Šajā Universitātes daudzinajumā piedalījās 75 personas.

Sirsnīgās pārrunās un dziesmās pavadītās četras dienas Abrenē dalībniekiem ilgi paliks labā atmiņā.

HERMANIS VILKS.

VEIDOSIM SAVU NĀKOTNĪ!

Aicinājums piedalīties Latviešu Studiju Centra ziedojumu vākšanas akcijā.

LSC gadskārtējā līdzekļu iegūšana ir sākusies! Aicinām tautiešus ziedot Rietumniecīgas Universitātes latviešu programmas un Latviešu studiju centra bibliotēkas vajadzībām. Š. g. 15. decembrī izvilks laimīgo ziedojuma zīmi, kuŗas īpašnieks iegūs Latvijā darinātu Nīcas tautas tērpu vai \$ 1,000.

Rietumniecīgas Universitātes latviešu programma piedāvā latvisku izglītību universitātes līmenī, sākot no iesācēju, valodas nepratēju līmeņa līdz akadēmiskiem semināriem valodas vēsturē, politikā un vēsturē un literatūrā. Latviešu studiju centrs papildina universitātes izglītības programmu, dodot studentiem latviskas dzīves vidi, kas nepieciešama pilnīgai valodas apgušai.

RMU latviešu programma darbojas jau 23 gadus, pilna akadēmiskā gada programma kopš 1981. gada. Vairāk nekā 700 studentu ir piedalījušies studijās, 133 bijuši akadēmiskajā gada programmā.

LSC bibliotēka ir lielākā Amerikā. 1988. gadā to lietoja vairāk nekā 3,000 cilvēku. Šogad līdz oktobrim vien ir bijuši 2,500 lasītāju, pētnieku un ciemiņu, starp tiem liels skaits tautiešu no Latvijas. Bibliotēkā strādā profesionāla bibliotekāre Maira Bundža, kuŗai palīgā nāk 3 studenti, atverot bibliotēku lietotājiem vairāk nekā 40 stundas nedēļā, ieskaitot vakaros un nedēļas nogalēs. Vasarā sāka iekārtot piebūvēto bibliotēkas paplašinājumu, bet tālākai bibliotēkas izveidošanai vēl nepieciešams vairāk līdzekļu un lielākas telpas.

Sirsnīgi pateicamies par lielo atbalstu, ko esam ik gadus saņēmuši no Amerikas un Kanadas latviešiem, un ceram uz lielu atbalstītāju skaitu arī šinī gadā.

Ziedojumu zīmes 15. decembra pateicības laimestam saņemamas, sazinoties ar Vandu Dauksu, Latviešu studiju centrā, 1702 Fraternity Village Drive, Kalamazoo, MI 49007, tel. 616/343-0254. Turpat arī nosūtāmi papildus ziedojumi.

V.D.

ŽURNĀLS AVOTS.

Pirms 2 gadiem Latvijas jaunie rakstnieki un literāti uzsāka publicēt jaunu, novatorisku Žurnālu literatūrai, kritikai, vēsturei un aktualitāšu analīzei, ar nosaukumu AVOTS. Žurnālā stāsti, dzeja un drāmaturģija (bieži no līdz šim aizliegtiem rakstniekiem), kā arī raksti, kas skar Latvijas un PSRS vēstures "baltos plankumus", informācija par neatkarīgo Latviju, analīzes par nacionālsociālismu, sociālismu, utopiām un Latvijas nākotni, apceres par latviešu tautisko mantojumu, intervijas ar pašreizējā Latvijā nozīmīgām personām, un tā tālāk.

Katrā numurā ir arī tulkojumi, sevišķi no krievu un citām Padomju Savienības valodām. Šī gada jūnija numurā, piemēram, mēs varam lasīt Aivara Kļavj apceri par Minsteres latviešu ģimnaziju un trimdas latviešiem, krievu rakstnieka - disidenta Jūlija Daniela atmiņas par ieslodzījumu Sibīrijā, plašu rakstu par Staļinu un 30./40. gadu prāvām, lietuvieša Urbša rakstu par 1939./40. gada notikumiem Lietuvā, Leonda Breikša dzīves stāstu un dzeju, A. Grīna Dvēseļu puteņa 2. turpinājumu, LPSR-Z avantgardisko dzeju, un vēl daudz, daudz vairāk. Katrā ziņā, ļoti interesanta, bagāta un allaž ierosinoša lasāmviela.

Sākot ar 1989. gadu redakcijas kolēģijā arī Zviedrijas latvietis Juris Kronbergs.

Līdz šim mēs, ārzemēs dzīvojošie latvieši, varējām Žurnālu pasūtīt tikai caur Maskavas pilnvarotiem grāmatveikaliem Ziemeļamerikā, vai caur radiem Latvijā. Ne vienā, ne otrā gadījumā lietumu valūta nenonāca Latvijā. Tā tas ir bijis ar visiem Latvijas periodiskiem izdevumiem, izņemot LTF Žurnālu ATMODA un Latvijas ev.-lut. baznīcas laikrakstu SVETDIE-NAS RĪTS.

Tagad tas ir mainījies. Mēs varam atbalstīt Latvijas jaunos literātus, pasūtinot AVOTU tieši no redakcijas, caur viņu pilnvaroto pārstāvi ASV.

Gada abonements: US \$ 40; viena numura cena US \$ 4. Abonements sākas ar 1990. janvāra numuru un tiks piesūtīts ar parasto, ne gaisa pastu. AVOTS pasūtīnāms no: M. Hinkle, 117 Northview Road, Ithaca, NY 14850, U. S. A. Ceki rakstāmi uz M. Hinkle vārda.

M. H.

LASĪTĀJU VĒSTULES:

LATVISKAIS UN ĪSTĀ TICĪBA.

MLB Zīpotāja septembra numurā Agrumu Pēteris negatīvi izsakās par bērnu vasaras nometni, ka tur latviskā bērnu audzināšana esot pēdējā vietā. Negribas tam ticēt, jo līdz šim nekas cits nav dzirdēts un redzēts bērnu nometnēs, kā īsti latviska bērnu audzināšana.

Jābrīnās, ka ir arī citi ļaudis, kuŗi nezina, ka

visās latviešu skolās arvien uzsvars likts uz visu latvisko un prasa vēl kādas īpašas stundas tautiskā mantojuma mācīšanai. Prof. V. Klīve 12. aprīļa "Laikā" uz to saka: "... tautisko mantojumu esam mācījuši jau gadiem ilgi arī Latvijas vēstures un literatūras stundās." -

Dažu izteiktajās domās redzam, ka ir liela nezināšana ticības jautājumos. Liekas, ka ir ļaudis, kuŗi cilvēku izdomātās mitoloģiskās dievības tura par īstām, reālām būtnēm. Tas liek mūsu skolās pievērst lielāku uzmanību runājot par mūsu senču ticēšanu, lai ikvienam būtu skaidrs, ka mūsu senči, pirms kristīgās ticības pieņemšanas, pielūdz dažādas dabas dievības, cilvēku izdomātus mitoloģiskus tēlus, kalpoja elku dieviem.

Tāpat, lai būtu skaidrs, ka nav atsevišķa latviešu Dieva, bet ir tikai viens Dievs: visa universa un visas dzīvības Radītājs, kuŗš saka: "Tev nebūs citus dievus turēt Manā priekšā!" -

Mēs nedrīkstam Dieva vārdam blakus likt cilvēku izdomātās dievības, piemēram, Laimu, Veļu māti un citas. Jo cilvēku likteņa lēmēja nav Laima, bet Dievs. Bībelē lasām, ka Dievs pavēl iznīcināt veselas tautas, kuŗas pielūdz un godā elku dievus, jo ir tikai viens Dievs visai pasaulei un Viens starpnieks starp Dievu un cilvēkiem - Jēzus Kristus.

Vecajā derībā mēs iepazīstam šo Dievu, kāds Viņš atklājas Izraēla tautai, bet Jaunajā derībā tuvāk Dievam mūs pieved Jēzus Kristus, un tad mēs redzam Dieva lielo mīlestību uz cilvēku, ka Dievs upurē pats Savu Dēlu, lai glābtu grēcīgo cilvēku. Jāņa 3:16.

Bet Dievs nav tikai mīlestība, bet stiprs un arī dusmīgs Dievs, un ja mēs novērsīsimies no īstā Dieva, mēs nāksim zem Dieva dusmības. Dievs dod cilvēkam pašam brīvu izvēli: "Redzi, Es šodien jūsu priekšā nolieku izvēlei svētību un lāstu: - svētību, ja jūs klausīsit Tā Kunga sava Dieva baušļiem... Lāstu turpretī, ja jūs neklusīsit Tā Kunga, sava Dieva baušļiem... un sekojiet citiem dieviem!" 5. Mozus 11:26-28.

"Savu godu Es nevienam neatdošu, nedz savu slavu elkiem!" -

Par lielāko grēku Dievs tura novēršanos no īstā Dieva un kalpošanu elku dieviem. Tāmdēļ šim jautājumam mūsu skolās ir pievēršama liela uzmanība, lai ikviens spētu atšķirt īstenību no iedomu tēliem, jo ir pat pieaugušie, kuŗiem elle un velns liekas pasakas un tie lepni saka, ka elle viņus nebaidot un ka viņi paši atbildēšot par saviem grēkiem... Noraidot Jēzus Kristus asins upuri, kurp domā iet šie ļaudis? Vai uz to vietu, kas viņus nebaida?!

Kristiešiem, ar Jēzus asinīm atpirktajiem, no elles nav jābīstās, bet elle viņus baida neticīgo dēļ. Un Mīlestībā uz šiem ļaudīm tie runā un grib rādīt ceļu uz debesīm - Jēzu Kristu.

Ja mēs mīlam savus brāļus un māsas, savu tautu, savu zemi un vēlamies, lai Dievs mūsu tautu svētī, mums ir jāgodā tikai īstais Dievs un Viņa Dēls - Jēzus Kristus.

T. VĀLENA, ASV.

SEPTIŅU MILJONU BALSIS IR JĀUZKLAUSĀ!

Pēdējā laikā latviešu trimdas laikrakstos parādījušies raksti, kuŗu autori it kā neapmierināti un vīlušies par Amerikas valdības un prezidenta Dž. Buša neizšķirīgu un nenoteiktu nostāju Baltijas valstu pilnīgas suverenitātes atjaunošanas jautājumā. Lai gan Amerika arvienu atklāti uzsvērusi, ka tā neatzīst illegālo Baltijas valstu okupāciju, tagad tā tomēr vilcinās drošsirdīgi apstiprināt un palīdzēt atjaunot, restaurēt triju Baltijas valstu republiku taisnīgo un tiesīgo prasību, ko Baltijas tautas no tās sagaida.

Šie skumīgie raksti ir ļoti negatīvi un ietekmē lasītāju prātus un domas, ka nu jau viss ir atkal zaudēts, nedodot ne mazāko uzmuninājumu vai cerības, ka var arī iestāties labvēlīgāks pagrieziena Baltijas tautu likteņiem.

Apzinoties, ka tikai pilnīgas neatkarības atgūšana ir apdraudēto Baltijas tautu dzīvības jau-

tājuma atzīsinājums, šī cīņa nebūtu bezcerībā uzdodama, bet turpināma vēl intensīvāk.

Atziņa, ka visas trīs tautas savā likteņa cīņā ir it kā vienas ģimenes locekļi, kas apvienoti starptautiskā forumā un politikā uz āru nāk ar 7 miljonu balsu stiprumu, prasot Padomju Savienības karaspēka nekavējošu izvākšanos un suverenitātes atjaunošanu. Baltijas valstu apvienotais spēks ir ņemams vērā starptautiskā politikā. Baltijas tautām pašām jālemj par savu likteni. Tām nav jāpado-

das vai jāsamierinās ar to, ka līgumus par tām slēdz citas tautas un tā grūž tās bezdibē purvā. Nepietiek ar baltiešu centrālo organizāciju vadītāju vēstuli, kas nosūtīta prezidentam Vašingtonā. Vēstulei vajadzīgs intensīvāks pastiprinājums un spiediens, kādu varētu dot 7 miljonu baltiešu vēstules. Akcija būtu arī simboliska balss nodošana par brīvības atjaunošanu. Mobilizēsimies garīgi ar taisnības ieročiem, ja fiziski mums patreiz tas nav iespējami.

Vērā jāņem, ka Amerikā dzīvo, apmēram, 3 1/2 miljoni lietuviešu, Baltijas valstu izcelsmes un viņu pēcnācēji, kas ir ASV pavalstnieki, kam Bušs ir prezidents. Vai šo balsu vairumu nebūtu iespējami virzīt atbrīvošanas prasības iedzīvināšanai un dzimto zemju neatkarības alku pasludināšanai? Amerika piedalījās bēdīgajā Jaltas izkārtojumā. Vai tās pienākums nav grēku izlabot? Demokrātiskām valdībām jābūt atsaucīgām vēlētāju gribai, ne tikai uzklaut vēlētāju prasības, bet tās arī aizstāvēt, virzīt uz priekšu un izpildīt!

Jāpiemin arī pusmiljons baltiešu izcelsmes trimdinieki, kas tieši cenšas ietekmēt savu mītnes zemju valdības kā to pavalstnieki. Jāmēģina iegūt Kanadas ministru prezidenta B. Mulrūnija labvēlība, kuŗa atsaucība un nostāja par labu dažām Afrikas valstīm to atbrīvošanās cīņās no sen novecojušajām verdzības saitēm kļūst arvien redzamāka. Pēc mana prāta, Baltijas valstu taisnīgās un likumīgās prasības nav zemāk stādāmas, lai gan tām jā-sastopas ar 70 gadu laika garam atpalikušu maldu un asiņu aptrieptas sistēmas aizstāvjiem.

Patlaban piedzīvojam pārmaiņas apspiestajās zemēs (Ungārijā, Polijā, Čekoslovākijā, Austrumvācijā u. t. t.) kā arī pārmaiņas visā pasaulē. Baltijas valstis ar saviem 10 miljonu balsīm nedrīkst kļūt par izņēmumu. Mēs esam diezgan lieli un mūsu ticība taisnīgai lietai ir vēl lielāka. Nepieļausim vairs citiem patvaļīgi ar mums rīkoties, jo Baltijas valstīm nav nekā kopēja ar etniskiem nemieriem Padomju Savienībā. Baltijas tautas nav Padomju Savienības tautas. Tās jau pirms II pasaules kara bija atzītas, neatkarīgas, suverēnas republikas, un Baltijas valstu teritorija ir vienīgi igauņu, latviešu un lietuviešu tautu organiskā zeme

Mēģinājums iepīt Baltijas valstis Padomju Savienības nomātības, bezdievības un neskaidrību melu pinumā ir lielākais absurds pasaulē.

Taisnība stāv mūsu, Baltijas valstu pusē, kas necīnās ar tankiem un zobeniem. Par kādas pāragras cīņas uzdošanu domāt ir grēks. Lai Dieva svētība ir mūsu cīņā. Netaisnība un meli ir jau zaudētāju pusē. Taisnībai piederēs nākotne.

FREDIS LINDE.

PAR ANTONIJAS "VARDĪTĒM".

Māra Soikāne-Trapāne Laika 1989. g. 16. septembra numurā raksta: "Top ALAs Vēstu..."

Valodniece Antonija Millere Laika 1989. g. 21. oktobra numurā: "Esmu no triju dažādu latviešu žurnālu lasīšanas atteikusies simboliem piekabīnātu "vardīšu" dēļ..."

Nabaga vardītes. Tas nu ir drusku par traku. Šī cienījamās valodnieces atteikšanās ir tikpat bērnišķīga, kā tās meitenes dusmas, kas otrai teikusi: "Atdod manas lupatiņas un lelles, es ar tevi vairāk nespēlēšos!" Dusmas gan drīz pārgājušas, un otrā dienā meitenes sākušas atkal draudzīgi spēlēties...

Man, nevalodniekam, tās vardītes patīk. Tās patīk arī valodniecei Mārai Soikānei-Trapānei un daudziem citiem. Tās ir loģiskas, latviski parei-

MLB Ziņotājs, 1989. gada decembris.

zas, jo ALA ir Amerikas Latviešu Apvienība un Vēstis ir šīs apvienības žurnāls, saīsināti - ALA-s žurnāls, nevis AL/Apvienība žurnāls. Varbūt maza striepiņa pirms burtā "s" mazinātu valodnieces dusmas un tā būtu ar mieru atkal spēlēties?

Pietiekoši ilgi valodnieki mūs ir barojuši ar dogmatiski kakofoniem daudzskaitļa ģenitīviem (vēšū, valšū, māšu u. t. t.) un kropļotu citu valodu īpašvārdu "pareizrakstību". Vai tagad būtu pienākusi kārtā sastingušiem, nelatviskiem nominatīviem? Šo nominatīvu jau ir daudz un rodas aizvien vairāk, piemēram: Vaga žurnāls nosūtīts Kalniņš kungam un Lejiņš kundzei! Pa lielākai daļai šo kropļību var novērst mainot vārdu kārtību: Žurnāls Vaga nosūtīts kungam (ārstam, kurpniekam u. t. t.) Kalniņam un kundzei Lejiņai. To pašu var panākt izmetot vārdu žurnāls: Vaga nosūtīta... Bet kurš gan ies par tik vienkāršu lietu cīnīties? Tad jau labāk sastingušie...

P. S. Laika 4. novembra numurā M. Soikāne-Trapāne atzīstas, ka esot alojusies. Jaunajā galvā būšot "ALA Vēstis", un tā nu top ALA Vēstu 50. numurs...

"Come to the fold and sin no more,

sin no more, sin no more...

pa ielām bungodama mēdz dziedāt Pestīšanas Armija. Smuks meldiņš un gudri vārdi. Arī es esmu alojies, ka Mārai Soikānei-Trapānei patīk vardītes.

E. RUPNERS.

PASSIVE RESISTANCE.

Dārgie zemesbrāļi un zemes māšas, participating yesterday (November 18 at Latvian Community Centre) in the celebrations of the 71st anniversary of the independent state of Latvia, I did learn new facts and aspects of the development in our beloved homecountry. I am writing these lines as a contribution to this development which is in full swing. One facet of this struggle is that it is non-violent and is conducted consciously or unconsciously as an EVOLUTION in the whole of Eastern Europe. Notwithstanding the fact that the Revolution of 1917 and subsequent long years was among the bloodiest in European history.

My father Cecil, and grandfather, Anatol Lieven, fought with arms together with many other countrymen, basically on the same level as their opponents, for the liberation of their homeland, which culminated with the consolidation of the Republic of Latvia, which we are celebrating again. Today's strategy is on a higher level, and hopefully the results will be of more lasting nature. I do remember my grandfather's prediction that the reign in the Soviet Union will have an end, in a span of about 100 years, because the enemies of Christ, in mentioning him in their battle against him, are actually contributing to the victory of the Christ on earth.

My father expressed it in another way: In the long run you cannot establish Communism in agriculture, which is very closely linked to nature and the divine laws, which govern this planet. The Latvian peoples have a closeness to nature which I noticed again in the sermon and the speech. This is a very sound base for the next step - to learn and discern the invisible higher laws. One of them is the passive resistance of the appearances which do not represent pure divine ideas.

BARONS PĒTERIS HĀNS.

REĢISTRĀCIJA LIEKA UN NEVAJADZĪGA.

PBLA priekšsēža vietas izpildītājs G. Meirovics šī gada 25. oktobra "Laiks" uz savu roku un savu galvu dod aicinājumu - paroli: trimdas latviešiem savās zemēs reģistrēties, vai tiem iezemes pavalstniecība ir, vai nav.

a. Iezemēs, arī Amerikā, no Latvijas iebrāukusi latvieši un viņu bērni ir latvieši, ko vairāk? si par notikumiem šodienas Latvijā.

Pēc kādu 5 gadu iecelošanas-nodzīvošanas Amerikā, darba vietas strādājošiem ieteica pieņemt ASV pavalstniecību. Ložu gados jaunekļus, kā ASV pavalstniekus iesauca ASV armijā. Tie cīnījās arī Vietnamā.

b. Ikviens un visi ASV dzīvojošie pavalstnieki ir padoti ASV konstitūcijas likumībai.

c. Amerikā dzīvojošie, kā pavalstniekiem, tā bezpavalstniekiem, pašu nav.

Strādājošiem (bez darba nevar dzīvot) ir, t. s., SOCIAL SECURITY kartiņa...

Latviešiem un citiem, kas brauc ar auto mašīnu, ir auto vadīšanas -braukšanas apliecība, kas kalpo pases vietā.

Kāda lieka un nevajadzīga reģistrācija (bez pārrunām ALA kongresā) var izsaukt tikai liekas diskusijas - latviešu šķelšanās.

J. DIMANTS, sr.

VĒL PAR ZINGĒM.

Laikam jau nesenās "rozenštrauchiādes" ietekmē Indulis Skrastīņš "MLB Zīpotāja" oktobra numurā raksta, ka par "Virši zili" esot Rozenštraucha kompozīcija. Tam nu grūti ticēt, jo jau pirms gadiem 60, kad Rozenštrauchs vēl bija agrīns padsmiņnieks, mani vecāki un viņu draugi bieži dziedāja šo zīģi, tāpat kā "Zied zilās puķēs", "Dziedi, lakstīgala, dziedī", "cigānmeiņa Ciepiņa" un citas saldi sērīgas romances, gan latviešu, gan krievu, gan vācu vārdiem.

Padomnieši savā laikā "piesavinājās" turpat visus pasaules jaunizgudrojumus, atstājot letīgu pievākšanai tikai zīģu melodijas. Tā pirms dažiem gadiem kāda mūsu avīze "Ciepiņa" "piešķīra" kādam Toronto latviešu dziedātājam - nemaz jau nerunājot par "tautisko dzelzsinventūru" kopš "Zvejnieka dēla" laikiem - "Pie Dzintara jūras". Aizgājušās jaunības resentimentā grimstot, sirmais galvas arvienu biežāk sāk aizmirst tādas lietas, kā paškritiku un patiesību, tādēļ nebrīnīšos, ja nākotnē mūsu rakstītāji pīprajam akordeonistam "pielaulās" nevien "Dzintarjūras" valsi, bet arī "Ķemeriemētiņa mazo Anniju."

A. ZAKIS.

ATSAUCĪBA.

Iesāksim jauno 1990. gadu ar kaut ko labu. Spersim mūsu soļus palāvībā spēcīgāki un drošāki, lai gan mūsu dzimtene iebrucēja apspiesta. Latviešu valoda tur Maskavas nicināta. Par spīti visam tam, uzturēsim latviešu valodu dzīvu un skaidru un jo skaļāku visās citās pasaulēs malās un vietās.

Šim uzdevumam kalpo arī MLB Zīpotājs.

Līdz saņemam ziedojumu \$ 50 MLB Zīpotāja izdošanas izdevumu segšanai.

Skaistu atpūtu Svētku dienās un veselīgu, svētītu JAUNGADU visiem MLB Zīpotāja darbiniekiem vēl

FREDIS LINDE, TORONTO.

BERKLAVS OTAVĀ.

Šā gada 5. novembrī, ev.-lut. Miera draudzes nama pārpilnā zālē Eduards Berklāvs saistošā stāstījumā izklāstīja savu politisko dzīvi. Nabadzība bērnībā, iesaistīšanās Bruno Kalniņa "sisešos", tad komunistu pagrīdē, cietums Ulmaņa laikā, Partijas skola Maskavā, darbs Rīgas pilsētas izpildkomitejā, sekmīga cīņa pret migrantiem, krišana nežēlastībā, 8 1/2 gadi izsūtījumā un tagadējā cīņa par Latvijas neatkarības atgūšanu ārpus Padomju Savienības.

Viņa runa, pareizāk, reportāža bij objektīva, nosvērta, bez manāmiem aizspriedumiem. Tajā nebija ne naids, ne rūgtums par pārciesto Krievijā un Latvijā, ne zūdišanās par domstarpībām ar Tautas Frontes vadību Latvijā vai dažu aprindu noraidošo izturēšanos pret viņu Kanadā.

Kā neitrāls vērotājs tas skatīja sevi kultūrvēsturiskā perspektīvā.

Klausītāji Berklāva runu uztvēra ilgstošiem aplausiem un viņu jautājumi atspoguļoja patiesu interesi par notikumiem šodienas Latvijā.

Bij arī izņemumi... Kā indīga dvinga no "uguns-
vēmeja kalna" no kāda jautātāja mutes plūda anti-
semitisku vārdu varza pār Citizen'a žurnalista I.
Gerol'a galvu: "Nelaižat to žīdu iekšā! Sviežat
viņu laukā!" Kā auksti pelni šie ierosinājumi iz-
plēnēja Berklāva stājas un filozofiskā miera
priekšā. Klausītāji atviegloti nosmējās.

E. RUPNERS.

LNAK:

VALODA DEGPUNKTĀ.

4. novembrī, Latviešu Namā, Toronto, notika
LNAK 15. padomes otrā sesija, kas bija veltīta
latviešu valodas un patreizējās politiskās situā-
cijas okupētajā Latvijā jautājumiem. Sesijā pieda-
lījās 59 padomes locekļi (25 vēlētie un 34 dele-
ģētie). Tematika bija pievilkusi arī pulciņu
klausītāju, kas uzmanīgi sekoja sesijas norisei.

Svētbrīdi vadīja māc. A. Celms. "Dievs mūs iz-
veda pasaulē, lai mēs būtu mūsu tautas patiesības
mute," viņš teica savā politiski-reliģiskā uzrunā
un atzīmēja, ka mums trūkstot mūsu valodas aizsar-
dzības kustības.

Sekoja prezidija priekšsēža J. Mežaka uzruna,
pēc kuras visi vienojās Dievs, svētī Latviju.

Sesiju sveicināja arch. A. Lūsis, aicinot būt
vienotiem, lai Mātei Latvijai nebūtu jāsarkst.

Viesis no Latvijas, LNNK darbinieks E. Berklāvs
pateicās par iespēju būt LNAK darbinieku vidū, par
agrāk paveikto darbu, sveicināja LNNK valdes un pa-
domes un LTF domes un valdes vārdā. Viņš vēlēja pa-
nākumus praktiskā darbā un aicināja uz sadarbību
cīņā par neatkarīgu Latviju ārpus Padomju Savienī-
bas. Sekoja milzu aplausi. Bija daži rakstiski ap-
sveikumi no tālruniem padomes locekļiem, kas dažādu
iemeslu dēļ nebija mērojuši ceļu uz Toronto.

J. Mežaks ziņoja, ka izpildīts iepriekšējās se-
sijas uzdevums: uz sēdi sanākusi īpaša komisija vi-
ņa vadībā, lai apspriestu M. Štauvera iesniegumu
LNAK darbības pārkārtojumā. Komisija izstrādājusi
vairākas atziņas, kuru starpā izveidojamā LNAK
turpmākās darbības plānošanas komiteja. Šo komite-
ju vadīs G. Brikmāns, locekļos: I. Alksnis, A.
Dreimāns, T. Kronbergs, V. Liepiņš, R. Šilders,
M. Štauers, V. Upeslācis un A. Zilāns. Komitejas
sekretārs ir M. Štauers, kam sūtāmi visi ieteikumi
un kas tos savkārt izsūtīs visiem locekļiem izvēr-
tēšanai. Komiteja būs atbildīga LNAK valdei un tā
par savu darbību ziņos nākamajā sesijā.

Par valdes darbību aizvadītajos mēnešos ziņoja
valdes priekšsēdis Dr. G. Silipšs. Iesākta līdzekļu
vākšanas akcija. Uz Kanadu no Latvijas aicināti E.
Berklāvs un E. Radziņš, kam noorganizētas referātu
turnejas. Iznākušas LNAK VESTIS, par kuru redakto-
ru piesaistīts M. Štauers. Vēl ziņojumus sniedza
Izglītības nozares vadītāja A. Zichmane un Politi-
kās nozares vad. V. Zariņš.

Mutiskie ziņojumi paņēma daudz laika un mudinā-
ja prezidiju dzīt sesijas gaitu uz priekšu, lai ne-
nonāktu laika trūkumā. Bija ierosinājums turpmāk
jau iepriekš sagatavot rakstiskus ziņojumus un tos
nosūtīt padomes locekļiem pirms sesijas, kā tas jau
notiek gadskārtējās sesijās.

Par latviešu valodu referēja Māra Soikāne-Trapā-
ne (Skat.viņas runas daļēju tekstu šī numura 14.-
16. lpp.! Red.). Runa izraisīja dzīvas pārrunas,
kuru rezultātā pieņēma vairākas rezolūcijas, kas
valodas kopšanas jautājumu izvirza turpmākās dar-
bības priekšplānā.

Politiskās situācijas apskatē padome noklausījās
līdzšinējā PBLA valdes priekšsēža Dr. L. Luksa zi-
ņojumu, ko nolasīja J. Mežaks; politiskās nozares
darbinieces E. Miniates analīzi un LNNK kustības
pārstāvja E. Berklāva izklāstu. Runātāji viens otru
teicami papildināja un tā deva vispusīgu un pla-
šu ieskatu patreizējos apstākļos un problēmās. Se-
koja plaša domu izmaiņa, kuru rezultātā rezolūci-
jas iesniedza M. Štauers un prezidijs. Abas apvie-
noja sekojošā tekstā:

"LNAK padome atzīst sadarbību ar visām organizā-
cijām un personām okupētajā Latvijā, kas ir dekla-

rējušas un darbojas brīvas, neatkarīgas Latvijas
atjaunošanā ārpus Padomju Savienības."

To pieņēma vienbalsīgi.

Varbūt varētu debatēt par to, vai ar vienu
dienu tik nopietnai tematikai pietika un vai
vairāku referātu uzklaušanās, kas aizņēma sesi-
jas lielāko daļu, ir labākais un pareizākais
veids, kā risināt sarežģītus un aktuālus jautā-
jumus. Katrā ziņā, ka LNAK vadība bija saskatī-
jusi vajadzību šādai sesijai un to sasauca.
Šķiet, ka turpmāk būs jāreģinājas ar vismaz di-
vi sesijām gadā, jo darba ir tik daudz. Tas uz-
liks jaunus pienākumus un slodzi visiem padomes
locekļiem un LNAK darbiniekiem.

Ko deva šī sesija? - Apziņu, ka situācija ir
grūta, prasa uzmanību un daudz darba. Pie kon-
krētiem veidiem, kā visu to īstenot tā vēl nenoc-
ca. Vai pietiks ar atziņu, ka ir vajadzība? Ja
šo atziņu padomes locekļi spēs nodot tālāk,
šķiet būs sperts solis pareizā virzienā.

LNAK padomes prezidijs, valde, nozares un
darbinieki tekošā darbības gada aizvadītajos mē-
nešos bijuši ievērojami aktīvāki kā citus gadus.
Tas iepriecina un liek secināt, ka LNAK ir lie-
tas kursā.

Pat kutelīgais LNAK Izglītības un Kultūras
fonda jautājums risinājas. Fondā uzņems visus
padomes locekļus, ir vēlētos, ir deleģētos. Jā-
cer, ka līdz nākamajai (gadskārtējai) sesijai
tas vairs nebūs domstarpību rieksts, jo taču
spēlē tik ļoti nozīmīgu lomu sāpīgajā līdzekļu
jautājumā.

Kaut kad un kaut kur, šķiet, vieta ir arī
darba grupām, kā tas notika vienā no agrākajām
LNAK sesijām, lai padomes locekļu iesaistīšana
būtu vēl ciešāka un objektīvāka.

Neskatoties uz laika trūkuma draudu, sesija
ar saviem uzdevumiem tika galā un deva pietie-
kami dažāda materiāla turpmākajam darbam.

M. ŠTAUVERS.

NOTIKUMI MONTREALĀ:

DRAUDZES JUBILEJA.

Otrā visvecākā organizācija, kas sāka darbo-
ties Montrealā gadus septiņus pēc II pasaules
kara, bija Montrealas ev.-lut. Trīsvienības
draudze, kas tika nodibināta toreizējās Montrea-
las latviešu Palīdzības Biedrības paspārnē. Pē-
dējā savu darbību, lai informētu jauniebraucē-
jus un tos arī apzinātu, bija sākusi darboties
gadu pirms Trīsvienības draudzes.

Atskatoties uz draudzes 40 gadiem, jāapstā-
jas pie dažiem notikumiem un jāmēģina atcerē-
ties dažī vārdi, kuru nesēju lielākā daļa ir
jau zemes klēpī. Tiem tomēr ir dziļš sakars ar
šīs draudzes darbību. Veclatvietis Kārlis Laz-
diņš izgādāja sākuma laika Montrealas latvie-
šiem dievkalpojumu vietu ULCA kanadiešu Redīme-
ra baznīcā, kas atradās 285 Klarka avenijā,
Westmontā. Ja pirms 40 gadiem montrealiešiem bi-
ja iespēja nodibināt un izveidot savu draudzi,
par to pateicība pienākas bijušam prāvestam A.
Skrodelim kā Latvijas ev.-lut. baznīcas archi-
bīskapa pārstāvim Kanadā. Doma par savas drau-
dzes dibināšanu radās jau 1949. gada februārī,
Montrealas latviešu Palīdzības Biedrības gada
sapulcē, kas notika K. Lazdiņa skolā. Tur jau
tika izveidota draudzes organizācijas komiteja,
kas sastāvēja no prof. Dr. A. Tauriņa, J. Asara,
I. Drupala, K. Hartmaņa un J. Mazuša (visi mi-
ruši). Jau tā paša gada 12. jūlijā pēc dievkal-
pojuma baznīcēni parakstīja dokumentus un tos
iesniedza Kanadas luterāņu sinodē par savas
draudzes dibināšanas nodomiem. Par draudzes
priekšnieku ievēlēja prof. Dr. A. Tauriņu, viet-
nieku - J. Mazuti, sekretāru - A. Spurmani, ka-
sierī - J. Asari, grāmatvedi - K. Ozolu, pār-
minderi - R. Gobu un ērģelnieku - K. Hartmani.
Vēlāk pieņēma klāt A. Medni, J. Tilgu un G.
Apini. Dzīvs organizēšanas darbs draudzē sākās

1950. gada sākuma posmā, kad pirmā draudzes mācītāja A. Gaudiņa ierosmē nodibinājās draudzes dāmu komiteja, svētdienas skola un neilgi vēlāk arī bērnu fonds.

Tā pirmais lielākais draudzes sarīkojums notika 1950. gada 4. jūnijā koncerta un etniskas izstādes veidā, kas bija pulcinājusi pāri par 400 apmeklētāju. Toreiz tas bija Montrealas latviešu liels notikums. Tikai gadu vēlāk, 1951. gada 28. janvārī, draudzes pilnsapulcē, kurā klāt bija arī Kanadas luterāņu draudžu vadība ar Dr. J. H. Rebli un Dr. P. A. Kiršu, draudze tika oficiāli uzņemta par pilntiesīgu locekli apvienībā. Tās nosaukums bija - "Montrealas latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudze", un tur par pilntiesīgiem valdes locekļiem ievēlēja: prof. Dr. A. Tauriņu (priekšsēdi), G. Apini, A. Apsi, N. Baumanī, L. Cenni, R. Gobu, K. Hartmani, A. Medni, K. Ozolu, K. Peizi, A. Spurmani, un N. Zoldneru, bet revīzijas komisijā - R. Romanu, A. Tīcmani, J. Veismani, J. Ziemeli un D. Zušmani.

Pieminot pirmo draudzes mācītāju A. Gaudiņu, jāatceras viņa pašai dziedīgais un lielais darbs, kas tika veikts, lai aprūpētu un vienotu, apgādātu ar darbu, dzīvokliem un informāciju jauniebraucējus - latviešus. Tieši šajā laikā visvairāk bija jūtama māc. Gaudiņa labā roka un labā griba, ko vēl daudzi atceras šodien, pašam mācītājam jau sen esot zemes klēpī.

Gaudiņam aizejot mūžībā, par viņa vietnieku izraudzīja jau labi pazīstamo mācītāju A. Voitkus, kas pārcēlās uz Montrealu un kas šajā draudzē kalpoja veselus 28 gadus.

Kopš tā laika saglabātie dati rāda, ka māc. A. Voitkus Trīsvienības draudzē kristījis 146 bērnus, iesvētījis 188 jauniešus, salaulājis 94 pārus un uz mūža dusu aizvadījis 102 mirušos, pavisam kopā teicis pāri par 1,100 sprediķu. Nešaubīgi var teikt, ka draudze savu augšupeju piedzīvoja šajos 28 gados, kad tā iepirka savu draudzes namu, kas atrodas 2438 Rosedale avenijā, kur joprojām vēl arī atrodas draudzes kanceleja. Nams sen izmaksāts. Regulārie draudzes dievkalpojumi nu jau vairāk kā 30 gadu notiek īgaun Sv. Jāņa baznīcā, Vestmowntā.

Kopš māc. A. Voitkus pārcēlšanās uz Otavu, draudzes mācītāja pienākumus tagad pilda Gunārs Hūns, kurš līdzīgi abiem iepriekšējiem draudzes ganiem, vienmēr ir atsaucīgs ar dievkalpojumiem un svētbrīžiem citos laicīgos latviešu sarīkojumos Montrealā. Un vērtējot šos trīs draudžu mācītājus, jāsaka, ka katram viņiem bijis savs dažāds skaistums, kurā tie izcēlušies citādā plāksnē un savās neaizmirstamās īpatnībās.

Aizvadītajos gados, bez jau minētā pirmā draudzes priekšnieka, šajā amatā vēl darbojušies: K. Ozols (1 gadu), A. Neimanis (2), A. Mednis (apmēram, 6 mēnešus), A. Spurmanis (19) un kopš 1975. gada draudzes priekšnieks ir Visvaldis Golde.

Par draudzes dāmu komitejas priekšniecēm darbojušās: A. Kraule (1 gadu), E. Landovska (2), I. Medne (5), N. Baumanē (20), Z. Gārnis (1), H. Šmits (10), bet kopš 1988. gada - Dagmāra Ziedīņa.

Trīsvienības draudzes 40 gadu pastāvēšanas atceres dievkalpojums notika 29. oktobrī, Rosedale baznīcā, kurā bija pulcējušies pāri par 200 dievlūdzēju. Dievkalpojumu ievadīja draudzes māc. G. Hūns, bet sprediķoja ilggadīgais prāv. A. Voitkus, kamēr beigu liturģiju vadīja archibīskāps A. Lūsis, aicinādams uz vienotību un saprašanos ar tautu dzimtenē, piebilstot, ka ne vakari, nedz arī rīti mums nenesīsot gaidīto brīvību, bet gan mūsu atgriešanās pie Dieva. Tad archibīskāps pacēla atkal savu balsi un jautāja: "Kur šodien ir mūsu jaunatne?" Baznīcā bija tikai šis paudzes pārstāvis.

Pēc atceres svinību dievkalpojuma draudzes locekļi pulcējās baznīcas blakus telpās, kur dāmu komitejas dāmas bija klājušas plašu un bagātīgu

cienasta galdu. Tur Trīsvienības draudzi sveica pats archibīskāps A. Lūsis, prāvests A. Voitkus ar savu kundzi Margrietu, Otavas ev.-lut. draudzes pārstāve Mirdza Pārupe, bet no laicīgām organizācijām - A. Spura (organizāciju padome), M. Stauvers (latviešu biedrība), J. Norvels (DV), G. Jākobsons (latviešu kredītsabiedrība), I. Steprāns (latviešu skola) un R. Kalniņš (latviešu bērnu nometne).

Draudzes priekšnieks V. Golde pasniedza ilggadīgiem draudzes darbiniekiem draudzes atzinības rakstus. Tos saņēma M. Stauvers, J. Tērauds, R. Kalniņš un V. Hūns. Baznīcas virsvaldes un archibīskāpa pateicības rakstus saņēma J. Lukstiņš, E. Goba, G. Jakobsons, A. Krauklis, H. Šmita un L. Stadiņa. Par ilggadīgo darbu draudzes dzīvē, kurā aizvadīti vismaz 25 gadi un vairāk, zelta krustīgus saņēma K. Pētersone, A. Vikmanis un L. Plūme, bet pateicībā par 10 aizvadītiem gadiem dāmu komitejas vadībā un pāri par 30 gadiem draudzes darbā dāvanu - kristāla vāzi saņēma Helēna Šmita. Tukšā nepalika arī pats draudzes priekšnieks V. Golde - viņam Latvijas karoga standartīgu pasniedza A. Spura.

Ja pirms 15 gadiem draudzes budžets bija sabalansēts uz 15,500 dolāriem, patreiz tas sasniedzis 34,600 lielu summu.

Šā gada sākumā draudzē skaitījās 278 iesvētītu draudzes locekļu. Draudzes regulārās nodevas ir mēnešmaksu veidā (\$ 3.50) un sedz tikai daļu no paredzētā budžeta. Lielu daļu sedz ziedojumi, kas ir ievērojami un arī pierādījums, ka apziņa ir Trīsvienības draudzes locekļu rakstura pamatīpašība.

Lai Dievs dod Trīsvienības latviešu draudzei nākošos 5 gadus svinēt brīvajā Latvijā - baltajā dievnamā.

INDULIS SKRASTIŅŠ.

FOLKLORAS PĒCPUSDIENA.

5. novembrī, Montrealas sabiedriskā centrā, notika Toronto folkloras ansambļa "LAIPA" sarīkojums ar vadītāju Valdi Muktupāveli (no Latvijas) un četrām Toronto jauniešiem - Aiju Auziņu, Antru Bramanī, Astrīdi Ezergaili un Daci Veinbergu.

Uzvedumu ievadīja Vairas Freibergas uzruna par laipas nozīmi latviešu folklorā.

Tēvu tēvi laipas met,
Bērnu bērni izlaipo;
Tā, bērniņi, laipojat,
Lai pietika mūžīgam.

Programma bija veltīta veļos aizgājušo baltu tautu piemiņai.

Mēs deviņi bālēliņi,
Viena pati mūs māsiņa.
Ik rītiņa malti gāja,
Pūru mala rītiņā.

Dziesma deviņi bālēliņi - deviņas baltu tautas - kurši, prūši, galindi, sēļi, zemgaļi, skalvi, latgaļi, lietuvieši un jātvingi. Dzīvojot Baltijas jūras piekrastē, te bija ceļš daudzām nežēlīgām svešām varām, un tā ar laiku šīs tautas cieta nāves draudus un iznīcību. Pāri palikušie latvieši un lietuvieši vēl joprojām zaudē daudz sava dzīvā spēka.

Ansambļa "LAIPA" dalībnieki ir ne tikai labi dziedātāji, bet prot arī rīkoties ar seno laiku skaņu rīkiem šie mūzikas instrumenti taisīti no dažādiem materiāliem. Tur stabules, kokles un nedzirdētas seno laiku dūdas. Visi šie instrumenti tika lietoti pavadījumam, dziedot tautas dziesmas latviešu, prūšu un lietuviešu valodās.

Demonstrēja arī senās dejas - Apaļo mēnesi un Diždanci, aicinot piedalīties arī klātesošiem.

Sarīkojums bija sveču gaismā. Uz balti klātiem galdiem bija blodas ar zirņiem un rudzu maize ar speķi.

Šis bija interesants un skaists sarīkojums, kāds līdz šim Centrā nebija noticis - laipa tika pārņemta no senatnes uz tagadni.

Žēl, ka apmeklētāju bija pamaz, pat "regulā-

rais 100" nebija ieradies. Liekas, ka Montrealas latviešiem par savas tautas folkloru ir maz intereses.

Šo sarīkojumu rīkoja Montrealas Folkloras Atbalsta Grupa.

L. KALNIŅŠ.

70 GADU LĀČPLĒŠU ATCERE.

Daugavas Vanagu Montrealas nodaļa š. g. 4. novembrī rīkoja Lāčplēšu kara organizācijas 70 gadu atceres sarīkojumu, kas bija apvienots ar nodaļas gada svētkiem. Tas notika Latviešu Centrā, Lašīnā un sākās ar Latvijas karoga ienesanu. Sekoja vakara atklāšana, ko veica E. Sprincis, un māc. G. Hūna vadītais svētkrīdis ar dziesmu "Dievs, sargi mūsu tēvu zemi!" Visi vienojās DV dziesmā "Še kopā mēs biedri". Nodaļas valdes priekšsēdis J. Norvels lasīja Daiņa Ivana veltīto apcerējumu lāčplēšiem. Tas atrodams "Lāčplēsis" 70 gadu jubilejas izdevumā. Diemžēl, šis apcerējums, neapšaubāmi, uzskatāms par kontraversiālu darbu, un tādēļ ir vietā jautājums, vai tam vispār vajadzēja šajā izdevumā parādīties. Lāčplēši un arī strēlnieki taču vienmēr gāja kaujās ar dziesmu "Dievs, kungs ir mūsu stiprā pils". Vēsturi taču grozīt vairs nevar neviens, ne cīnītāji dzimtenē, nedz tie arī šeit. Tāpēc vienā otrā klausītājā radās arī nesaprašana par šo jautājumu.

Veltījumu lāčplēšiem iesāka I. Skrastiņš ar prof. Dr. J. Auškāpa pirms 50 gadiem teiktiem vārdiem Lāčplēšu atceres sarīkojumā: "Varoņi, Lāčplēši! Jūs ir šīs Latvijas atceres tapšanas dienas. Jūs šodien atkal visi esat kopā, tie, kas smilšu un nemirstības segti un tie, kam mēs laimīgi pateicībā spiežam roku. Jūsu darbi un gars runā šodien Latvijas laukos un birzēs. Jūs priekšā noliecas sarkanbaltsarkanais karogs un apstājas laiks, lai uzliktu Jums nevīstošas slavas vainagu." Tālāk viņš skandēja Veronikas Strēlertes dzejoli, kas veltīts Lāčplēšiem un acināja: "Godbijībā noliektām galvām, 70 gadu Lāčplēšu kara ordeņa atceres dienā, pieminēsim tos saules dēlus, kas kādreiz dzīvoja mūsu vidū, bet šodien, veļu laikā, viņi ir atkal starp mums. Atcerēsimies viņus!"

Sekoja Ērikas Vītiņas, I. Skrastiņa un E. Sprinča teikts Montrealas bijušo Lāčplēšu atceres virknējums, kurā pieminēja plkvlt. Reinholdu Veckalniņu, kpt. Georgu Apini, kpt. Robertu Gobu, vlt. Kārli Dzelzkalnu, lt. Voldemāru Grīnu un kpr. Artūru Liepiņu. Veltījumu Lāčplēšiem I. Skrastiņš nobeidza ar vārdiem: "Pieminot visus mūsu brīvības un neatkarības cīnītājus sirmajā senatnē, strēlnieku laikā, Latvijas atbrīvošanas laikā, II pasaules karā - mūsu leģionārus un mūsu brīvības cīnītājus šodien dzimtenē, kā Juri Ziemeli, Gunāru Astru un daudz citu, kas visi ir aizgājuši vienu un to pašu ceļu, domādami vienu un to pašu domu, sapņodami vienu un to pašu sapni - brīvības sapni, dāmas un kungi, piecelsimies LKOK Roberta Beņa Lielai jundai!"

J. Norvels pasniedza ziedus Lāčplēšu piederīgajiem, kas bija ieradusies vakarā. Pēc tam apbalvojumus - V. Hūnam (DV CV Atzinības rakstu), A. Krievam, I. Laimītei un E. Sprincim (DV KV Atzinības rakstus). Pirmo reizi Montrealas vanagu dzīvē apbalvoja šā gada Čaklāko vanadzi - E. Spuru - un vanagu - V. Hūnu, kuriem pasniedza grāmatas par viņu atsaucīgām sirdīm un čaklajām rokām.

Laicīgā daļa sākās ar montrealiešiem jau pazīstamās jaunās un talantīgās mākslinieces - koklētājas, aktrises un dziedātājas Andas Sprūdžas priekšnesumiem, kas pēc sava rakstura bija ļoti tautiski, nacionāli, atspoguļodami mūsu tautas gaitas dažādos laikos un apstākļos. Ļoti patika Andas skaidrā un labā latviešu valodas dikcija, viņas izjustais dziedājums, skaistais un dziļais balss tembris. Anda pierādīja sevi kā labu un

veiklu koklētāju, kas deva dziļumu un pilnīgumu viņas koncertam. Bez šaubām, Anda Sprūdža saņēma arī piecas sarkanas rozes.

Vanadzes pacienāja ar siltām vakariņām, desiņām un kartupeļu salātiem. Bija arī dažādas maizītes. Pirmajiem un veiklākajiem laimējās dabūt arī pa kūkas gabaliņam. Tiem, ka ilgāk pakavējās pie atspirdzinājumu galda, tās pietrūka.

I. Sk.-

KĀ CENTRS PULSĒ?

Lai uzlabotu Centra telefonu tīklu, kas kalpo sabiedrisku ziņu izplatīšanai steidzamos gadījumos, A. Pušpurs solījās izgatavot jaunus sarakstus. Tos sadalīs starp valdes locekļiem, kuru pienākums būs ziņot savā sarakstā minētām personām.

Nav vēl izkārtoti video lentu pārraidījumi par notikumiem Latvijā.

Lašīnas pilsētas pārtikas inspektors paziņojis, ka ir jāizlabo un jāpārkrāso dažas sienas Centrā. Darbs atkal talciniekiem. Labā Četru organizāciju (LNAK, DV, MLB un Centra) sadarbībā izrīkots politiskā komentātora Eduarda Berklava priekšlasījums 14. novembrī, Centrā. Sarīkojums bija samērā labi apmeklēts un deva \$ 287 atlikumu, kas nodots LNAK priekšlasījumu turnejas izdevumu segšanai.

Centrs kopā ar MLB 9. decembrī, plkst. 14:00, rīko Ziemsvētku ieskaņas koncertu ar viesiem no Latvijas: soprānu Inesi Galanti, tenoru Ingu Pētersonu un pianistu Māri Skuju. Koncerts notiks La Chapelle du Bou Pasteur koncerta zālē, 100 Sherbrooke East ielā.

31. decembrī, plkst. 20:00, Centra Jaungada sagaidīšanas vakars Centrā. Ieeja \$ 25.- no personas. Cenā ieskaitītas vakariņas un glāze vīna. Galdiņi rezervējami līdz 26. decembrim pie Rutas Gabrušas, tel. 697-1897, un pie J. Bilinska, tel. 681-3966.

Nākošā valdes sēde būs 20. decembrī, plkst. 19:30, Centrā.

L. KALNIŅŠ.

PENSIONĀRI.

Neskatoties uz lietaino laiku, pensionāru saime 9. novembrī kuplā skaitā pulcējās Centrā uz kārtējo saietu, kas šoreiz notika jaunā laikā, plkst. 12:00 dienā. Šo sanākumi veltījām 1918. gada 18. novembrim, Latvijas neatkarības dienas atcerei, kā to apvienība darījusi visus savus pastāvēšanas gadus.

Telpā iestājās neparasts klusums, kad mūsu sarkanbaltsarkano karogu ienesa J. Birze ar H. Bērziņu un E. Varslavāni, un, likās, ka līdz ar viņiem ieplūda dziļš, svinīgs noskaņojums. Izjustu lūgšanu teica Lilija Rudzāte. Saietu vadīja Jūlijs Metums. Viņš arī teica uzrunu, pakavējoties pie Latvijas valsts tapšanas vēstures un mūsu tautas likteņgaitām. Sekoja kopīgi nodziedāta "Dievs, svētī Latviju!"

Rūpīgi izmeklētas un šai dienai piemērotas dzejas un apceres lasīja V. Varslavāne, L. Rudzāte, E. Krūmāja un M. Ozola. Dr. A. Tiltiņa pastāstīja interesantas ziņas no Latvijas - par pārmaiņām Rīgas ielu nosaukumos, kas atkal tiek latviskoti.

Pēc oficiālās daļas beigām un karoga iznešanas, saietā norise turpinājās parastā gaitā. Biedrzine V. Varslavāne ar kartiņu un īsu uzrunu apsveica nedaudzos novembrī dzimušos jubilārus, kam sekoja "Daudz baltu dienīgu" un glāze vīna. Netrūka ziedu ne galdu dekorācijai, ne jubilāriem, un čaklās dāmas, L. Rudzātes vadībā, bija sagatavojušas bagātīgu cienastu kafijas galdam. Jubilāri bija gādājuši par garšīgām kūkām un dzeltenu dzimšanas dienas klinģeri, kā arī vīnu. Alberts Melderis, viens no dzimšanas dienu "bērniem", iepriecināja ar dažām izjusti nodziedātām solo dziesmām Jūlija Metuma pavadījumā. Mazajā telpā braši izskanēja "Es dziedāšu par tevi, tēvu zeme" un pazīstamā ārija "Vai tev neilgojas sirds?" un citas.

Tā atkal vienā pēlēcā novembra pēcpusdienā, pēc kopā sanākšanas un Latvijas dienas ievada svinībām

Montrealā, pensionāri izklīda pa plašo pilsētu, savās sirdīs vēlēdami, lai Dievs piešķir atkal gaišas dienas mūsu mīļotai dzimtenei.

Žēl, ka neveslības dēļ šoreiz sanāksmē nevarēja ierasties Apvienības priekšnieks Agrums Pēteri. Novēlam viņam drīzu izveseļošanos.

MILDA OZOLA.

MONTREALAS LATVIEŠU KATOĻU DRAUDZES

ZIEMAS SVĒTKU EGLĪTES VAKARS

sestdien, 1990. gada 6. janvārī, plkst. 17:00, Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē, 426 St. Sulpice ielā.

Reti skaista satikšanās Jēzus Kristus dzimšanas svētkos. Vakara programma pēc mūsu gadskārtējām tradīcijām: Dieva vārdi, svētku dziesmas, šoreiz arī MONTREALAS JAUKTĀ KOĒA izpildījumā, bērnu priekšnesumi, dāvanas, maltīte groziņu veidā, dažādas izlozes, deja un jautrība.

Draudzes dāmu komitejas aprūpē: kafija, tēja un limonāde.

Tomēr - bez stipriem dzērieniem!

Ieeja: pret labprātīgiem ziedojumiem.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

MONTREALAS LATVIEŠU KREDITBIEDRĪBA

11%

Šī gada oktobra mēnesī noguldījumi virs 2.000,00 dolāru ienesa 11% peļņu. Procentes tiek atjaunotas katru mēnesi un aprēķinātas pēc ceturkšņa zemākās bilances. Noguldītājiem ir arī brīvs dzīvības apdrošinājums līdz 2.000,00 dolāru atkarīgi no noguldītāja vecuma un noguldījuma bilances.

Hipotēku un personīgu aizņēmumu procentes ir zemas.

Tuvākai informācijai lūdzam zvanīt 634-4082 otrdienās no 17:00 līdz 20:00.

AR NOGULDĪJUMIEM PALĪDZESIM
PAŠI SEVI!

Kreditbiedrības valde

PATEICĪBA.

Sirsnīgi pateicos mācītājam G. Hūnam, Ev.-lut. Trīsvienības draudzei, priekšniekam V. Goldem, valdei un dāmu komitejai par man pasniegto dāvanu un atzinības rakstu par 10 gadiem, kurus pildīju dāmu komitejas priekšnieces pienākumus.

Paldies!

Pateicībā

HELENA ŠMITE.

KVEBEKAS PROVINCES PREMIJERA R. BURASAS SVĒTKU UN JAUNGADA APSVEIKUMS:

*Nous formulons le vœu
que ce temps de réjouissance
et de rapprochement soit,
pour vous et les vôtres,
le prélude d'une année empreinte
de paix et de bonheur.*

Andrée Robert Bureau

MLB Zīgotāja tehnisko izdevumu segšanai OKTOBRĀ mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

L. Zariņš, Ann Arborā, Mičigenā, ASV, \$ 11.50, Kārlis Kirmušs \$ 60.00, Ilmārs Laimīte \$ 12.50, K. Strazdiņš, Toronto, Ontario, \$ 2.50, Jēkabs Zvilna, Toronto, Ontario, \$ 20.00, Pēteris Casno \$ 7.50, S. Gabrāns, Toronto, Ontario, \$ 2.50, Alīda Čirule, Bostonā, Masačusēta, ASV, \$ 11.50, Fridberts un Lilija Porieši, Kingstonā, Ontario, \$ 10.00, J. Bīrzgalis \$ 10.00, Anonīms \$ 35.00, Tatjana Valena, Vilimantikā, Konnektikatā, ASV, 5.70, M. W. Fogels \$ 20.00, J. Jēkabsons, Filadelfijā, ASV, \$ 7.00, Ilgvars Dižgalvis, Culver City, Kalifornijā, ASV, \$ 57.50, Tadeušs Puisāns, Toronto, Ontario, \$ 12.50, Edīte Valdmāne, Mississauga, Ontario, \$ 12.50, I. Bolšteina, Gaithersburgā, MD, ASV, \$ 3.40

Oktoberī no 19 lasītājiem pavisam kopā \$ 301.60.

NOVEMBĒ mēnesī esam saņēmuši sekojošus ziedojumus:

E. Broders, Toronto, Ontario, \$ 2.50, Roberts Klaiše, Toronto, Ontario, \$ 22.50, Biruta Senkēviča, Toronto, Ontario, \$ 30.00, E. Ozoliņš \$ 5.50, J. Ezerovs \$ 5.00, Eriks Krūze \$ 10.00, Jānis Lazda \$ 7.50, Arnolds un Lidijs Lūši, Toronto, Ontario, \$ 100.00, Alfrēds Lepše \$ 10.00, Dagne Brozoviča, \$ 5.00, J. Šilfs \$ 2.50, Arvīds Krauklis \$ 7.50, Gloria Morris \$ 2.50, Andrējs Apinis \$ 7.50, J. Mežinskis \$ 2.50, Jānis Norvels \$ 2.50, Elizabete Liberte, Lethbridge, Alberta \$ 32.50, Biruta un Ivars Kizāni, Montgomerijā, Ilinojā, ASV, \$ 23.00, Fredis Līnde, Toronto, Ontario, \$ 50.00, Kristīne Ortmane-Thompson \$ 10.00, Lūcija Zeltiņa \$ 7.50, N. Baumanis \$ 20.00, Elza Āboliņa \$ 12.00, Milijs Brauna, Otavā, Ontario, \$ 15.00, Aina Kabule \$ 50.00, Edvīns Skapsts \$ 17.50, Māra Efferte-Dole, Bostonā, Masačusēta, ASV, \$ 3.91, B. Krūmājs \$ 10.00, Andris un Līvija Meistari, Vinipegā, Manitobā, \$ 20.00, J. Bolšteins, Gaithersburgā, MD, ASV, \$ 5.70, Jānis Zeltiņš, Minniapolē, Minnesotā, ASV, \$ 3.53, Inese Ortmane, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Žanis Valdmānis, Hamiltonā, Ontario, \$ 10.00, Nikolajs Zoldners, Otavā, Ontario, \$ 5.00, Olga Stachovska \$ 1.50, Alīse Grīntāle \$ 2.50, Jānis Kivītis \$ 7.50

Novembrī no 40 lasītājiem pavisam kopā \$ 535.14

1989./90. darbības gada pirmajos 7 mēnešos no 108 lasītājiem pavisam kopā \$ 1.549.13.

MLB Zīgotāja spiestuves mašīnu iegādei NOVEMBĒ mēnesī ziedojumi:

Jānis Odiņš \$ 7.50, Alfrēds Lepše \$ 15.00, Nikolajs Zariņš \$ 12.50, Andrējs Apinis \$ 20.00, Ilga Gravelsiņa \$ 20.00, Tatjana Johansone \$ 12.50, Viesturs Hūns \$ 300.00, Elizabete Liberte, Lethbridge, Alberta \$ 50.00, Gunārs Aleksis \$ 20.00, Leonīds Koppels, Otavā, Ontario, \$ 15.00, Elza Āboliņa \$ 10.00, Andris Gūtmanis \$ 20.00, B. Krūmājs \$ 10.00, Vilis Auns \$ 7.50, Inese Ortmane, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Žanis Waldheims \$ 27.50, Katrīne Pētersone \$ 2.50, V. Hūns \$ 53.36, Jānis Kivītis \$ 15.00, Arnolds Zariņš \$ 25.00.

Novembrī no 20 lasītājiem kopā \$ 643.86.

1989./90. darbības gada pirmajos 7 mēnešos no 52 lasītājiem pavisam kopā \$ 2.748.33.

Jaunieģādātās mašīnas parāds vēl ir \$ 3.543.-.

Abās kategorijās pirmos 7 mēnešos 161 lasītāji pavisam kopā ziedojumi \$ 4.297.48.

MLB mērķu sekmēšanai ziedojumi:

Helēna Šmits \$ 62.50, Alfrēds Lepše \$ 15.00, Ilgvars Tseris \$ 2.50, Inese Ortmane, Toronto, Ontario, \$ 5.00, Sigurds un Velta Mīkelsoni \$ 12.50.

No 6 atbalstītājiem kopā \$ 97.50. Darbības gadā no 12 labvēļiem pavisam kopā \$ 242.50.

Sirsnīgs paldies visiem mūsu darba atbalstītājiem!

MLB valde.

KOMENTĀRS:

AIZBRAUCOT NO KANADAS.

Speciālraksts MLB Ziņotājam.

Novembra beigās no Rīgas Kanadā ieradīsies LTF ārējo sakaru daļas vadītājs Jānis Jurkāns, Domes loceklis, PSRS Augstākās Padomes deputāts Mavriks Vulfsons un Domes loceklis, žurnāla DAUGAVA atbildīgais redaktors Vladens Dozorcevs. Visi viņi ir kompetenti sabiedriski-politiski darbinieki. Katrs no viņiem var paust lielas daļas savas nācības - poļu, ēbreju un krievu attieksmi pret notikumiem Latvijā un izteikt viņas vēlmes.

Es ļoti vēlētos, lai viņi šeit, Kanadā, tiekoties ar preses, politisko partiju, sabiedrisko organizāciju, ārlietu ministrijas, Kanadas valdības un citiem pārstāvjiem, to darītu tikai kopā ar LNAK vadītājiem un vēlams arī ar igauņu un lietuviešu trimdas pārstāvjiem.

Ļoti vēlētos, lai viņi, raksturojot patreizējo politisko stāvokli Latvijā, sevišķi uzsvertu, ka: Latvijā vēl turpina valdīt okupācijas un aneksijas rezultātā ieceltā un uzturētā administrācija;

ka visas līdz šim, sākot no 1940. gada, notikušās vēlēšanas nav bijušas ne brīvas, ne demokratis- kas, ka tās Maskavas vadībā ir organizējusi komū- nistiskā partija un ka tās ir notikušas okupācijas armijas klātbūtnē un ar tās aktīvu līdzdalību, - tāpat pastāvošā vara nav likumīga un nav tiesīga noteikt dzīvi Latvijā. To noteikt ir tiesīgi tikai tie dažādo tautību cilvēki, kuri, pamatojoties uz vēl vienmēr spēkā esošo Latvijas Satversmi bija Latvijas republikas pilsoņi līdz 1940. gada 14. jūnijam (līdz okupācijai) un viņu pēcnācēji vi- sās paaudzēs.

Gribētos, lai pārrunās tiktu pateikts, ka šo- dien, jau piektajā gadā pēc PSKP ģenerālsekretāra Mihaila Gorbačova pasludinātās "pārbūves, demokrā- tijas un atklātuma", ar PSKP augstākās vadības, armijas, VDK un Iekšlietu ministrijas speciālo bruģoto spēku palīdzību, Latvijā pie varas vēl at- rodas tautā ciegu nebaudošā komunistiskā partija; ka 80 % visās rūpniecības Latvijā vēl vienmēr ir pakļauta Vissavienības resoriem;

ka pēc sen pārdomāta un tālejoša plāna pār- krievot latviešus, Latvijā ir iesūtīti tik daudz cittautieši, galvenokārt, krievi, ka latviešu īpat- svars iedzīvotāju kopskaitā ir samazinājies no 80 % 1940. gadā uz knapi 50 % šodien, un tas turpina samazināties.;

ka genocīda, latviešu valodas, kultūras un tra- dīciju apspiešanas rezultātā pavisam reāli ir ap- draudēta latviešu kā tautas pastāvēšana.

Ar visu iespējamo argumentācijas spēku ir jāpa- nāk, lai brīvās pasaules valstu valdības ne tikai nemainītu līdzšinējo pamatoto un taisnīgo atzīnu- m, ka trīs neatkarīgās Baltijas valstis - Latvija, Lietuva un Igaunija - pilntiesīgas agrāk pastāvo- šās Tautu Savienības locekles - vēl vienmēr eksis- tē; ka tās PSRS varmācīgi iekļāva savā teritorijā, bet, ka būtu ļoti vēlams Baltijas valstu likumīgās prasības pēc neatkarības apspriest un atbalstīt starptautiskos forumos.

Zinu, ka manis šeit atgādinātās domas nav sve- šas LTF pārstāvjiem un gribu cerēt, ka viņi darīs visu iespējamo, lai pārliecinātu savus sarunu part- nerus par mūsu taisnību.

Vēlot LTF delegācijai, kopā ar LNAK vadītājiem vislabākās sekmes.

EDUARDS BERKLAVS.

turpmākie sarīkojumi

MLB ZIŅAS: 27. janvārī, plkst. 16:30, Latvie- šu Centrā, MLB 42. gadu pastāvēša- nas sarīkojums. Ar referātu piedalīsies Imants STEPRANS. Plašāks paziņojums nākamajā MLB Ziņotāja numurā.

31. martā, Latviešu Centrā, gadskārtējais APRĪJA

JOKS sarīkojums par labu MLB Ziņotājam. Plašākas ziņas turpmākajos MLB Ziņotāja numuros.

MLB Gada sapulce paredzēta ceturtdien, 26. ap- rīlī, Latviešu Centrā.

Pa vidam, pēc vajadzības varētu nākt vēl kādas turnejas vai Latvijas ciemiņu sarīkojums. Par tiem varēsim ziņot, kad būs vairāk ziņu.

Sirsnīgi pateicamies visiem KOPEJĀ ZIEMSVĒTKU un JAUNGADA APSVEIKUMA dalībniekiem. Šoreiz dažā- du apsvērumu dēļ, tas ir jaunā formātā. Plašāks ziņojums par to būs MLB Ziņotāja janvāra numurā.

MLB inkorporācijas dokumenti ir iesniegti pro- vines iestādei, kas kārto šīs lietas. Iestāde vēlas papildinformāciju un uzstāda savas prasī- bas. Tādēļ izkārtojums atkal aizkavējas. Ceram, ka šis uzdevums, ko uzdeva MLB pilnsapulce, tiks īstenots visā drīzumā.

Atgādinām, ka MLB biedriem, kas kārto savus maksājumus LNAK caur biedrību, ka tādā izkārtoju- mā MLB kasē jāiemaksā - aktīvajiem biedriem \$ 10, bet pensionāriem \$ 5 (agrāk bija atbrīvoti!).

Lai MLB varētu sūtīt savu padomes locekli LNAK padomē, tai jābūt vismaz 50 šādiem biedriem, kas savas dalības maksas kārto caur to.

MLB deleģētais padomes loceklis ir Roberts KLAISE.

Līdzam šo saistību nokārtot līdzās ar MLB biedru maksājumiem. Čeki rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda un sūtāmi MLB kasierei Ani- tai Porietei-Bedard. Adrese un blanka MLB Ziņotā- ja pēdējā lappusē!

MLB bibliotēka, kas atrodas Centra telpās, sa- ņēmusi grāmatu ziedojumu no Martas Ērgles. Pal- dies!

Bibliotekārs Jānis Birze ziņo, ka bibliotēkai patlaban ir 35 aktīvi grāmatu lasītāji un ka šajā darbības gadā pārdoti 30 duplikāti. Par ienākušo summu bibliotekārs iegādājas jaunas grāmatas.

Telpas trūkuma un citu neparastu apstākļu dēļ citas MLB Ziņas jāatliek uz nākamo reizi.

Tādēļ arī šoreiz izpaliek vairākas citas re- portāžas, kurām vajadzēja būt šajā MLB Ziņotāja numurā. Centīsimies tās publicēt janvāra numurā.

MLB VALDES SASTĀVS 1989./90. darbības gadam:

Priekšnieks: Mārtiņš Štauers, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, t. 514-4579832.

Priekšnieka vietnieks: Viesturs Hūns, 7901 De la Seine Ave., Montreal, Qué., H1K 1T8, tālr. 514-352-1359.

Sekretāre: Elga Čops, 12227 Tilly, Pierrefonds, Qué., Canada H8Z 1R8, tālr. 684-2522.

Kasiere/MLB Ziņotāja administratore: Anita Porie- te-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Qué., Canada H9R 2X5, tālr. 514-697-6624.

Sarīkojumu daļas vadītājs: Uldis Lūsis, 6845 Sher- brooke St. W., Apt. 2, Montreal, Qué., H4B 1P2, tālr. 514-488-7615.

Bibliotekārs/mantzinis: Jānis Birze, 79 Deslau- riers St., Pierrefonds, Qué., H8Y 2E5, tālr. 514-684-4391.

Locekle speciāliem uzdevumiem: Ilga Štauvēre, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., H9X 2R2, tālr. 514-457-9832.

Biedrības adrese: 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2, tālrunis 514-457-9832.

Šo MLB Ziņotāja numuru saliekam un nododam Kana- das pastā šā gada 5. decembrī.

Līdzam lasītājus paziņot adrešu maiņas.

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS :

Biežāk lietoto Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek ev.-lut. dievkalpojumi, 4345 Marcil.
telpu adreses: Ev.-lut. Trīsvienības draudze nams - 3438 Rosedale Ave., tel. 489-3224.
Latviešu Sabiedriskais Centrs - 3955 Provosta ielā, Lašīnā, tel. 634-4082.

7. decembrī, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
9. decembrī, plkst. 14:00, LACHAPELLE DU BOU PASTEUR koncertzālē, 100 Sherbrooke ~~West~~ ielā (netālu no Sherbrooke METRO stacijas), ZIEMSVĒTKU IESKAŅAS KONCERTS ar viesiem no Latvijas - tenoru Ingu Pētersonu, soprānu Inesi Galanti un pianistu Māri Skuju. Rīko Montrealas Latviešu Sabiedriskais Centrs un Montrealas Latviešu Biedrība (Skatiet paziņojumu 32. lpp.!).
14. decembrī, plkst. 19:30, Sv. Patrika baznīcā, 460 René Lévesque West bulvārī, Igaunų filharmoniskā zēnu kora KONCERTS. Plašās programmas ietvaros atskaņos Mocarta Krūnungsmesse (K 317). Ieeja - \$ 12 (Skatiet paziņojumu 18. lpp.).
15. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Baltiešu Pastmarku Kluba sanāksme. Kolekcionāri un interesenti aicināti piedalīties un ņemt līdz pastmarkas izmaiņai (Skatiet paziņojumu 17. lpp.).
16. decembrī, plkst. 17:00, Latviešu Centrā, Gunša Brumēļa slīdīšu izrāde un stāstījums par šīs vasaras ceļojumu Latvijas laukos un aizliegtās zonās. Rīko VAK Kana-da.
17. decembrī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Sirds kapelē, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
17. decembrī, plkst. 14:00, Latviešu Centrā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes ZIEMSVĒTKU EGLĪTES sarīkojums ar Latviešu skolas Montrealā piedalīšanos.
20. decembrī, plkst. 19:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Sabiedriskā Centra valdes sēde.
21. decembrī, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
24. decembrī, plkst. 17:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes ZIEMSVĒTKU VAKARA dievkalpojums.
31. decembrī, plkst. 20:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, ev.-lut. Trīsvienības draudzes VECGADA VAKARA dievkalpojums ar dievgaldu.
31. decembrī, plkst. 20:00, Latviešu Centrā, Centra JAUTRA JAUNGADA SAGAIDĪŠANA (Skatiet paziņojumu 32. lpp.!).
4. janvārī, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
6. janvārī, plkst. 17:00, Notre Dame bazilikas sarīkojumu zālē, 426 St. Sulpice ielā, Montrealas Latviešu Katoļu draudzes gadskārtējais Ziemsvētku eglītes sarīkojums ar Montrealas jauktā kora piedalīšanos (Skatiet paziņojumu 29. lpp.!).
7. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
14. janvārī, plkst. 13:30, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. draudžu kārtējais dievkalpojums.
18. janvārī, plkst. 12:00, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Pensionāru Apvienības kārtējā sanāksme.
21. janvārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Jēzus Svētās Sirds kapelā, Montrealas latviešu katoļu draudzes kārtējais dievkalpojums.
27. janvārī, plkst. 16:30, Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Biedrības 42. gadu pastāvēšanas atcere ar Imanta Steprāna referātu. Plašāks paziņojums nākamajā MLB Zīpotāja numurā.
31. martā, plkst. , Latviešu Centrā, Montrealas Latviešu Biedrības gadskārtējais APRĪLA JOKS sarīkojums par labu MLB Zīpotājam ar plašu programmu. Plašāka informācija turpmākajos MLB Zīpotāja numuros.

Laipni lūdzam ziņas SABIEDRISKAJAM LAIKRĀDIM iesniegt rakstiski. Ieteicams, ka atsevišķos paziņojumus iesniedzēji sagatavo paši. Lūdzam ievērot iesniegšanas termiņu - ik mēneša 15. datumā! Izņēmumu gadījumos pieņemam vēlīnus paziņojumus. Ja vien iespējams, sniedziet ziņas par nākamām divi mēnešiem.

Lūdzam rīkotājus sarunāt reportāžas rakstītāju savam sarīkojumam. Labprāt šādas reportāžas iespējams, lai sabiedriskā dzīve Montreālā būtu iespējami pilnīgi dokumentēta. No piederīgiem gaidām mirušo dzīves gaitas aprakstus, lai varam tos pieminēt, aizsaulē aizēnot.

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS
un
MONTREALAS LATVIEŠU BIEDRĪBA
rīko

s e s t d i e n, 9. decembrī, plkst. 14,
LA CHAPELLE DU BOU PASTEUR koncertzālē,
100 Sherbrooke East ielā,
netālu no Sherbrooke ielas METRO stacijas

ZIEMSVĒTKU IESKAŅAS

K O N C E R T U

ar viesiem no Latvijas -

tenoru INGUS PĒTERSONU
soprānu INESI GALANTI un
piānistu MĀRI SKUJU.

IEEJA: pret labprātīgiem ziedojumiem,
sākot ar \$ 10.00.

Apmeklēt aicina

RĪKOTĀJI.

MONTREALAS LATVIEŠU SABIEDRISKAIS CENTRS

rīko

sestdien, 31. janvārī, plkst. 20:00.

Latviešu Sabiedriskā Centrā,
3955 Provosta ielā, Lašīnā,

JAUTRU JAUNGADA SAGAIÐĪĶANU.

Bārs un skaista deju mūzika.

IEEJA: \$ 25.00 no personas.

Ģenā ieskaitīts ēdiens un glāze vīns, Jaun-
gadu sagaidot.

Galdiņi rezervējami līdz 27. decembrim pie

Jāņa Bilinska, tālr. 681-3966 vai
Rutas Gabrušas, tālr. 697-1897.

Visi mīļi gaidīti!

Uz redzēšanos Centrā!

RĪKOTĀJI.

LABOJUMS augšējā CENTRA paziņojumā: JAUNGADA SAGAIÐĪĶANA notiks 31. decembrī!

TORTES godiem, viesī-
bām un pašu priekam.

PASŪTINĀJUMI:

tālrunis 457-9832.

Personas, kas vēlas
iegūt ātru un pareizu
informāciju par jaunā-
kiem notikumiem Latvi-
jā, var zvanīt latvie-
šu sūtniecībai Vašing-
tonā - tel. 202-726-
8213. Sarunu izdevumi
jāsedz pašam informāci-
jas pieprasītājam (ai).

1989. XII 1.425 e.

MŪZIKĀLĀ TEĀTRĀ

TANGO LUGANO VIDEO
LENTAS \$75

Pasūtīnājumi: Latviešu
Jaunatnes Dziesmu Svēt-
ku padomē - 291 Lorraine
Dr., Baie d'Urfé, Qué.,
Canada H9X 2R2

DOMU TALKA

ALTERNATIVES

Ejam brāļi raudzīties,
Kādu koku upe nes.
Kādu koku upe nesa,
Tāda koka laivu taisam.

T. T. ALTERNATIVES
P. O. Box 998
Hamilton, Ont.
L8N 3R1

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

FLOWERS
by
Flowerman

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal - Business Office
514-483-1870

MLB ZINOTĀJA administrātorai A. Porietei - Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Québec,
Canada, H9R 2X5, telefons 514-697-6624.

Ar šo nosūtītu abonementa samaksu (\$22.50 vai 17.50 sk. likmes!) par _____ gadu/iem \$ _____
Gaisa pasta piemaksu ASV - \$ 3.-, citos kontinentos - \$ 12.- \$ _____
Ziedojumu izdevumu tehnisko izdevumu segšanai \$ _____
Ziedojumu spēstības maiņu iegādei \$ _____
Vēlos saņemt sekojošus agrākos MLB Zinotāja numurus: _____ \$ 2.- \$ _____
Dāvinu MLB Zinotāju \$ _____
Iesaku nosūtīt paraugburtnīcas \$ _____

Ar šo nosūtītu iestāšanās maksu Montrealas Latviešu Biedrībā - \$ 5.- \$ _____
Ar šo nosūtītu MLB biedru maksu par _____ darbības gadu (\$ 10.-) \$ _____
Ar šo nosūtītu LNAK dalības maksu par _____ gadiem (\$ 5.-) \$ _____
Ziedojumu MLB darba un pasākumu veicināšanai \$ _____

Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

Pavisam kopā \$ _____

(Makeitēja vārds, uzvārds, pasta kods, telefona numurs)

(paraksts)

MLB ZINOTĀJS.

ISSN 0227 - 2433

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfé, Qué., Canada H9X 2R2,
tālrunis 514-457-9832.

REDAKTORS: Mārtiņš Stauvers. ADMINISTRĀTORE: Anita Poriet-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe
Claire, Qué., Canada, H9R 2X5, tālrunis 514-697-6624. EKSPEDICIJA: Valta Ozols. DAR-
BINIEKI: Jānis Birze, Elga Cops, Edgars Kajaks, Vīna Kajaks, Austra Konvalova, Anna
Kreipāne, Pēteris Kreipāne, Voldemārs Ozols, Ilga Stauvera un vēl daudzi citi.

MLB ZINOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 22.50 gadā; MLB biedriem, pensionāriem un kāja invalīdiem -
\$ 17.50 gadā; gaisa pasta piemaksu uz ASV - \$ 5.-, uz citiem kontinentiem \$ 12.-.
Atsevišķas agrākas burtnīcas pret \$ 2.- ziedojumu. Lappušu maksa: 1/4 lpp. - \$ 20.-,
1/3 lpp. - \$ 25.-; 1/2 lpp. - \$ 30.-; 3/4 lpp. - \$ 50.-; pilna lpp. - \$ 55.-; klīše-
ju un paziņojumu sagatavošana \$ 15.-. Iespējama arī foto uzņēmumu publicēšana.
Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda. MLB ZINOTĀJS, tāpat kā MLB, ir bez-
peļņas pasākums; visus ienākumus redakcija izmanto tā izdošanas vajadzībām.

MLB ZINOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Materiāli tokošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakci-
jā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumu publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakci-
ja var rakstus īsināt. Raksti un ziņas nepauž no MLB valdes, ne redakcijas, nodz tās darbinie-
ku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod pilna adrese, telefona numurs un jā-
parakstās. Anonīmus rakstus redakcija ignorē.

MONTREAL LATVIAN SOCIETY DECEMBER 1989 DECEMBRE MONTHLY BULLETIN MLB ZINOTĀJS
SOCIÉTÉ DES LETTONS DE MONTREAL BULLETIN MENSUEL MLB ZINOTĀJS

Envoyé par la Société des Lettons de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society: 291 Lorraine
Drive, Baie d'Urfé, Canada H9X 2R2, telephone 514-457-9832.